

RISØR KOMMUNE

Årsberetning 2023

2023

Innholdsfortegnelse

1	Kommunedirektørens innledning.....	3
2	Det politiske år	4
3	Risør kommune som arbeidsgiver	8
4	Det økonomiske år	15
5	Sektorenes årsmeldinger	64
6	Oppfølging politiske vedtak	79

1 Kommunedirektørens innledning

2023 var et år preget av endring på det administrative og politiske plan i Risør kommune. På vårparten ble ny kommunedirektør tilsatt, og etter valget på høsten fikk kommunen ny ordfører og nytt borgerlig flertall i kommunestyresalen.

Prosessen med å videreføre tillitsfullt, konstruktivt og effektivt samarbeid i nye konstellasjoner er stadig pågående. Dette fokuset er viktig i en tid hvor rollene som politiker og administrasjon kanskje er mer krevende enn noen gang.

Flyktnings situasjonen

Også 2023 var preget av en urolig situasjon i verden. Gjennom 2023 har Risør kommune bosatt 75 nye flyktninger, de fleste fra krigen i Ukraina. Det er høy motivasjon i tjenestene for å bidra inn i dette arbeidet, og man har så langt lykkes godt med å finne egnede boliger til tross for et begrenset utleie- marked. Øvrige tjenester som helse, barnehage og skole settes også under betydelig press når kommunen gjennom flere år har tatt imot et relativt høyt antall flyktninger.

Bærekraft 25

Årets forsidebilde på regnskapet for 2023 er en knust sparegris, betegnende for et økonomisk resultat hvor den delen av disposisjonsfondet som ikke er avsatt til pensjonsforpliktelser nå er brukt opp. Dette som en konsekvens at Risør har større driftsutgifter enn inntekter. På bakgrunn av dette vedtok kommunestyret i 2023 å iverksette et prosjekt med formål å endre dette bildet.

Dessverre er Risør kommune ikke alene om disse utfordringene. Vi deler bl. andre denne skjebnen med flere av våre nabokommuner, hvilket har bidratt til at det nå jobbes godt med å finne samarbeidsmuligheter, på tvers av kommunene, for å sikre fortsatt gode tjenester, robuste fagmiljø og bærekraftig økonomi.

Befolkningsutvikling

Pr. 31.12.22 var det registrert 6 806 innbyggere i Risør kommune. På samme tidspunkt i 2023 var tallet 6 825 innbyggere. Den svake økningen i folketallet skyldes i hovedsak økt mottak av antall flyktninger.

Til tross for nedgang i folketallet de siste årene, har antall innbyggere over 67 år økt og denne veksten vil øke på de kommende årene med bla. ca 500 flere 80+ enn det vi har i dag innen 2040. For barn (0-15 år) er utviklingen den motsatte med fortsatt synkende barnetall

Fremtidstro og optimisme

Risør kommunens ambisjon er å fortsatt levere gode tjenester til befolkningen. Det er en ambisjon kommunen har levd opp til i 2023. Vi har dedikerte ansatte som hver dag går på med ukuelig pågangsmot for å bidra til å løfte Risørsamfunnet videre til det beste for innbyggerne i hele kommunen.

Nye tider krever nye løsninger, og nye ideer til samarbeid vokser frem, både internt og på tvers av kommunegrensene.

Samarbeidet mellom politisk nivå og administrasjon er preget av en felles situasjonsforståelse, og et felles ønske å finne gode løsninger på utfordringene.

Dette gir all mulig grunn til fremtidstro og optimisme.

2 Det politiske år

2.1 Generelt

Risør kommune er organisert etter utvalgmodellen etter kommunelovens § 5-7. Utvalgene innstiller til kommunestyret som fatter endelig vedtak. Utvalgene har i noen konkrete typer saker fått tildelt beslutningsmyndighet. Hvert enkelt utvalgs delegert beslutningsmyndighet framgår av "Reglement for politiske organer i Risør kommune", vedtatt av kommunestyret 24.06.2021.

30.11.2023 ble politisk organisering for valgperioden 2023 - 2027 vedtatt. Utvalgsstrukturen ble da vedtatt endret til fire utvalg, og de to medvirkningsorganene eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse ble vedtatt sammenslått til ett felles råd.

Råd og utvalg valgperioden 2023 - 2027:

- Kontrollutvalg
- Formannskap (klagenemnd, valgstyre)
- Administrasjonsutvalg
- Miljø- og teknisk utvalg
- Kulturutvalg
- Oppvekstutvalg
- Helse og omsorgsutvalg
- Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse

2.2 Politiske møter og saker

Tabellen nedenfor viser en oversikt over de politiske møtene i 2023, med antall gjennomførte møter og behandlede saker.

Utvalg	Møter	Politiske saker
Kommunestyret	13	124
Formannskapet	10	58
Miljø- og teknisk utvalg	10	60
Kulturutvalget	8	17
Livsløpsutvalget	6	17
Klagenemnda	2	2
Valgstyret	6	8
Administrasjonsutvalget	1	1
Oppvekstutvalg	1	3
Helse- og omsorgsutvalg	1	3
Vilt- og innlandsfiskeremnda	1	1
Kontrollutvalg	5	52

Det henvises til oversikt over [oppfølging av politiske vedtak 2023](#) på kommunens hjemmeside.

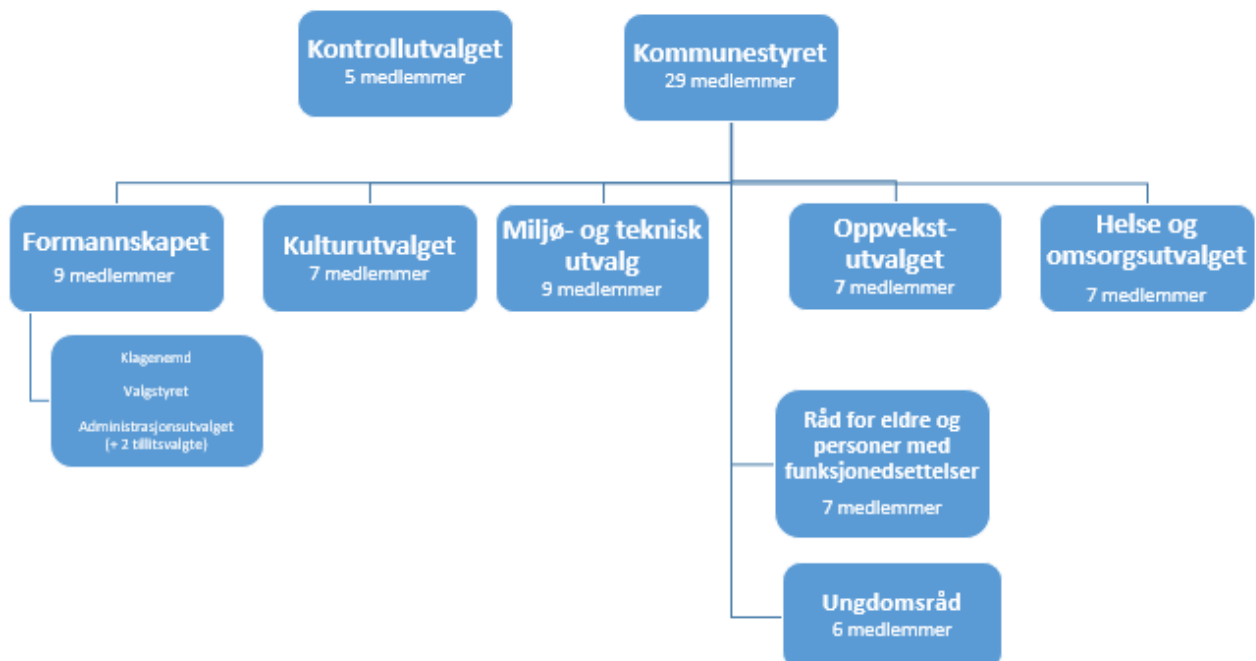
2.3 Politisk organisering

Det er i løpet av 2023 gjort endringer i den politiske organiseringen.

Organisasjonskartet frem til og med 29.11.2023 så slik ut:

Fra og med 30.11.2023 ser organisasjonskartet slik ut:

2.4 Kommunestyrets sammensetning

Det ble gjennomført kommunestyrevalg i 2023. Fra og med 12.10.2023 har kommunestyret bestått av følgende representanter:

Ordfører: Kai Strat (H)

Varaordfører: Dag Eikeland (Frp)

Arbeiderpartiet (9)	Høyre (9)	Senterpartiet (1)
Elen Regine Lauvhjell	Kai Magne Strat	Alexander Stamsø
Odd Eldrup Olsen	Anette Lunner	
Jan Frode Nilsen	Kari-Anne Røisland	
Silje Dagmar Ibsen	Kjell Macdonald	
Lene Gunsteinsen	Lars Ole Røed	
Ragni Macqueen Leifson	Sverre-Tobias Dukene	
Ister Muhamud Ali	Albert Martin Walla	
Tore Myrberg	Frode Antonsen	
Agnes Norgaard	Ole Jacob Paulsen	
Fremskrittspartiet (3)	Rødt (3)	Venstre (4)
Dag Eikeland	Andrew Windtwood	Stian Lund
Geir Magne Kile	Knut Henning Thygesen	Sara Sægrov Ruud
Bjørn Stiansen	Frida Fred Dørsdal	Frode Ausland
		Dag Jørgen Hveem

2.5 Andre styrever og råd

Barnas kommunestyre består av representanter fra elevrådene i grunnskolene i kommunen. Elevrådene får opplæring i forkant av møtet, de utarbeider spørsmål til politikere og kommunedirektøren, og de vedtar fordeling av midler som er øremerket elevenes ønsker for skolene. Barnas kommunestyre arrangeres hvert skoleår, med 8 representanter fra Risør barneskole og 4 representanter fra hver av de andre skolene. Kr 50.000 er avsatt til deres disposisjon. Av totalbeløpet særfordeles kr.20.000 til en enkeltskole ut ifra en rotasjonsordning. I 2023 var det Hope oppvekstsenter sin tur.

Fordeling av midler i Barnas kommunestyre 2023	Beløp
Hope oppvekstsenter	23.000
Risør barneskole	8.000
Søndeled barneskole	8.000
Risør ungdomsskole	11.000

Kommunenes råd

Det har vært gjennomført følgende møter med tilhørende behandling av saker i følgende råd som inngår i den politiske organisasjonen.

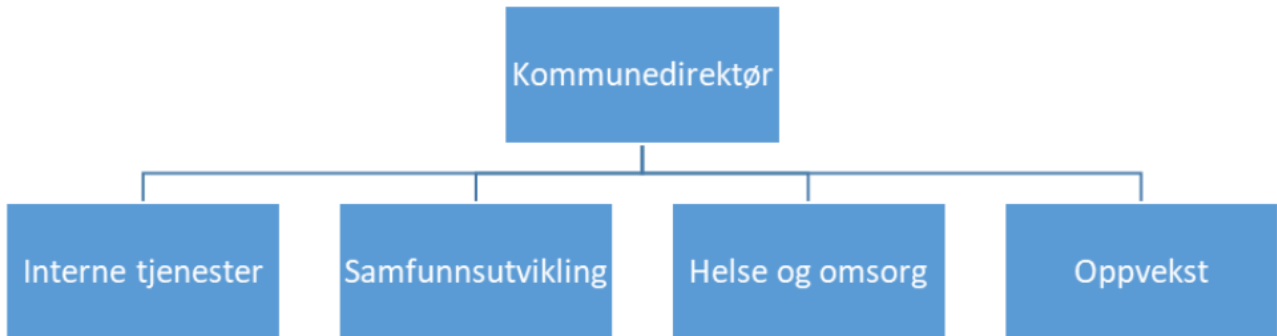
Råd	Møter	Politiske saker
Risør ungdomsråd	4	36
Råd for personer med nedsatt funksjonsevne	7	32
Eldrerådet	7	32
Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse (opprettet 30.11.2023)	0	0

Henviser for øvrig til det enkelte råds årsmelding som er tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

3 Risør kommune som arbeidsgiver

3.1 Organisasjon og ansvarsfordeling i ledergruppen

Kommunens overordnede administrative organisering er slik:

Kommunedirektøren, de fire kommunalsjefene, HR-sjefen og rådgiver politisk sekretariat utgjør kommunedirektørens ledergruppe (KL). Nivået under kommunalsjefene består av 18 driftsenheter hvor enhetslederne har delegert myndighet når det gjelder fag, økonomi og personal.

Kommunedirektørens utvidede ledergruppe (KUL) består av kommunedirektørens ledergruppe, enhetslederne, hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet. De har fire samlinger i halvåret, der én er en overnattingssamling.

Kommunedirektørens utvidede, utvidede ledergruppe (KUUL) består av kommunedirektørens utvidede ledergruppe, avdelingslederne og enkelte nøkkelpersoner. De har to samlinger i året. (Høstsamlingen ble gjennomført noen dager inn i 2024.)

3.2 Arbeidsmiljøutvalget (AMU)

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) består av 4 arbeidsgiverrepresentanter inkludert kommunedirektøren og 4 arbeidstakerrepresentanter inkludert hovedverneombudet. I tillegg møter bedriftshelsetjenesten og AMUs sekretær. Det er arbeidstakersiden, ved hovedverneombudet, som har hatt ledervervet gjennom hele året.

AMU hadde fem møter i 2023, to i vårhalvåret og tre i høsthalvåret. Det ble behandlet 48 saker. Sykefravær, HMS-meldinger (avvik) og overtidsbruk er faste saker. Andre saker som har vært behandlet er blant annet medarbeiderundersøkelse (10-faktor), vernerunder, fordeling av AMU-midler, inspirasjonsdag og kommunens budsjett for 2024.

3.3 Årsverksutviklingen

Pr desember 2023 var det 606 fast ansatte (unntatt avlastere) i Risør kommune. De utgjorde 509,9 ansattandeler ("årsverk"), altså en gjennomsnittlig stillingsandel blant de fast ansatte på 84,1 %.

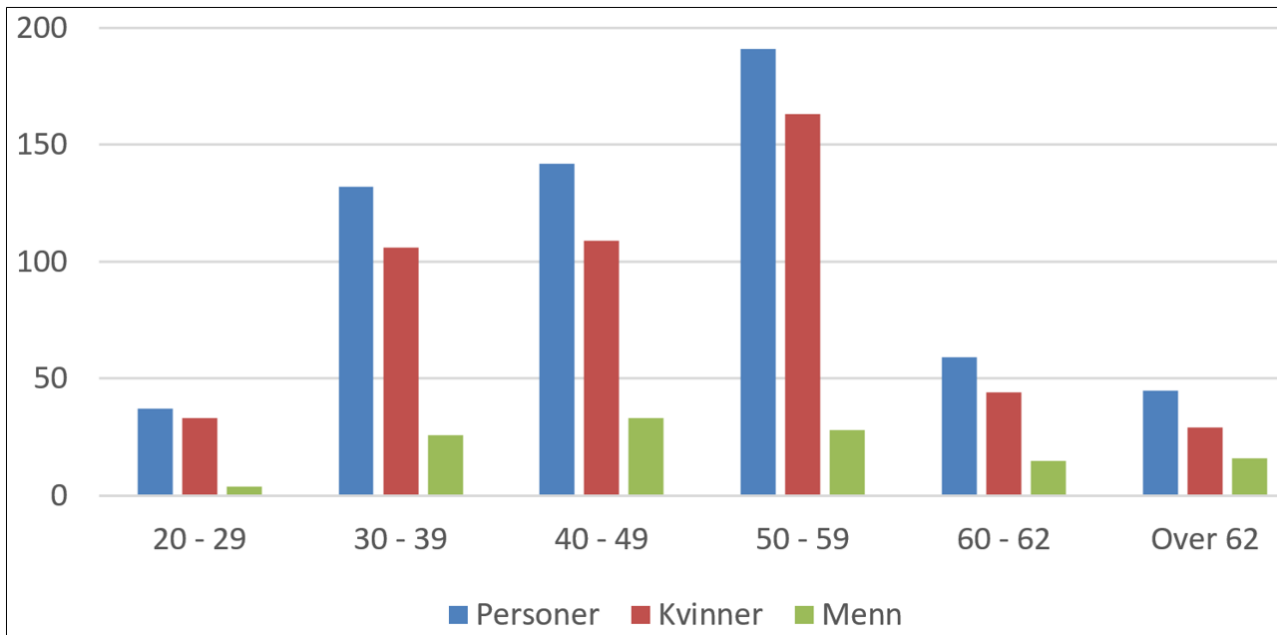

Fast ansatte (unntatt avlastere) pr desember 2023:

			2023-12			
Organisasjon hierarki	Nivå		Personer	Kvinner	Menn	Ansattandel
▲ 10 - Risør kommune	4		606	484	122	509,9
▶ 100 - Sektor Interne tjenester og Kommunedirektør	5		18	14	4	14,8
▶ 200 - Sektor samfunnsutvikling	5		95	57	38	81,6
▶ 300 - Sektor helse og omsorg	5		318	265	53	244,3
▶ 400 - Sektor skole og barnehage	5		182	154	28	169,2
Total			606	484	122	509,9

Aldersfordelingen viser at nesten halvparten (49 %) av de fast ansatte er 50 år og eldre. Kommunen vil dermed ha en betydelig naturlig avgang framover etter hvert som disse velger å pensjonere seg. (Det er opp til den enkelte når de vil gå av med alderspensjon fram til de når aldersgrensen.) De fast ansatte under 30 år utgjør bare 6 % av alle fast ansatte.

Aldersfordeling blant de fast ansatte (unntatt avlastere) pr desember 2023:

3.4 Sykefravær

Samlet sykefravær

Samlet sykefravær var i 2023 på 11,3 %. Sykefraværstallene omfatter fast ansatte unntatt avlastere og midlertidig ansatte unntatt timelønnte og avlastere. Det er ikke foretatt feriekorrigerings (det gjør heller ikke Statistisk sentralbyrå). Tallene omfatter ansattes eget sykefravær. Arbeidsgiver må dekke de første 16 kalenderdagene av alt sykefravær (arbeidsgiverperioden) uten å få refusjon av staten.

Samlet sykefravær i 2023:

Enhet aggregert	Sykefraværspersent				Sykefraværspersent Total
	2023-Q1	2023-Q2	2023-Q3	2023-Q4	
5 Total	12,78%	11,16%	9,24%	12,01%	11,31%
100 - Sektor Interne tjenester og Kommunedirektør	5,46%	3,25%	2,64%	8,58%	5,01%
200 - Sektor samfunnsutvikling	6,91%	8,34%	5,90%	7,00%	7,00%
300 - Sektor helse og omsorg	14,47%	13,54%	11,54%	13,06%	13,16%
400 - Sektor skole og barnehage	13,73%	9,78%	8,15%	13,19%	11,26%

Korttids sykefravær

Samlet korttids sykefravær var i 2023 på 1,8 %. Korttids sykefravær er beregnet på samme måte som det samlede sykefraværet og inngår i det. Korttidsfraværet omfatter sykefravær på 16 kalenderdager eller mindre (arbeidsgiverperioden). Arbeidsgiver må altså dekke alt dette sykefraværet uten å få refusjon. Korttids sykefravær utgjorde i 2023 i underkant av en sjettedel av samlet sykefravær.

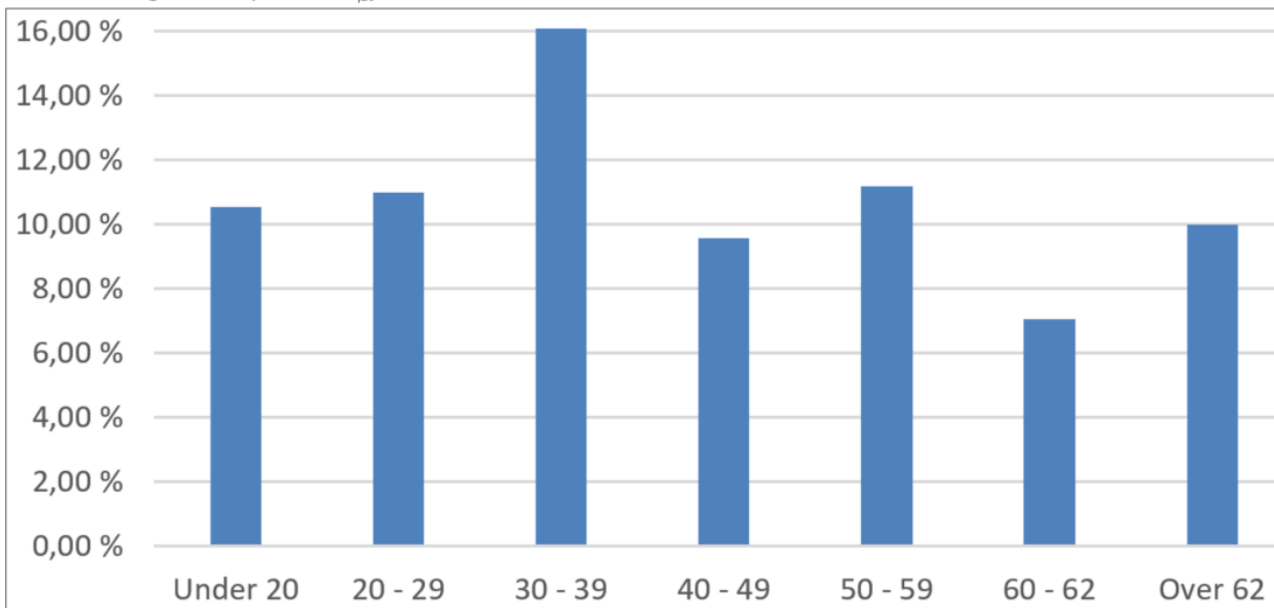
Korttids sykefravær i 2023:

Nivå	Enhet aggregert	Sykefraværspersent				Sykefraværspersent Total
		2023-Q1	2023-Q2	2023-Q3	2023-Q4	
	5 Total	2,15%	1,29%	1,18%	2,56%	1,80%
5	100 - Sektor Interne tjenester og Kommunedirektør	1,94%	1,10%	1,22%	2,69%	1,75%
	200 - Sektor samfunnsutvikling	2,01%	1,65%	0,53%	1,97%	1,54%
	300 - Sektor helse og omsorg	1,84%	1,25%	1,32%	2,13%	1,64%
	400 - Sektor skole og barnehage	2,66%	1,19%	1,30%	3,46%	2,17%

Aldersfordeling av sykefraværet

Aldersfordelingen viser at sykefraværet er ganske jevnt fordelt mellom aldersgruppene men med en topp for aldersgruppen 30 - 39 år.

Aldersfordeling samlet sykefravær gjennom 2023:

3.5 Lærlinger

Risør kommune som arbeidsgiver er en stor lærlingebedrift. Kommunestyret har vedtatt et måltall om å ha 25 lærlinger ansatt i kommunen til enhver tid. I 2023 lå det faktiske tallet mellom 9 og 18 lærlinger med et gjennomsnitt på 13,9 lærlinger.

Antall lærlinger til enhver tid gjennom 2023:

Organisasjon hierarki	Nivå	Personer											
		2023-01	2023-02	2023-03	2023-04	2023-05	2023-06	2023-07	2023-08	2023-09	2023-10	2023-11	2023-12
10 - Risør kommune	4	16	18	18	18	17	16	13	14	10	9	9	9
100 - Sektor Interne tjenester og Kommunedirektor	5	1	1	1	1	0							
200 - Sektor samfunnsutvikling	5	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
300 - Sektor helse og omsorg	5	9	11	11	11	11	10	7	11	8	7	7	7
400 - Sektor skole og barnehage	5	4	4	4	4	4	4	4	1	1	1	1	1
Total		16	18	18	18	17	16	13	14	10	9	9	9

Landstinget i KS anbefalte i 2016 minst 2 lærlinger per 1000 innbyggere som for Risør tilsvarer 13,7 lærlinger. Vi tilfredsstillter dermed akkurat minste anbefalingen fra KS. En grunn til at vi ikke har greid å komme høyere er at det ikke har vært nok kvalifiserte søkere til lærlingplassene innenfor alle de aktuelle fagområdene.

3.6 Kompetanseutvikling

Både den digitale utviklingen og de demografiske endringene framover gjør at kommunen må ta vare på de nåværende ansatte gjennom å gi dem relevant kompetanseheving i forhold til nye behov og krav. Læring gjennom jobbutførelsen er, og vil fortsatt være, den viktigste kompetanseutviklingsarenaen, og spesifikke opplæringstiltak vil være et supplement til dette grunnlaget.

3.7 Heltidskultur

Antall fast ansatte personer (unntatt avlastere) i hel stilling i desember 2023 er vist nedenfor.

Antall fast ansatte (unntatt avlastere) i hel stilling pr desember 2023:

Organisasjon hierarki	Nivå	2023-12		
		Personer	Kvinner	Menn
▲ 10 - Risør kommune	4	300	233	67
▶ 100 - Sektor Interne tjenester og Kommunedirektør	5	12	9	3
▶ 200 - Sektor samfunnsutvikling	5	62	36	26
▶ 300 - Sektor helse og omsorg	5	109	93	16
▶ 400 - Sektor skole og barnehage	5	117	95	22

Det betyr at andelen heltidsansatte var 49,5 % totalt. Heltidsandelen var 48,1 % for kvinner og 54,9 % for menn. Det har vært en økning med 13,6 prosentpoeng for kvinner og med 3,9 prosentpoeng for menn i løpet av de siste tre årene. Bare i løpet av det siste året har det vært en økning med 3,6 prosentpoeng for kvinner og med 1,5 prosentpoeng for menn.

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for fast ansatte (unntatt avlastere) var 84,1 % i desember 2023 som nevnt i kapittel 3.3. Den var 84,0 % for kvinner og 84,7 % for menn. Dermed har den siden i fjor økt med 0,8 prosentpoeng totalt som fordeler seg med en økning på 1,2 prosentpoeng for kvinner og ingen endring for menn.

3.8 HMS og internkontroll

Kommunen hadde også i 2023 avtale med Falck Norge AS (tidligere Falck Helse AS) om levering av bedriftshelsetjenester. Nåværende rammeavtale gjelder fra 1. januar 2021 med maksimal avtalevarighet (inkludert opsjoner) på fire år, altså ut 2024.

Vi har i 2023 brukt det nettbaserte systemet QM+ (Quality Manager Plus) som verktøy for både internkontroll av helse, miljø og sikkerhet (HMS) overfor de ansatte og som kvalitetssystem (i tillegg til fagsystemer) for tjenesteleveransene til brukere, pasienter, pårørende og innbyggere. Det som meldes gjennom dette systemet er avvik fra regler og prosedyrer, uønskede hendelser og rene forbedringsforslag.

Det er i 2023 påbegynt en tilbuds- og utvelgelsesprosess i IKT Agder-samarbeidet for å velge ny leverandør etter at nåværende kontraktsperiode utløper. Det tas sikte på at nytt system vil bli implementert i årsskiftet 2024/2025.

I 2023 ble det meldt inn 619 HMS-avvik (inkludert personvern og informasjonssikkerhet). 150 av disse hadde lav, 231 hadde middels og 238 hadde høy innmeldt alvorlighetsgrad. Tilsvarende ble det meldt inn 1004 kvalitetsavvik. 406 av disse hadde lav, 409 hadde middels og 189 hadde høy innmeldt alvorlighetsgrad.

3.9 Beredskap

Risør kommune deltar i et nettverk for beredskapskoordinatorer i østre Agder. Nettverket knytter kommunenes beredskapsarbeid sammen og det utveksles nyttige erfaringer som styrker den enkelte kommune. Det er kommunens frivilligkoordinator som også er kommunens beredskapskoordinator.

Kommunen har jevnlig beredskapsøvelser for å være trent på å håndtere krisesituasjoner. Øvelsene følges av Statsforvalteren og andre offentlige myndigheter, og de evalueres i ettertid.

3.10 Etikk

Kommunen har 2023 innført nye kjerneverdier etter å ha utvikling og forankring i 2022. De nye verdiene er:

- Stolt
- Engasjert
- Raus

der huskereglene er "SER" (forbokstavene i de tre verdiene). For hver av verdiene er innholdet spesifisert i tre underpunkter. Til sammen utgjør dette kommunens verdidokument som er grunnlaget for videre utvikling av ønsket bedriftskultur i kommunen.

Kommunen har etiske retningslinjer for ansatte og rutiner for varsling av kritikkverdige forhold. Dessuten har kommunen knyttet seg til Styrevervregisteret for å skape åpenhet rundt enkeltpersoners roller og dermed sikre allmennhetens tillit til kommunens myndighetsutøvelse. Registreringen i Styrevervregisteret er frivillig, og kommunedirektøren oppfordrer folkevalgte og administrative ledere til å registrere sine verv og økonomiske interesser der.

Risør kommune deltar i innkjøpsamarbeidet OFA (Offentlig Fellesinnkjøp på Agder) sammen med de fleste andre kommunene på Agder og Agder fylkeskommune. Samarbeidet har sterkt fokus på miljø, universell utforming og etikk i sitt arbeid med innkjøpsavtaler på vegne av medlemmene.

3.11 Lønnspolitikk og likestilling

Alle arbeidsgivere har aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven (§ 26) for å fremme likestilling og hindre diskriminering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold. Kommunen undersøker gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) av helse, miljø og sikkerhet i enhetene om det finnes risiko for diskriminering eller andre hindre for likestilling. Kommunens hovedverneombud og bedriftshelsetjenesten har deltatt aktivt i disse analysene sammen med de aktuelle lederne.

Landets kommuner har generelt en høy kvinneandel blant de ansatte, og det gjelder også Risør kommune. Bemanningsoversikten i kapittel 3.3 viser at 484 av 606 fast ansatte er kvinner, og dette utgjorde 80% ved utgangen av 2023. Tabellen viser også at det i alle sektorer er flere kvinner enn menn, med høyst kvinneandel i sektorene skole og barnehage samt helse og omsorg med henholdsvis 85 % og 83 %. I interne tjenester var kvinneandelen 78 % mens den i samfunnsutvikling var lavest med 60 %.

Likelønn innebærer lik lønn for likt arbeid uavhengig av kjønn. For å kunne måle det, er det viktig å holde andre forhold utenfor. Kommunenes organisasjon KS utgir en tabell som viser kvinners lønn i prosent av menns, og ideelt skal tallet ligge på 100 prosent. KS skriver i kommentarene til tabellen at tallene justert for stillingsgruppe eller stillingskode bør brukes som mål på lønnsforskjell i lønn siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg. Ved justering for stillingsgruppe var kvinners grunnlønn 3 promille høyere enn menns i desember 2021 mens det var nøyaktig motsatt i desember 2023.

Gjennomsnittlig fortjeneste pr. månedsverk og gjennomsnittlig grunnlønn pr. månedsverk for kvinner i prosent av menns lønn. Tall pr. 1.12.2021, 1.12.2022 og 1.12.2023. Kilde: KS statistikkpakke.

Justert for	Årstall					
	2021		2022		2023	
	Kvinner månedfortjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner månedfortjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner månedfortjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	96,2	95,5	95,2	94,8	96,4	95,0
Alder	96,2	95,5	95,2	94,8	96,4	95,0
Stillingsgruppe	100,4	100,3	99,7	99,8	99,8	99,7
Stillingskode	98,3	98,2	97,6	98,2	98,4	98,3
Utdanning	94,5	96,0	95,0	95,4	97,5	98,2

Innenfor helse og omsorgstjenestene deltar Risør kommune i prosjektet "Menn i helse" som har til hensikt å få flere menn til å velge helse- og omsorgsfag når de velger jobb og utdanning. Dette arbeidet har resultert i at tjenestene har fått flere menn inn i tjenestene.

Voksenopplæringen (VIRK) samarbeider med helse og omsorg om lærlingløp for voksne elever gjennom utplassinger ved sykehjem og i hjemmetjenesten. Det bidrar til at flere innvandrere får relevant kompetanse og mulighet for videre arbeid innen kommunens tjenester.

Kommunen samarbeider også med NAV og Risør videregående skole om arbeidspraksisplasser for at også personer med nedsatt funksjonsevne og personer med behov for språk- og arbeidstrening kan få denne muligheten.

4 Det økonomiske år

Økonomisjefens vurderinger

Budsjettåret 2023 ble et krevende driftsår på mange felt.

Allerede tidlig i året måtte kommunedirektøren varsle formannskapet og kommunestyret om en krevende driftssituasjon på flere områder, og om usikkerhet i den økonomiske utviklingen utover året.

En av hovedårsakene til utfordringene lå i det høye sykefraværet kombinert med krevende driftssituasjoner, spesielt ressursmessig innen grunnskolene, sykehjemmet og hjemmetjenestene. Sykefraværet i seg selv er ikke utfordringen, men mangel på tilgjengelige ressurser til å dekke opp for fraværet er krevende, som igjen medfører merarbeid og økte kostnader til vikarlønn og overtidslønn.

Det oppleves en stadig økning i krav og forventninger til de kommunale tjenestene som skal leveres, samtidig som driftsbudsjettene ikke gir rom for uforutsette hendelser eller utvikling. Sykehuset skriver ut pasienter raskere, og med større pleiebehov som legger press på helse og omsorgstjenestene i kommunen, spesielt på sykehjemmet og hjemmetjenestene som allerede har en hektisk hverdag. I grunnskolene har man et økende behov for tilpasset undervisning til enkeltelever og elevgrupper, og økningen av barn med behov for særskilt norskundervisning merkes godt på de fleste skolene. Dette legger press på en sektor som allerede har utfordringer med høyt sykefravær og tilgang på ressurser til vikarer.

På makronivå opplevde kommunene en betydelig kostnadsøkning på driften som følge av økende pris og lønnsvekst. Det sentrale lønnsoppgjøret endte med en lønnsvekst på ca 5,2% for kommunesektoren, som var høyere enn anslaget som ble lagt i budsjettene både nasjonalt og lokalt. Konsekvensene ble en vesentlig merkostnad på lønnsoppgjøret og pensjonskostnadene.

Regjeringen kompenserte kommunene i Revidert Nasjonalbudsjett for økningen i pris og lønnsvekst, og forventet skatteinngang ble oppjustert med 1,8%. Videre ble skatteinngangen oppjustert med ytterligere ca 1,6% ifm fremleggelsen av statsbudsjettet for 2024 og ga kommunen ytterligere skatteinntekter. Skatteinngangen for 2023 endte opp på 210,5 mrd som er en nedgang på -4,7 fra 2022, men ca 4,4% bedre enn opprinnelig anslag for inntektsåret.

Høy pris- og lønnsvekst medførte også til at Norges Bank fortsatte med rentehevinger av styringsrenten for å ta grep om inflasjonen. Etter 6 rentehevinger i 2022, la Norges bank på ytterligere 6 rentehevinger i 2023, og styringsrenten økte fra 2,75% til 4,5% gjennom året. Kommunedirektøren har hatt god styring på finanspostene og håndtert renteøkningen uten at det har gått på bekostning av driftsrammene gjennom god finansforvaltning.

Kommunedirektøren varslet i 2 tertial at utfordringene var av et slikt omfang at selv med kompensasjon i rammetilskuddet, økt skatteinngang, og økte integreringstilskudd ville regnskapet bli dårlig ved årsslutt. Det ble anslått et merforbruk på ca 10 mill som ville komme på toppen av et budsjett med et negativt netto driftsresultat på ca 15 mill, og være svært utfordrende for kommunens buffer i disposisjonsfondet.

Når fasiten foreligger stemte prognosene fra 2 tertial godt, og kommunedirektøren legger frem et regnskap med et negativt netto driftsresultat på ca 24 mill, og et disposisjonsfond som ikke lenger har "frie midler" utover premieavviksfondet.

Det økonomiske driftsåret 2023 kommer godt frem gjennom de økonomiske måltallene som gir et godt bilde av utviklingen.

Nøkkeltall/Indikator	2019	2020	2021	2022	2023	Snitt 5 år	Anbefalt nivå
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	-0,58 %	1,18 %	2,80 %	-0,24 %	-3,25 %	-0,02 %	1,75 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	99,08 %	104,06 %	101,08 %	94,85 %	91,29 %	98,07 %	70-80%
Disp.fond i % av driftsinntektene	9,26 %	11,00 %	12,90 %	12,51 %	9,73 %	11,08 %	5-10 %
Netto finansutg. i % av driftsinntekter	4,81 %	5,05 %	4,85 %	4,26 %	4,11 %	4,62 %	2-3 %
Disp.fond i % av akk. premieavvik	142,30 %	195,49 %	187,99 %	151,30 %	82,35 %	161,89 %	100 %

4.1 Felles inntekter og utgifter

Grunnlaget for kommunens drift er i stor grad basert på kommunens "felles" inntekter og utgifter som har sitt eget område i kommunens budsjett. Her føres alle de frie inntektene som kommer fra staten gjennom rammetilskuddet og skatteinnngang, samt inntekter fra eiendomsskatt. På utgiftssiden er det kommunens finansutgifter med både inntektssiden fra renteinntekter og utbytter, til rentekostnader og avdragskostnader. Summen av disse elementer danner grunnlaget for hvor mye ressurser kommunen har til å drifte kommunens virksomhet som kommer frem i linjen "Sum bevilgninger drift, netto" nedenfor.

Bevilgningsoversikt A oppsummerer de nevnte postene i regnskapet sammenlignet med budsjett og fjorårets regnskap.

Bevilgningsoversikt drift jf. §5-4 1 ledd (A)	Regnskap 2023	Reg.budsjett 2023	Avvik	Oppr.Buds. 2023	Regnskap 2022
Rammetilskudd	-265 439 651	-264 141 000	1 298 651	-261 607 000	-253 896 930
Inntekts- og formuesskatt	-216 648 067	-210 949 000	5 699 067	-204 648 000	-230 970 338
Eiendomsskatt	-29 648 139	-29 528 000	120 139	-28 328 000	-23 916 312
Andre generelle driftsinntekter	-56 252 324	-50 487 000	5 765 324	-42 261 000	-39 583 009
Sum generelle driftsinntekter	-567 988 181	-555 105 000	12 883 181	-536 844 000	-548 366 589
Sum bevilgninger drift, netto	561 628 409	534 730 326	-26 898 083	518 611 326	519 851 059
Avskrivinger	36 481 305	36 495 000	13 695	32 232 000	34 289 810
Sum netto driftsutgifter	598 109 714	571 225 326	-26 884 388	550 843 326	554 140 869
Brutto driftsresultat	30 121 533	16 120 326	-14 001 207	13 999 326	5 774 281
Renteinntekter	-15 836 437	-11 707 000	4 129 437	-11 707 000	-10 935 294
Utbytter	-17 779 230	-17 700 000	79 230	-15 500 000	-8 864 291
Renteutgifter	35 293 701	30 957 000	-4 336 701	30 957 000	21 170 930
Avdrag på lån	28 639 785	27 942 000	-697 785	28 756 000	28 835 775
Netto finansutgifter	30 317 819	29 492 000	-825 819	32 506 000	30 207 120
Motpost avskrivinger	-36 481 305	-36 495 000	-13 695	-32 232 000	-34 289 810
Netto driftsresultat	23 958 047	9 117 326	-14 840 721	14 273 326	1 691 591
Avsetninger til bundne driftsfond	11 888 535	13 078 189	1 189 654	13 078 189	13 894 744
Bruk av bundne driftsfond	-18 938 411	-17 736 868	1 201 543	-16 443 868	-18 130 762
Avsetninger til disposisjonsfond	8 694 476	21 144 000	12 449 524	7 600 000	40 611 668
Bruk av disposisjonsfond	-25 602 647	-25 602 647	0	-18 507 647	-38 067 241
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-23 958 047	-9 117 326	14 840 721	-14 273 326	-1 691 591

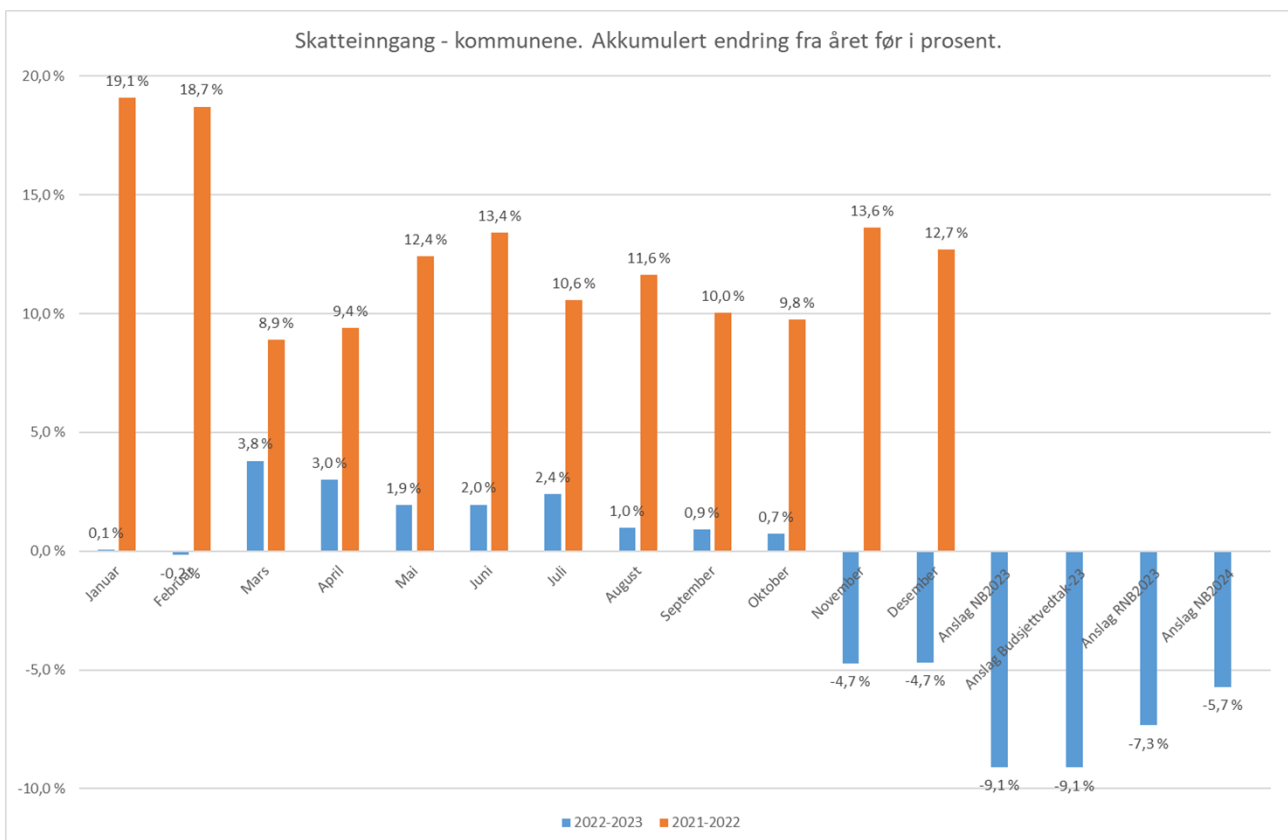
Som oversikten viser ble de frie inntektene ca 12,9 bedre enn revidert budsjett, og ca 31,1 mill bedre enn opprinnelig budsjett. Skatt og rammetilskudd utgjør ca 55% av merinntekten med ca 7 mill bedre en revidert budsjett. Utviklingen i skatt og rammetilskudd gjennom året kan vises i tabellen nedenfor.

	Regnskap		Progn.	Progn.	Progn.	Rev.bud	Progn.Sb	Progn.	Regnskap
	2022	Bud 2023	1/3	RNB	30/6	T-2	11/10	5/12	2023
Skatt på inntekt og formu	230 970	204 648	206 872	210 949	210 949	210 949	214 629	217 536	216 648
Rammetilskud fra stat	202 138	220 840	221 687	224 772	225 139	225 139	225 139	225 536	225 540
Inntektsutjevning	27 489	30 448	28 160	28 683	28 683	28 683	29 156	29 528	29 492
Ord.Skjønnsmidler	14 964	700	700	700	700	700	700	700	789
Distriktstilskudd	9 306	9 619	9 619	9 619	9 619	9 619	9 619	9 619	9 619
Sum	484 867	466 255	467 038	474 723	475 090	475 090	479 243	482 919	482 088

Rammebetingelsene for statsbudsjettet var vesentlig endret allerede tidlig i året som følge av økningen i pris og lønnsvekst, samt at svikten i skatteinngangen ikke fremstod så betydelig som ventet. Tvert imot ble skatteinngangen oppjustert fra en forventet svikt på 9,1% til 7,3% i Revidert Nasjonalbudsjett som ga utslag i ca 4,5 mill i økning skatt og inntektsutjevning for Risør kommune. I tillegg kompenserte regjeringen kommunene for økt pris- og lønnsvekst som ga ca 2,8 mill mer i rammetilskudd. Det ble også kompensert for oppgaveendringer ved gratis SFO 2 trinn, økt makspris i barnehager, og koronavaksinerings på totalt ca 1,1 mill.

Etter flere år med svært store avvik mellom budsjettet og faktisk skattevekst i Kommunene Norge var det stor usikkerhet rundt regjeringens anslag, helt til året var omme. Ved fremleggelse av statsbudsjettet for 2024 ble anslaget oppjustert fra 7,3% til 5,7%. Som tabellen under viser endte skattesvikten med en nedgang på 4,7% fra 2022 nivå.

For Risør kommune endte 2023 opp med en skattesvikt på 6,2% fra 2022, og innkasserte ca 216,6 mill, som var ca 12 mill bedre enn opprinnelig budsjett. Gjennomsnittlig skatteinngang pr innbygger ble på kr.31.832, tilsvarende 83% av landsgjennomsnittet (kr.38.349). Den svake skatteevnen utløser inntektsutjevningstilskudd, som gjør at kommunen er mer avhengig av økt nasjonal skatteinngang enn lokal. Totalt mottok kommunen ca 29,5 mill i inntektsutjevning i 2023, ca 0,9 mill mindre enn opprinnelig budsjett.

Eiendomsskatten ble i 2022 skrevet ut på boliger og fritidsboliger for beskatning med 30% reduksjonsfaktor og 4 promille i skattesats. Risor kommune bruker Skatteetatens formuesgrunnlag for beskatning av boliger der det finnes, og øvrige takster er oppjustert med 10% gjennom en kontorjustering. Inntekten fra eiendomsskatt ble budsjettert til kr.28,3 mill og endte opp med en inntekt på ca 29,6 mill som følge av at det kom flere nye eiendommer inn til beskatning, og økt takstgrunnlag.

Andre generelle inntekter består av andre øremerkede statlige tilskudd som i stor grad inntektsføres ute i driftssektorene men fremkommer i denne oversikten. Oversikten viser et avvik mot opprinnelig budsjett på ca 14 mill og skyldes i hovedsak merinntekt på integreringstilskudd og særskilt tilskudd knyttet til flyktninger med ca 12,2 mill som føres i sektor for samfunnsutvikling (NAV), og oppvekst (VIRK). De øvrige tilskuddene er tilskudd til videreutdanning i grunnskolene, og øremerkede tilskudd innen helse til BTI-arbeid, legeordningene og kompetansemidler. Merinntektene på denne posten må sees i sammenheng med merkostnader på bevilgninger drift som er utgifter belastet ute på driftssektorene.

Renteinntektene endte på ca 15,8 mill, og ble ca 4,1 mill mer enn budsjett som følge av kraftig økning i de flytende markedsrentene og god snittlikviditet. Renter på bankinnskuddene ble ca 2,7 mill bedre enn budsjett, mens renter fra selvkostområdene kun ble ca 0,1 mill bedre enn budsjettet da denne ordningen følger betingelser fra de "lange rentene" (5 års SWAP-rente). Renter fra Startlånsordningen utgjør ca 2,9 mill av de totale renteinntektene, og ble ca 1,2 mill bedre enn budsjett, men har liten innvirkning på resultatet da disse balanseres mot fond.

Utbytteinntektene ble ca 17,78 mill i 2023 som var ca 2,28 mill bedre enn budsjett hovedsakelig som følge av utbetaling fra Å Energi og ekstra utbytteutbetaling etter fusjonen.

Rentekostnadene utgjør ca 35,3 mill ved årsslutt, og ble dermed ca 4,3 mill høyere enn opprinnelig budsjett. Rentekostnadene i oversikten inneholder følgende renter:

- Renter på lån ca 24 mill, ca 1,5 mill. mer enn budsjett
- Renter overkurs gammelt lån ca 0,91 mill
- Renter Selvkostområdet ca 6,98 mill, ca 0,1 mill mer enn budsjett
- Renter lån til Startlånsordningen ca 4,25 mill, ca 2,6 mill mer enn budsjett.

Norges Bank økte styringsrenten fra 2,75% til 4,5%, som igjen har direkte innvirkning på kommunenes lånekostnader gjennom NIBOR-rentene som ligger omtrent 1% over styringsrenten. Kommunedirektørens forvaltning av gjeldsporteføljen har sikret at ikke renteøkningen gir umiddelbar kostnadseffekt gjennom sikringsordninger. Merinntekter på renteinntekter overstiger merkostnaden på rentekostnaden på lånene og bidrar til at netto finansutgifter blir lavere enn opprinnelig budsjett i 2023.

Kommunen betalte avdrag på lån på 28,64 mill er ca 0,1 mill lavere enn opprinnelig budsjettet. Kommunens avdragskostnader styres av minimumavdragsordningen som ved årsslutt viser at det ble betalt ca 0,7 mill mer i avdrag enn nødvendig ihht ordningen.

Det er utgiftsført kr.36,48 mill i avskrivninger på anleggsmidlene i 2023. Avskrivninger gir ingen resultateffekt i kommuneregnskapet, da utgiften nøytraliseres med motpost avskrivninger i oversikten. Avskrivningene er erstattet med avdragskostnaden som gir uttrykk for anleggsmidlenes verdiforringelse ihht kommunale regnskapsprinsipper.

Netto driftsresultat for 2023 er negativt med ca 24 mill, som er ca 9,7,8 mill dårligere enn opprinnelig budsjett og 14,8 mill dårligere enn revidert budsjett. Netto driftsresultat utgjør ca - 3,25 % av kommunens samlede inntekter, og er dermed vesentlig dårligere enn anbefalingene fra sentralt hold på 1,75%.

Kommunedirektøren har også et fellesområdet knyttet til avsetninger for lønns og pensjonskostnader hvor budsjettet reguleres gjennom året for å kompensere sektorene for utgifter knyttet til lønnsoppgjøret, lærlinger og tiltak fra handlingsprogrammet, samt pensjonselementer knyttet til premieavvik, bruk av premiefond og amortisering av akkumulert premieavvik. Ved årsavslutning viser regnskapet for dette området et mindreforbruk på ca 5,5 mill mot revidert budsjett som bidrar til årsresultatet.

Felles avsetninger lønn og pensjon	Regnskap 2023	Rev. Budsjett	Avvik	Budsjett 2023
Lærlinger	0	601 000	-601 000	3 240 000
Avsetning lønnsoppgjør	0	0	0	6 000 000
Tiltak fra HP/ØP	0	200 000	-200 000	1 500 000
Bruk av premiefond (pensjon)	0	0	0	0
Premieavvik pensjon inkl.aga	-40 280 893	-34 665 000	-5 615 893	-7 600 000
Amortisert premieavvik inkl.aga	11 923 547	11 030 000	893 547	11 030 000
Avregning forsikring & Aktuar	60 347	50 000	10 347	50 000
Lønn og pensjonsavsetninger	-28 296 999	-22 784 000	-5 512 999	14 220 000

Tabellen viser at sektorene ble kompensert med 2,64 mill i lønnskostnader til lærlinger som har vært i virksomhetene gjennom året. Rest avsetning på 0,6 mill står ubrukt ved årsslutt. Lønnsavsetningen på 6 mill til årets lønnsoppgjør holdt ikke til årets lønnsoppgjør som totalt ble beregnet til å koste ca 13,2 mill, og kommunedirektøren kompenserte sektorene for kostnadene i kapittel 4 med 10,8 mill i 2 tertial. Kommunedirektøren måtte ta ca 4,8 mill fra disp fond til å kompensere med. Lønnsoppgjøret for kapittel 3 og 5 hadde en kostnad på ca 2,4 mill, men ble ikke kompensert ut i sektorene, og utgjør dermed en del av deres merforbruk. Tiltakene som var avsatt sentralt fra handlingsprogrammet for 2023 utgjorde 1,5 mill, og ved årsslutt gjenstår 0,2 mill av disse som ubrukt. Oversikten over gjennomførte tiltak kan vises som nedenfor.

Oversikt over felles tiltak i HP	Rev bud	Overført enh.	Oppr.budsj
Utgifter til valg	0	250 000	250 000
Tilskudd Risør By AS	0	750 000	750 000
Omstillingsmidler Org.	200 000	0	200 000
Arbeidsmiljøtiltak	0	300 000	300 000
Sum totalt	200 000	1 300 000	1 500 000

Pensjonselementene på fellesområdet ble også i 2023 meget uforutsigbare. Samlet sett endte de opp ca 4,7 mill bedre enn regulert budsjettet. Også i 2023 fikk kommunen en vesentlig økning i inntektsføring av årets premieavvik som følge av en betydelig økning i reguleringspremien fra det ble lagt til grunn for opprinnelig premiesats fra KLP. Økning i reguleringspremien gir økt pensjonspremie som kommunen må betale og tilhørende utgiftsføre. Det ble totalt betalt og utgiftsført 70,8 mill i pensjonspremie i 2023, etter fratrukk av ca 26,7 mill som ble betalt fra premiefond. Netto pensjonskostnad ble på ca 34 mill, og dermed blir premieavviket på hele 36,8 mill i 2023. Dette inntektsføres i kommunens regnskap og gir svært misvisende resultater for regnskapet. Det inntektsførte premieavviket skal som kjent utgiftsføres igjen de neste 7 årene gjennom årlig amortisering med ca 5,2 mill årlig.

Det akkumulerte premieavviket øker dermed vesentlig i 2023 med netto ca 25,8 mill eksklusive arbeidsgiveravgift som følge av endringene gjennom året, og utgjør ved utgangen av året ca 77,7 mill eksklusive arbeidsgiveravgift.

Ny kommunelov som trådte i kraft i 2020 innebærer at Kommunedirektøren skal disponere mer-

eller mindreforbruk ifm regnskapsavslutningen. Dersom kommunedirektøren skulle lagt frem regnskapet ihht tidligere ordning ville regnskapet vært lagt frem med et merforbruk på 12,45 mill. Forskjellen mellom negativt netto driftsresultat på 23,96 mill og merforbruket på 12,45 mill ligger i budsjettavviket fra på netto driftsresultat og mer-/mindreforbruk av bundne driftsfond på ca 2,4 mill. Dette fremstilles gjennom ny budsjettoversikt ihht forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning § 5.9.

Oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisp etter §5-9 Drift	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Avvik
Netto driftsresultat	23 958 048	9 117 326	14 840 722
Avsetninger til bundne driftsfond	11 888 535	13 078 189	-1 189 654
Bruk av bundne driftsfond	-18 938 411	-17 736 868	-1 201 543
Avsetning til disp fond ihht årsbudsjett og fullmakt	21 144 000	21 144 000	0
Bruk av disposisjonsfond ihht årsbudsjett og fullmakt	-25 602 647	-25 602 647	0
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	12 449 524	0	12 449 524
Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	-12 449 524		
Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	0		
Mindrebruk av disposisjonsfond enn budsjettert	0		
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0		

Kommunedirektøren benytter begge begrepene i sin oppfølging og rapportering, selv om mer-/mindreforbruk begrepet fases ut og erstattes av Netto driftsresultat. Mer-/mindreforbruk beskriver avviket mot vedtatt budsjett som vil være svar på kommunestyrets bestilling til kommunedirektør, men sier ikke noe om forholdet mellom løpende driftsinntekter og utgifter som er avgjørende for en bærekraftig og sunn kommuneøkonomi.

4.2 Driftsresultatet

Regnskapsoversikten Økonomisk oversikt drift viser kommunens totalregnskap mot budsjett og fjoråret ihht forskriftskravene.

Økonomisk oversikt drift jf.5-6	Regnskap 2023	Reg.budsjett 2023	Avvik	Oppr.budsjett 2023	Regnskap 2022
Rammetilskudd	-265 439 651	-264 141 000	1 298 651	-261 607 000	-253 896 930
Innteks- og formuesskatt	-216 648 067	-210 949 000	5 699 067	-204 648 000	-230 970 338
Eiendomsskatt	-29 648 139	-29 528 000	120 139	-28 328 000	-23 916 312
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-56 252 324	-50 487 000	5 765 324	-42 261 000	-39 583 009
Overføringer og tilskudd fra andre	-83 424 700	-46 916 880	36 507 820	-46 766 880	-77 118 027
Brukerbetalinger	-19 374 009	-17 899 000	1 475 009	-18 855 000	-19 755 565
Salgs- og leieinntekter	-66 583 829	-65 186 000	1 397 829	-65 186 000	-63 285 549
Sum driftsinntekter	-737 370 719	-685 106 880	52 263 838	-667 651 880	-708 525 730
Lønnsutgifter	396 487 470	371 498 522	-24 988 948	353 302 522	376 779 738
Sosiale utgifter	82 799 797	80 247 415	-2 552 382	92 866 415	79 087 446
Kjøp av varer og tjenester	206 999 052	181 503 766	-25 495 286	173 778 766	183 270 432
Overføringer og tilskudd til andre	44 724 628	31 482 503	-13 242 125	29 471 503	40 872 585
Avskrivninger	36 481 305	36 495 000	13 695	32 232 000	34 289 810
Sum driftsutgifter	767 492 252	701 227 206	-66 265 046	681 651 206	714 300 011
Brutto driftsresultat	30 121 533	16 120 326	-14 001 208	13 999 326	5 774 281
Renteinntekter	-15 836 437	-11 707 000	4 129 437	-11 707 000	-10 935 294
Utbytter	-17 779 230	-17 700 000	79 230	-15 500 000	-8 864 291
Renteutgifter	35 293 701	30 957 000	-4 336 701	30 957 000	21 170 930
Avdrag på lån	28 639 785	27 942 000	-697 785	28 756 000	28 835 775
Netto finansutgifter	30 317 819	29 492 000	-825 819	32 506 000	30 207 120
Motpost avskrivninger	-36 481 305	-36 495 000	-13 695	-32 232 000	-34 289 810
Netto driftsresultat	23 958 047	9 117 326	-14 840 722	14 273 326	1 691 591
<i>Netto driftsresultat i % av driftsinntekter</i>	<i>-3,25 %</i>	<i>-1,33 %</i>		<i>-2,14 %</i>	<i>-0,24 %</i>
Avsetning til bundne driftsfond	11 888 535	13 078 189	1 189 654	13 078 189	13 894 744
Bruk av bundne driftsfond	-18 938 411	-17 736 868	1 201 543	-16 443 868	-18 130 762
Avsetning til disposisjonsfond	8 694 476	21 144 000	12 449 524	7 600 000	40 611 668
Bruk av disposisjonsfond	-25 602 647	-25 602 647	0	-18 507 647	-38 067 241
Sum disponeringer/ dekning av netto driftsresultat	-23 958 047	-9 117 326	14 840 722	-14 273 326	-1 691 591
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0

Som oversikten viser var 2023 opprinnelig budsjettert med negativt brutto og netto driftsresultat på hhv 2,10% og 2,14%. Det vil si at det ble lagt opp til et driftsår som var sterkt fondsfinansiert, da det ikke var tilstrekkelig inntekter til å finansiere de forventede løpende utgiftene.

Gjennom året ble det klart at driften ville få betydelig økte kostnader og inntekter som følge av vesentlig endringer i forutsetningene som ble lagt til grunn i opprinnelig budsjett. Renteøkninger og høy pris- og lønnsvekst ga store utslag på kommunens drift, og gjennom tertialrapportene ble budsjettene justert etter de beste prognosene. Særlig ga det utslag i skatt og rammetilskudd som følge av pris/lønnsvekst, lønns- og pensjons-kostnader som følge av et kostbart lønnsoppgjør, tilskudds inntekter og utgifter innenfor flyktningeområdet som følge av høyt mottak av flyktninger, og økte utbytteinntekter fra Å-energi.

Regnskapet viser at de samlede driftsinntektene ble på ca 737,4 mill, ca 52,3 mill høyere enn regulert budsjett, mens de samlede driftsutgiftene ble på ca 767,5 mill, ca 66,3 mill høyere enn regulert budsjett. Netto finansutgifter på totalt ca 30,3 mill ble omtrent som budsjettert. Summen av disse hovedlinjene gir et negativt netto driftsresultat på ca 24 mill. Avviket mellom netto driftsresultat og regulert budsjett på ca 14,8 mill omtales som merforbruk. Regnskapet viser at kommunen ikke har tilstrekkelig løpende inntekter til å finansiere de løpende driftsutgiftene, og må bruke ca 24 mill av fondsmidlene for å finansiere driftsnivået i 2023.

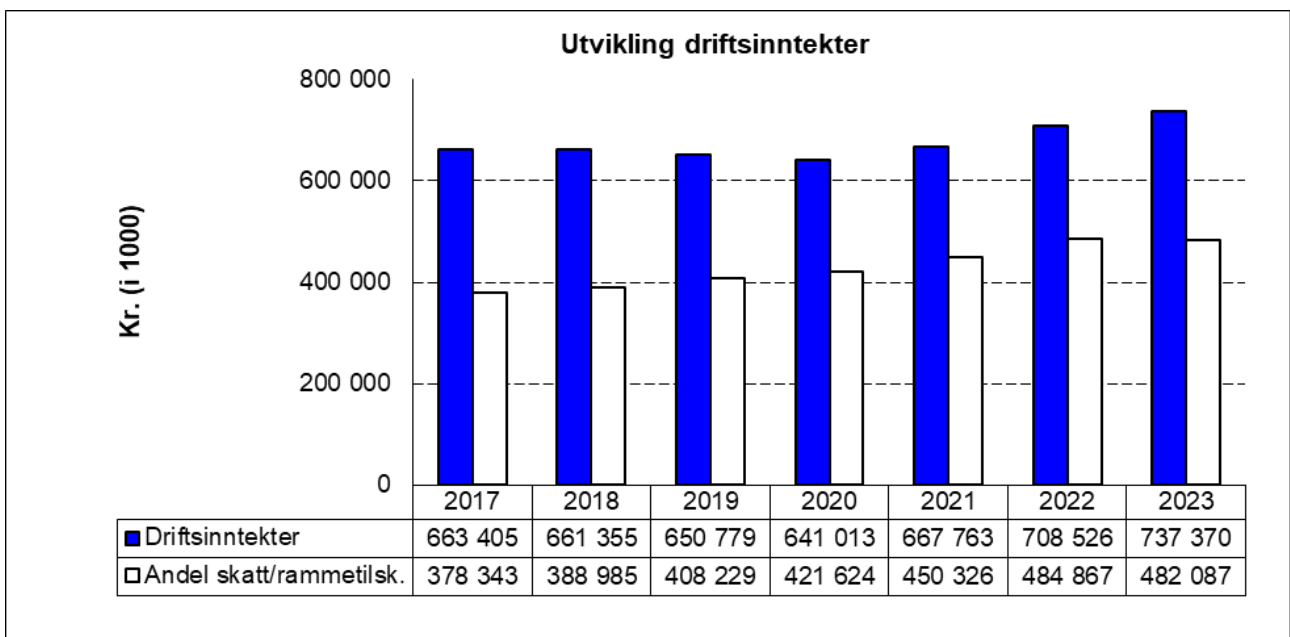

Oversikten over viser hele den kommunale tjenesteproduksjonen, inkludert selvkostområdene (VAR). Årets selvkostregnskap fikk også vesentlig økte driftsutgifter gjennom året som medførte et negativt netto driftsresultat på ca 6,3 mill mot budsjettet ca 2,4 mill. Dersom man korrigerer totalregnskapet for selvkostregnskapet vil netto driftsresultat bedres fra -3,25% til -2,49% som oversikten nedenfor viser.

Økonomisk oversikt drift jf.5-6	Regnskap 2023	Reg.budsjett 2023	Avvik	Oppr.budsjett 2023	Regnskap VAR 2023	Budsjett VAR 2023	Regnskap ekskl.VAR
Sum driftsinntekter	-737 370 719	-685 106 880	52 263 838	-667 651 880	-27 549 177	-28 388 000	-709 821 542
Sum driftsutgifter	767 492 252	701 227 206	-66 265 046	681 651 206	27 751 704	24 824 679	739 740 548
Brutto driftsresultat	30 121 533	16 120 326	-14 001 208	13 999 326	202 527	-3 563 321	29 919 006
Netto finansutgifter	30 317 819	29 492 000	-825 819	32 506 000	6 071 576	5 952 000	24 246 243
Motpost avskrivninger	-36 481 305	-36 495 000	-13 695	-32 232 000	0	0	-36 481 305
Netto driftsresultat	23 958 047	9 117 326	-14 840 722	14 273 326	6 274 103	2 388 679	17 683 944
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	-3,25 %	-1,33 %		-2,14 %	-22,77 %	-8,41 %	-2,49 %
Sum disponeringer/ dekning av netto driftsresultat	-23 958 047	-9 117 326	14 840 722	-14 273 326	-2 523 735	-2 388 679	-21 434 312
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	3 750 368	0	-3 750 368

Tabellen viser også at Selvkostregnskapet for 2023 går med et underskudd på ca 3,75 mill som må midlertidig finansieres av kommunens ordinære driftsområder. Dette skyldes at driftskostnadene i 2023 ble vesentlig høyere enn budsjettet, og kommunen ikke har midler på selvkostfondet for Avløp til å dekke merkostnadene da fondet ble brukt opp i 2022. Kommunedirektøren vil følgelig måtte øke avløpsgebyrene i kommende planperiode for å dekke opp for merforbrukene i 2022 og 2023 og bygge opp nye buffere på selvkostfond.

Vi kan se utvikling i kommunens driftsinntekter over tid som vist i tabellen nedenfor.

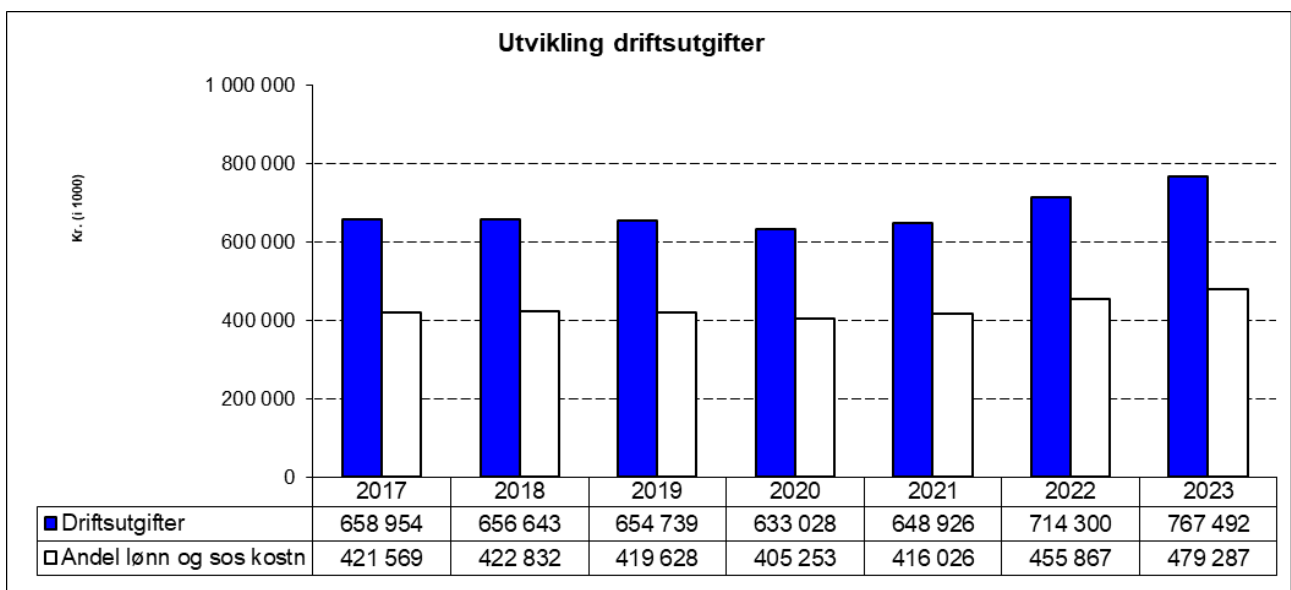
Driftsinntektene har økt med ca 28,8 mill fra 2022-23 tilsvarende ca 4%, mens utviklingen i driftsinntekter har økt med ca 74 mill i perioden fra 2017-2023. Mottatt Skatt og rammetilskudd viser en nedgang på ca 2,8 mill fra 2022-23, mens økningen i perioden 2017-2023 er på ca 103,7 mill. Sammenstillingen viser at kommunen er mer og mer avhengig av de statlige overføringene i rammetilskuddet og skatteinngangen for å kunne gi gode basistjenester. Totalt utgjør skatt og rammetilskudd ca 65,4% av de samlede inntekter i 2023, mens de i 2017 utgjorde ca 57%. Kommunenes handlingsrom til å styre egne inntekter er blitt mindre over tid, da en stor andel av de øvrige inntektene er styrt av lover og regler, som f.eks eiendomsskatt, kommunale avgifter, barnehage og SFO mm.

Budsjettavviket på driftsinntektene mot regulert budsjett på ca 52,3 mill kan brytes ned til disse vesentlige postene i regnskapet:

- Skatt og rammetilskudd merinntekt på ca 7 mill som følge av høyere skatte-vekst på landsbasis, samt kompensasjon for høye pris og lønnsvekst i rammetilskuddet.
- Økte statlige tilskudd merinntekt på ca 5,7 mill, hvorav ca 3,7 mill i økt integreringstilskudd knyttet til økt mottak flyktninger, og ca 2 mill i diverse øremerkede tilskudd mottatt til driften av sektorene gjennom året.
- Overføringer og tilskudd fra andre viser merinntekter på ca 36,5 mill som i hovedsak begrunnes med følgende avvik:
  - Merinntekt på merverdiavgifts-kompensasjon på ca 8,3 mill. (Merinntekten har en tilsvarende motpost på utgiftssiden og gir ingen resultat effekt).
  - Økte refusjonsinntekter fra NAV vedr sykepenger og foreldrepenger på ca 22,6 mill som følge av unormalt høyt langtidsfravær og mange ansatte ute i foreldrepermisjon
  - Økte overføringer og refusjoner fra Fylkeskommuner med ca 3,5 mill bla som følge av Bredbånds-utbygging, friluftstiltak og kulturtiltak mm.
  - Økte overføringer og refusjoner fra andre kommuner og private med ca 2,2 mill.
- Brukerbetalinger viser merinntekter på ca 1,5 mill hovedsakelig som følge av økt oppholdsbetaling på Frydenborgsenteret med ca 1,8 mill mot budsjett, som igjen er noe redusert som følge av svikt i brukerbetalinger innenfor SFO og barnehager.
- Salgs- og leieinntekter viser merinntekter på ca 1,4 mill hvor merinntekter på husleier på ca 2,1 mill løfter avviket opp på den positive siden, mens inntekter fra selvkostområdene (VAR) og plan og byggesak trekker inntektene ned.

Kommunedirektøren kan lukke vesentlige deler av budsjettavvikene gjennom året, med unntak av merinntekter på skatt og rammetilskudd og avregninger fra interkommunale samarbeid som kommer etter at året er omme, men ønsker å synliggjøre avvikene for få frem de elementer som ikke er vurdert som en ordinær del av kommunens drift i budsjettåret.

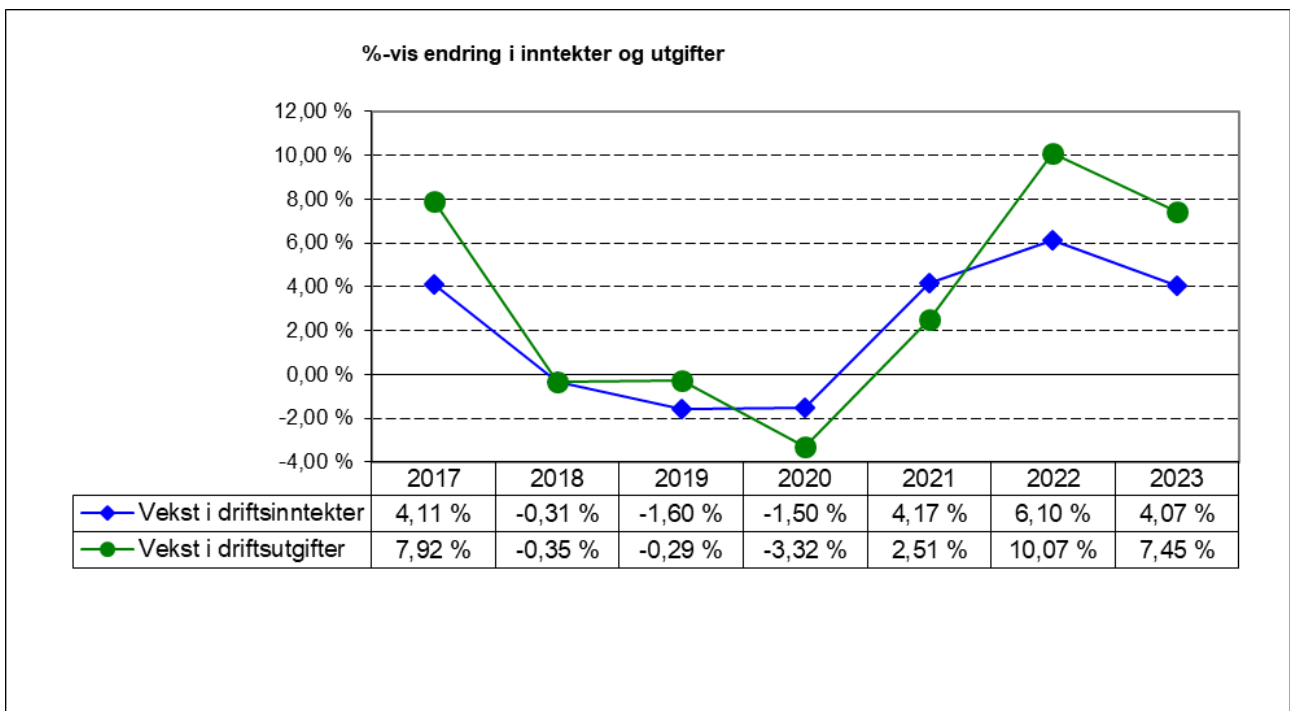
Vi kan se utviklingen i kommunens driftsutgifter over tid som vist i tabellen nedenfor.

Kommunen driftsutgifter utgjør i 2023 ca 767,5 mill og har økt med ca 53,2 mill siste året, som tilsvarer en vekst på ca 7,45% sammenlignet med 2022 nivå. Ser man på perioden fra 2017 til 2023 viser tabellen at kommunens kostnader er økt med ca 108,5 mill, hvorav lønn og sosiale kostnader utgjør ca 57,7 mill, tilsvarende ca 5,3%. Lønn og sosiale kostnader utgjør i 2023 ca 62,4% av de

totale driftskostnadene, som er en lavere andel enn tidligere år hvor dette faktortallet har lagt på ca 65% i snitt de siste 10 årene. Årsaken kan trolig relateres til den høye prisveksten som drar opp utgiftsnivået, og en reduksjon i bemanningen over tid.

Grafen nedenfor viser %-vis utvikling i driftsinntekter og driftsutgifter i perioden 2017-2023. Den viser at inntektsutviklingen i stor grad følger kostnadsutviklingen, men ligger ofte på etterskudd da kommunen i prinsippet finansieres for å dekke utgiftene det koster å drifte en kommune ut fra dennes forutsetninger og forventninger. Kommunen er en stor og tung driftsorganisasjon og endringer er tidkrevende. Derfor er langsiktig økonomiplanlegging svært viktig for å kunne forberede endringer i driftsforutsetningen så tidlig som mulig. Grafen under viser denne samhandlingen, hvor effekten av Balanse24 prosjektet i overgangen fra 2019 til 2020 viser en stor reduksjon i driftskostnadene som en konsekvens av flyktningssituasjonen og bortfall av salg i habiliteringstjenestene. Utviklingen i 2020-2021 og videre inn i 2022 viser korona-situasjonen som igjen blåser opp inntekter og utgifter, og Ukraina krigen i 2022 som medførte til en vesentlig vekst i inntekter og utgifter. I 2022 og 2023 viser grafen at kostnadsveksten overstiger inntektsveksten med hhv ca 4 og 3% som igjen innebærer at de økte driftsutgiftene må dekkes av driftsfond.

Hovedoversikten viser at regnskapet har et avvik mot regulert budsjett på lønn og sosiale kostnader på ca 27,5 mill i 2023. Rapporten "Netto lønnskostnader" viser de totale lønnskostnadene inkludert sosiale kostnader (arbeidsgiveravgift og pensjonskostnad), korrigert for mottatt refusjon sykepenges knyttet til langtidsfravær ved sykdom og fødselspermisjoner. Oversikten gir et mer korrekt bilde av lønnsområdet da kommunen har hatt et unormalt høyt sykefravær også i 2023 som har gitt meget høye refusjonsinntekter, som i stor grad dekker opp avviket på vikarkostnader og leie av ekstrahjelp.

Netto lønnskostnader totalt, drift	Regnskap 2023		Oppr.Budsjett 2023	Regnskap 2022
	Reg.Budsjett 2023	Avvik		
Fast lønn (010)	300 457 505	308 736 609	8 279 104	282 393 751
Lønn til vikarer (020)	38 344 319	28 508 108	-9 836 211	44 433 695
Lønn til ekstrahjelp (030)	17 143 622	3 724 073	-13 419 549	12 889 053
Overtidslønn (040)	11 811 424	2 153 751	-9 657 673	14 014 149
Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser (050)	6 812 159	5 958 808	-853 351	6 921 192
Lønn renhold (075)	7 265 911	8 286 533	1 020 622	7 413 448
Godtgjørelse folkevalgte (080)	1 895 620	1 696 140	-199 480	1 681 833
Oppgavepliktig, ikke aga pliktig lønn (089)	11 925 822	11 100 000	-825 822	6 171 945
Skyss og kost (160, 165)	831 089	1 334 500	503 412	860 672
Sum lønnsutgift	396 487 470	371 498 522	-24 988 948	376 779 738
Pensjon (090)	40 760 134	38 884 684	-1 875 450	38 503 113
Arbeidsgiveravgift (099)	42 039 662	41 362 731	-676 931	40 584 333
Sum brutto lønnsutgift	479 287 267	451 745 937	-27 541 330	455 867 184
Lønnsrefusjoner (710)	-30 686 626	-8 122 535	22 564 091	-27 105 272
SUM NETTO LØNNSUTGIFT	448 600 641	443 623 402	-4 977 239	428 761 912

Oversikten viser at de direkte lønnsutgiftene ble ca 25 mill høyere enn regulert budsjett, og at det er vikarkostnader, leie ekstrahjelp og overtid som gir de største negative utslagene. Vesentlige deler av disse kostnadene utløses gjennom kort- og langtidsfravær ved sykdom i tjenestene. Langtidsfravær dekkes gjennom refusjoner fra NAV, og som oversikten viser mottok kommunen ca 22,5 mill mer enn budsjett i refusjonsinntekter i 2023.

De sosiale kostnadene, som består av arbeidsgivers andel pensjon og arbeidsgiveravgift, ble ca 2,5 mill høyere enn regulert budsjett. Normalt sett ville merforbruket på pensjon og arbeidsgiveravgift utgjort ca 30% av merforbruket på lønnsutgiftene, tilsvarende ca 7,5 mill, men som følge pensjonselementene knyttet til inntektsføring av årets premieavvik og amortisering av tidligere års premieavvik blir tallene annerledes.

Totalt viser regnskapet for 2023 et merforbruk på netto lønnskostnad mot regulert budsjett på ca 5 mill, tilsvarende 1,12% avvik.

Budsjettavviket på ca 25,5 mill på "kjøp av varer og tjenester" består av mange større og mindre avvik fordelt rundt i hele virksomheten og omtales nærmere under den enkelte sektor.

Budsjettavviket på 13,2 mill på "Overføringer og tilskudd til andre" består i hovedsak av merutgift på merverdiavgiftskompensasjon på 8,3 mill, merkostnader til økonomisk sosialhjelp på ca 1,5 mill, merkostnader til moderasjonsordninger innen barnehager på ca 1,3 mill, og diverse mindre avvik over hele organisasjonen.

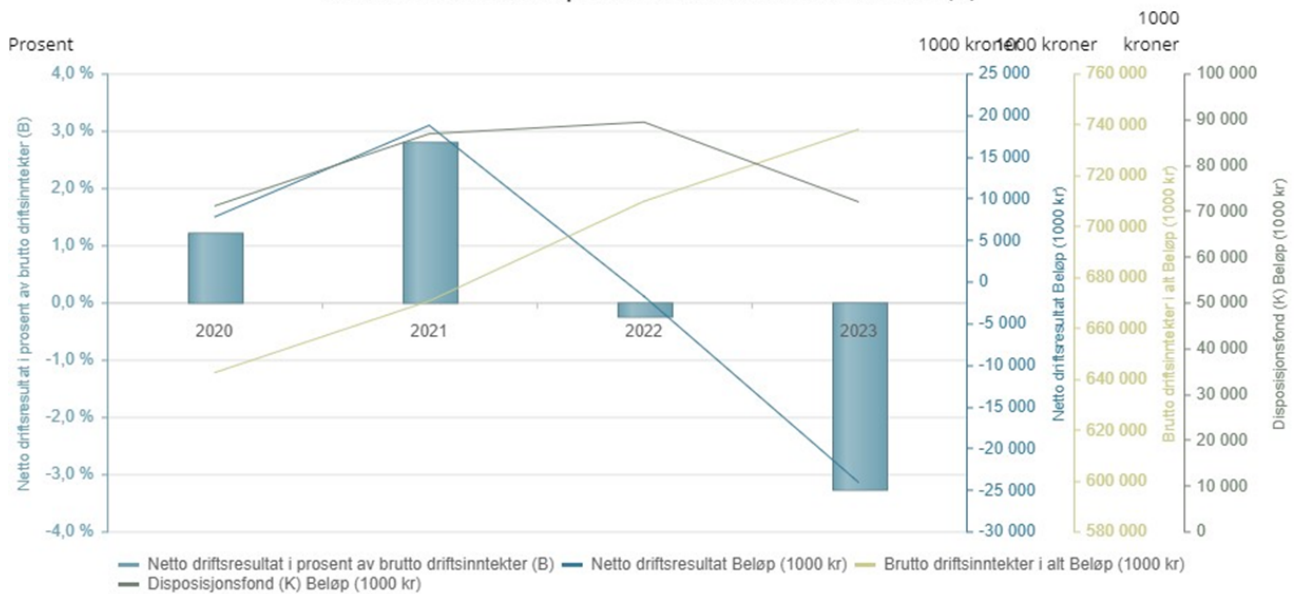
Netto finansposter viser et merforbruk på ca 0,8 mill hvor avdragskostnaden utgjør ca 0,7 mill av avviket, og de resterende er avviket på netto rentekostnader.

Driftsutgiftene skal korrigeres med motpost på avskrivningskostnader, og oversikten viser da et negativt netto driftsresultat på ca 23,96 mill. Når kommunedirektøren har hensyntatt disponeringer til, og fra, bundne driftsfond, viser resultatet at kommune-direktøren må stryke 12,5 mill av budsjett avsetninger til disposisjonsfond for dekke opp for det svake driftsresultatet.

Grafen nedenfor viser utviklingen i netto driftsresultat for perioden 2020-2023 både i % av driftsinntektene og i kroner, samt utviklingen i brutto driftsinntekter og disposisjonsfond i samme periode.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	Netto driftsresultat Beløp (1000 kr)	Brutto driftsinntekter i alt Beløp (1000 kr)	Disposisjonsfond (K) Beløp (1000 kr)
2020	1,2 %	7 757	642 357	71 050
2021	2,8 %	18 765	670 540	86 826
2022	-0,2 %	-1 769	709 753	89 373
2023	-3,3 %	-24 144	738 052	71 941

Grafen over viser utviklingen av brutto driftsinntekter, netto driftsresultat og disposisjonsfond de siste 4 årene, og synliggjør at kostnadsnivået i kommunen ikke hensyntas i tilstrekkelig grad i budsjetteringen. Vedtatte økonomiplaner legges med svake netto driftsresultat med optimistiske krav til kostnadseffektivisering, og har ikke handlingsrom til å dekke opp for uforutsette hendelser og driften må dermed finansieres med sparepenger.

Kommunens resultater bør også sees i sammenheng med resten av landet og sammenlignbare kommuner de enkelte år for å vurdere om resultatet er godt eller ei.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter							
År	Risør	Tv.strand	Kragerø	Froland	Agder	Kostragr.	Land u/Oslo
Snitt 5 år	-0,01 %	-0,52 %	-1,32 %	-0,14 %	1,82 %	1,10 %	2,38 %
2023	-3,25 %	-2,50 %	-5,80 %	-1,30 %	2,10 %	-0,90 %	1,00 %
2022	-0,20 %	-1,10 %	-3,00 %	3,10 %	0,50 %	1,60 %	2,70 %
2021	2,80 %	0,70 %	1,60 %	0,40 %	3,60 %	3,60 %	4,20 %
2020	1,20 %	1,80 %	-1,10 %	-1,70 %	2,40 %	0,90 %	2,50 %
2019	-0,60 %	-1,50 %	1,70 %	-1,20 %	0,50 %	0,30 %	1,50 %

Tabellen over viser Risør kommunes netto driftsresultat i % av samlede inntekter fra 2019-2023 sammenlignet med relevante kommuner, fylket, Kostragruppen, og landet utenom Oslo. Risør kommune har et gjennomsnittlig netto driftsresultat på -0,01% de siste 5 år, og viser at kommunen har en lang vei igjen å gå før det anbefalte målet på 1,75% er oppnådd. Tabellen viser også at 2023 fremstår som et svært krevende år med svake driftsresultat for veldig mange kommuner i regionen, og at resultatene Kostragruppen, og landet uten Oslo også viser samme utvikling. Basert på foreløpige KOSTRA-tall og rapporter fra KS er det anslagsvis ca 57% av kommunene i landet som avsluttet 2023 med negative driftsresultater.

4.3 Prosjekt -Koronapandemien

Selv om den krevende situasjonen knyttet til koronapandemien avtok vinteren 2022 har kommunene fortsatt hatt et stort arbeid med vaksinerings for å hindre nye utbrudd av Covid 19. Regjeringen kompenserte kommunene med ca 222 mill til dekning av utgifter til vaksinerings av innbyggere på 65 år og eldre i saldert budsjett, og ytterligere 68 mill i revidert nasjonalbudsjett. Dette ga Risør kommune en økning i rammetilskuddet på ca 518.000 som er kompensert sektor for helse og omsorg.

Kommunedirektøren har ført prosjektregnskap for vaksineringsen i 2023.

Prosjektregnskap Vaksinerings P2100	Regnskap 2023
Lønn og sosiale utgifter (010-099)	1 073 554
Kjøp som inngår i tj.prod (100-290)	11 640
Kjøp som erstatter tj.prod (300-380)	1 892
Overføringsutgifter (400-490)	2 425
SUM UTGIFTER	1 089 511
Refusjoner (700-790)	-2 425
SUM INNTEKTER	-2 425
SUM NETTO	1 087 086
Sum koronakostnader	1 087 086
Kompensert gjennom rammetilskuddet	-516 000
Netto kostnadseffekt på driftssektorene 2023	571 086

Som prosjektregnskapet viser har kommunen hatt en netto kostnad på ca 571.000 i 2023 til vaksinerings ut over det som ble kompensert gjennom rammetilskuddet.

4.4 Prosjekt - Ukraina situasjonen

Krigen i Ukraina som startet opp i februar 2022 ble ikke en kortvarig hendelse, og situasjonen har vedvart gjennom hele 2023 med forsterket omfang.

I 2022 tok Norge i mot ca 30.000 flyktninger fra Ukraina, og i løpet av 2023 kom det ytterligere ca 30 000 fra Ukrainere til landet. Risør kommune tok i 2022 i mot 43 flyktninger fra Ukraina, og ytterligere 58 stk i 2023.

Mesteparten av kommunens kostnader ved mottak av flyktninger føres i sektor for Samfunnsutvikling, under NAV-tjenestene, men også sektor for Helse og omsorg, og sektor for oppvekst har hatt merkostnader som følge av de høye mottakstallene.

Kommunedirektøren har laget et driftsprosjekt hvor direkte merkostnader på tjenestene belastes gjennom året, og kan vises som følger.

Prosjektregnskap Ukraina P2099	Regnskap				
	2023	Sektor 100	Sektor 200	Sektor 300	Sektor 400
Lønn og sosiale utgifter (010-099)	4 790 887	0	4 058 823	307 531	424 533
Kjøp som inngår i tj.prod (100-290)	1 194 799	0	1 183 924	0	10 875
Kjøp som erstatter tj.prod (300-380)	10 683	0	0	10 683	0
Overføringsutgifter (400-490)	1 029 888	0	1 029 856	0	32
SUM UTGIFTER	7 026 257	0	6 272 603	318 214	435 440
Refusjoner (700-790)	-207 494	0	-173 576	0	-33 918
Overføringsinntekter (800-895)	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER	-207 494	0	-173 576	0	-33 918
SUM NETTO	6 818 763	0	6 099 027	318 214	401 522

Prosjektregnskapet gir ikke nødvendigvis et helt korrekt bilde av situasjonen da det er svært krevende å allokere direkte kostnader i tjenestene, men regnskapet gir en indikasjon på merbelastningen utover det som vurderes som ordinær drift.

NAV-tjenestene oppbemannet med ca 4 årsverk i 2022 for å håndtere situasjonen, og disse årsverkene er videreført inn i 2023. Økningen i mottak har gjort det mer utfordrende å finne egnede boliger i kommunen, og det jobbes med å bosette også ute i distriktssentrene våre på Søndeled og Hope. Innen sektor for helse og omsorg, og sektor for oppvekst, har økningen lagt press på helsetjenestene og helsestasjonstjenestene i kommunen, samt at både barnehagesektoren, grunnskolesektoren og voksenopplæringen har måtte sette inn mer ressurser for å levere gode tjenester til våre nye innbyggere.

De høye mottakstallene viser også at situasjonen er bra for kommunen ifht innbyggerutviklingen, og tall fra SSB viser at veksten på 19 personer i 2023 ville vært en reduksjon på 39 dersom man holder ankomne Ukrainere utenfor statistikken.

Innbyggertall 2023-24			Endring 2023		Endring 2023 (ekskl. ukrainere)		Personer med ukrainsk statsborgerskap			
	01.01.2023	01.01.2024	Personer	%	Personer	%	2023	2024	Endring	Andel 1.1.2024
	0 Hele landet	5 488 984	5 550 203	61 219	1,12	30 870	0,56	35 407	65 756	30 349
K-4201 Risor	6 806	6 825	19	0,28	-39	-0,57	43	101	58	1,48

Dersom kommunen lykkes med å beholde disse personene i kommunen, og kvalifisere dem til å delta i arbeidslivet vil det være svært positivt ifht kommunens utvikling og behov for arbeidskraft fremover.

Det økte mottaket av flyktninger gir også kommunen økte integreringstilskudd som inntektsføres på NAV flyktning, men som ikke føres via prosjektregnskapet. Det var opprinnelig budsjettet med ca 32 mill i integreringstilskudd for mottak av 30 flyktninger (generelt) i 2023, men kommunestyret vedtok å ta imot 60 stk, som ga en økning i budsjettet på ca 8 mill i revidert budsjett. Flyktningene som kommer til kommunen vil også etter hvert utløse ordinært innbyggertilskudd som andre tilflyttede innbyggere.

4.5 Sektorenes drift

Kommunen deler regnskapet opp i fellesområder og driftssektorer i oppfølging mot budsjett. Fellesområdene omhandler felles inntekter og utgifter som ikke er tjenestespesifikke, samt felles avsetninger til lønnsoppgjør og pensjon. Felles avsetninger lønn og pensjon består av utgifter som fordeles ut på driftssektorene etter behov, og tas dermed med i sektorenes resultater når vi ser på mer- og mindreforbruk totalt.

Den obligatoriske hovedoversikten "Bevilgningsoversikt drift A" viser kommunens fellesområde og driftssektorene adskilt, hvor linje 6 "Sum bevilgninger drift, netto" viser sektorenes netto driftsrammer.

Bevilgningsoversikt drift jf. §5-4 1 ledd (A)	Regnskap 2023	Reg.budsjett 2023	Avvik	Oppr.Buds. 2023	Regnskap 2022
Rammetilskudd	-265 439 651	-264 141 000	1 298 651	-261 607 000	-253 896 930
Inntekts- og formuesskatt	-216 648 067	-210 949 000	5 699 067	-204 648 000	-230 970 338
Eiendomsskatt	-29 648 139	-29 528 000	120 139	-28 328 000	-23 916 312
Andre generelle driftsinntekter	-56 252 324	-50 487 000	5 765 324	-42 261 000	-39 583 009
Sum generelle driftsinntekter	-567 988 181	-555 105 000	12 883 181	-536 844 000	-548 366 589
Sum bevilgninger drift, netto	561 628 409	534 730 326	-26 898 083	518 611 326	519 851 059
Avskrivninger	36 481 305	36 495 000	13 695	32 232 000	34 289 810
Sum netto driftsutgifter	598 109 714	571 225 326	-26 884 388	550 843 326	554 140 869
Brutto driftsresultat	30 121 533	16 120 326	-14 001 207	13 999 326	5 774 281
Renteinntekter	-15 836 437	-11 707 000	4 129 437	-11 707 000	-10 935 294
Utbytter	-17 779 230	-17 700 000	79 230	-15 500 000	-8 864 291
Renteutgifter	35 293 701	30 957 000	-4 336 701	30 957 000	21 170 930
Avdrag på lån	28 639 785	27 942 000	-697 785	28 756 000	28 835 775
Netto finansutgifter	30 317 819	29 492 000	-825 819	32 506 000	30 207 120
Motpost avskrivninger	-36 481 305	-36 495 000	-13 695	-32 232 000	-34 289 810
Netto driftsresultat	23 958 047	9 117 326	-14 840 721	14 273 326	1 691 591
Avsetninger til bundne driftsfond	11 888 535	13 078 189	1 189 654	13 078 189	13 894 744
Bruk av bundne driftsfond	-18 938 411	-17 736 868	1 201 543	-16 443 868	-18 130 762
Avsetninger til disposisjonsfond	8 694 476	21 144 000	12 449 524	7 600 000	40 611 668
Bruk av disposisjonsfond	-25 602 647	-25 602 647	0	-18 507 647	-38 067 241
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-23 958 047	-9 117 326	14 840 721	-14 273 326	-1 691 591
Avstemming	0	0	0	0	-0

Som oversikten viser har kommunen brukt netto ca 561,6 mill på å levere kommunale tjenester til våre innbyggere gjennom 2023.

Fordelingen av disse pengene kan vises gjennom den obligatoriske hovedoversikten "Bevilgningsoversikt drift B" hvor sektorrammene fremkommer, men hvor de statlige tilskuddene knyttet til integreringstilskudd og øremerkede tilskudd ikke er tatt med.

Bevilgningsoversikt drift jf. §5-4 2 ledd (B)	Regnskap 2023	Reg.budsjett 2023	Avvik	Oppr.Bud. 2023	Regnskap 2022
Driftssektorene samlet inkl.avsetning lønn og pensjon					
Driftsinntekter	-169 382 537	-130 001 880	39 380 657	-130 807 880	-160 159 142
Driftsutgifter	731 010 946	664 732 206	-66 278 740	649 419 206	680 010 201
Netto drift	561 628 409	534 730 326	-26 898 083	518 611 326	519 851 059
<i>Avvik mot budsjett</i>			-5,03 %		
100 Sektor Interne tjenester					
Driftsinntekter	-2 550 848	-1 350 000	1 200 848	-1 350 000	-2 768 497
Driftsutgifter	42 029 717	40 546 460	-1 483 257	35 625 460	39 382 160
Netto drift	39 478 869	39 196 460	-282 409	34 275 460	36 613 663
200 Sektor Samfunnsutvikling					
Driftsinntekter	-78 422 153	-64 906 000	13 516 153	-64 756 000	-76 186 560
Driftsutgifter	191 228 709	172 881 200	-18 347 509	162 930 200	169 035 558
Netto drift	112 806 556	107 975 200	-4 831 356	98 174 200	92 848 998
300 Sektor Helse og omsorg					
Driftsinntekter	-51 646 791	-34 812 000	16 834 791	-34 812 000	-46 774 228
Driftsutgifter	324 086 142	296 305 121	-27 781 021	270 095 121	300 059 707
Netto drift	272 439 351	261 493 121	-10 946 230	235 283 121	253 285 479
400 Sektor Oppvekst					
Driftsinntekter	-36 765 625	-28 928 880	7 836 745	-29 884 880	-34 425 424
Driftsutgifter	201 235 402	177 628 425	-23 606 977	166 393 425	184 096 194
Netto drift	164 469 777	148 699 545	-15 770 232	136 508 545	149 670 770
50300 Felles avsetninger lønn og pensjon					
Driftsinntekter	2 880	-5 000	-7 880	-5 000	-4 433
Driftsutgifter	-27 569 024	-22 629 000	4 940 024	14 375 000	-12 563 418
Netto drift	-27 566 144	-22 634 000	4 932 144	14 370 000	-12 567 851

Dersom man fremstiller samme bilde med korrigeret for integreringstilskudd og øremerkede tilskudd slik kommunedirektøren fremstiller økonomistatus gjennom året kan man vise følgende oppstilling fordelt pr sektor mot budsjett.

Driftsrapport sektorene	Regnskap			Oppr. budsjett	Regnskap 2022
	2023	Rev.budsjett	Avvik		
Driftssektorene inkl avsetn lønn og pensjon					
Sum lønnsutgifter inkl. sykelønnsrefusjoner	476 126 899	465 322 902	-10 803 997	424 042 902	427 901 240
Sum andre driftsutgifter	279 951 163	240 534 958	-39 416 205	229 497 958	251 055 442
Sum driftsinntekter ekskl. sykelønnsrefusjoner	-213 300 408	-188 068 213	25 232 195	-179 355 213	-191 613 522
Sum netto	542 777 654	517 789 647	-24 988 007	474 185 647	487 343 160
Budsjettavvik %			-4,83 %		
100 - Interne Tjenester					
Sum lønnsutgifter inkl. sykelønnsrefusjoner	17 357 872	16 715 460	-642 412	15 153 460	15 860 717
Sum andre driftsutgifter	28 755 256	25 441 000	-3 314 256	22 082 000	24 804 792
Sum driftsinntekter ekskl. sykelønnsrefusjoner	-7 184 820	-3 200 000	3 984 820	-3 200 000	-4 717 346
Sum netto	38 928 308	38 956 460	28 152	34 035 460	35 948 164
200 - Sektor Samfunnsutvikling					
Sum lønnsutgifter inkl. sykelønnsrefusjoner	75 011 305	75 757 357	746 052	68 055 357	62 134 552
Sum andre driftsutgifter	137 171 251	122 076 032	-15 095 219	119 827 032	128 787 474
Sum driftsinntekter ekskl. sykelønnsrefusjoner	-135 415 871	-122 363 868	13 052 003	-114 122 868	-120 213 139
Sum netto (Inkl VAR)	76 766 685	75 469 521	-1 297 164	73 759 521	70 708 887
300 - Sektor Helse og omsorg					
Sum lønnsutgifter inkl. sykelønnsrefusjoner	246 879 190	247 113 121	233 931	221 203 121	234 823 197
Sum andre driftsutgifter	60 125 617	45 287 000	-14 838 617	44 987 000	50 821 639
Sum driftsinntekter ekskl. sykelønnsrefusjoner	-37 215 139	-31 789 000	5 426 139	-31 789 000	-35 964 119
Sum netto	269 789 668	260 611 121	-9 178 547	234 401 121	249 680 717
400 - Sektor Oppvekst					
Sum lønnsutgifter inkl. sykelønnsrefusjoner	136 878 532	125 736 964	-11 141 568	119 630 964	127 874 391
Sum andre driftsutgifter	53 899 039	47 730 926	-6 168 113	42 601 926	46 620 214
Sum driftsinntekter ekskl. sykelønnsrefusjoner	-33 484 578	-30 715 345	2 769 233	-30 243 345	-30 714 485
Sum netto	157 292 993	142 752 545	-14 540 448	131 989 545	143 780 120

Oversikten viser da et merforbruk på driftssektorene på ca 24,98 mill, tilsvarende et negativt budsjettavvik på ca 4,83% for 2023.

Kommunedirektøren rapporterer løpende på status regnskap mot budsjett gjennom året til formannskapet og gjennom tertialrapportene. Fremstillingen ved årsslutt kan vises som følger.

Regnskap 2023 - avvik mot budsjett	Beløp (1000)
Skatt og rammetilskudd	6 909
Mindre avsatt til bundne fond i drift (alle sektorer)	-2 391
Premieavvik og pensjon	4 693
Avsetninger	801
Finanstransaksjoner	136
Budsjettavvik fellesområder inkl.avsetning lønn og pensjon	10 148
Budsjettavvik Sektorene	-24 988
* Sektor Interne tjenester	-28
* Sektor Samfunnsutvikling	1 298
* Sektor Helse og Omsorg	9 178
* Sektor Oppvekst	14 540
Avvik mot regulert budsjett = Merforbruk	-14 840

Oversikten viser avvik fra regulert budsjett ved årsslutt, både på de sentrale fellesområdene, og på sektornivå. Oversikten over viser at kommunens drift på sektornivå hadde merkostnader/mindreinntekter på ca 25 mill utover budsjett, mens fellesområdene hadde ca 10,1 mill merinntekt/mindrekostnad mot regulert budsjett. Samlet gir dette kommunen et merforbruk (mot regulert budsjett) på ca 14,8 mill mot budsjett.

4.6 Sektor Interne tjenester og kommunedirektør

Regnskapsåret og sektorens resultater

Sektor for interne tjenester består av kommunedirektør, den politiske virksomheten, felles IKT drift for hele kommunen, og kommunens stabstjenester innen personal, økonomi, dokumentcenter, kommunikasjon og publikumstjenesten.

Sektoren består ved utgangen av 2023 av 16,5 årsverk, inkludert ordfører, varaordfører og frikjøpte tillitsvalgte og Hovedverneombud. Bemanningen oppleves som nøktern i forhold til de krav og forventninger som ligger til tjenestene, fra både kommunens tjenesteområder og fra publikum/innbyggere. Korrekt bemanning av interne tjenester er svært viktig for å sikre at alt av rutiner og systemer fungerer optimalt for driftsorganisasjonen, og at det er tilstrekkelig ressurser til å ha tett oppfølging av ledernivået for å sikre at fag- og økonomi- og personalstyring blir godt ivaretatt i hele kommunen.

Bemanningsoversikten nedenfor viser faste og midlertidig ansatte, inkludert politisk ledelse, frikjøpte tillitsvalgte og hovedverneombud.

	Ansattandel	Ansattandel	Ansattandel	Ansattandel
Utvikling årsverk fast ansatte	2020-12	2021-12	2022-12	2023-12
100 - Sektor interne tjenester	19,8	17,3	16,8	16,5
10100 - Kommunedirektørens ledergruppe	2,0	2,4	2,4	2,0
10300 - Kommunedirektørens stab	0,4	0,0	0,0	0,0
10400 - Kommunedirektøren politisk	1,2	1,2	1,3	1,2
10600 - Stab organisasjonsutvikling	5,2	5,7	9,1	9,3
10700 - Stab fellestjenester	7,1	4,1	0	0
10800 - Stab økonomi	4,0	4,0	4,0	4,0

Som bemanningsoversikten viser har sektoren over de siste 3 årene redusert med ca 3,3 årsverk

(16,7%). I samme periode har kommunen hatt høyt fokus på digitalisering av arbeidsprosesser for å hente ut gevinster av digitaliseringen gjennom innføring av nye arbeidsverktøy. Interne tjenester vil ha fokus fremover på opplæring og strukturering rundt verktøyene på ledernivå for å hente ut ytterligere positive synergier av nye systemer.

Sektor Interne tjenester har hatt et moderat sykefravær i 2023 på ca 5,01% fordelt med henholdsvis 1,75% korttidsfravær og 3,26% langtidsfravær. Sektorens oppgaver er i stor grad spesialiserte innenfor sine fagområder, og det hentes i utgangspunktet ikke inn vikarer ved fravær ved korttidssykdom, eller dersom fraværet virker til å være av midlertidig art.

Driftsrapporten nedenfor viser sektorens samlede kostnader fordelt på netto lønnsutgifter, andre driftsutgifter og inntekter/refusjoner og viser netto driftsresultat sammenlignet med regulert budsjett og fjoråret.

Driftsrapport sektorene	Regnskap			Oppr. budsjett	Regnskap 2022
	2023	Rev.budsjett	Avvik		
100 - Interne Tjenester					
Sum lønnsutgifter inkl. sykelønnsrefusjoner	17 357 872	16 715 460	-642 412	15 153 460	15 860 717
Sum andre driftsutgifter	28 755 256	25 441 000	-3 314 256	22 082 000	24 804 792
Sum driftsinntekter ekskl. sykelønnsrefusjoner	-7 184 820	-3 200 000	3 984 820	-3 200 000	-4 717 346
Sum netto	38 928 308	38 956 460	28 152	34 035 460	35 948 164

Sektoren avslutter 2023 tilnærmet i balanse mot budsjett som vist ovenfor. Budsjettavvikene fordelt per ansvar kan vises som nedenfor.

Netto drift Interne tjenester	Regnskap 2023	Rev.budsjett	Avvik	Regnskap 2022
10100 - Kommunedirektørens ledergruppe	3 859 549	3 475 695	-383 854	3 388 523
10200 - Kommunedirektørens ledergruppe - Fel	7 986 118	7 911 000	-75 118	6 543 849
10400 - Kommunedirektøren politisk	5 287 491	4 472 054	-815 437	4 741 938
10500 - IKT felleskostnader	10 168 198	10 672 000	503 802	9 325 864
10600 - Stab organisasjonsutvikling	8 711 161	8 365 001	-346 160	9 010 607
10800 - Stab økonomi	2 915 790	4 060 710	1 144 920	2 937 383
Sum netto driftsutgifter	38 928 307	38 956 460	28 153	35 948 164

Kommunedirektørens ledergruppe (ansvar 10100) merforbruker med ca kr.383' hovedsakelig som følge av overlappingsperiode ifm skifte av kommunedirektør og kostnader til beredskapsarbeid, mens merkostnader på fellesområdet (ansvar 10200) skyldes økte kostnader på felles lisenser/avgifter for hele organisasjonen, og juss-nettverket.

Kommunedirektøren politisk (ansvar 10400) avslutter 2023 med et merforbruk på ca 815' mot budsjett som begrunnes i overlappingsperiode for kommunestyret med skifte av ordfører, samt høye kostnader til gjennomføring av politiske møter som bevertning, streaming og annonsering av møter. Kostnader til Kontrollutvalg og revisjon ble noe lavere enn budsjettet.

Felles IKT-kostnader (ansvar 10500) ble ca 503' lavere enn budsjett, etter at budsjettet ble oppjustert med 1,6 mill gjennom året som følge av kostnadsøkninger i IKT-Agder samarbeidet, spesielt pga en stor økning i lisenskostnader til Microsoft. IKT-kostnadene fordeles ut på driftssektorene der de direkte relateres til tjenesteproduksjonen, mens resten skal føres sentralt på administrasjonskostnader.

Stab organisasjonsutvikling (ansvar 10600) om inneholder publikumstjenesten, dokumentcenter og HR inkludert frikjøp av tillitsvalgte avslutter året med et merforbruk på ca 346' mot budsjett. Merforbruket begrunnes med en midlertidig styring av lærlingeveiledere, kostnader til lederutviklingsprogram for hele organisasjonen, og økte kostnader til leasing og lisenser av

driftsmidler.

Stab Økonomi (ansvar 10800) avslutter 2023 med et mindreforbruk på ca 1,1 mill.

Økonomiavdelingen ble styrket i budsjettet med 1 årsverk som ikke er besatt gjennom året som følge av kommunens økonomiske utvikling. Avdelingen har også økt tjenestosalg som har gitt merinntekter og bidrar til resultatet. Økonomiavdelingen forvalter også Startlånsordningen som fikk mindreforbruk på ca 300' som følge av lite bruk av tilskuddsmidler til tilpasning og etablering av boliger.

Kommunedirektøren tilstreber å belaste alle direkte kostnader ut på tjenestefunksjonene, men det er utfordrende å få med alt, og dermed kan mye bli liggende igjen sentralt på administrasjon. Dette har innvirkning på kommunens relativt høye kostnader til administrasjon (funksjon 120) når vi ser på effektivitetsanalyser for kommunen.

Oppdatert effektivitetsanalyse for administrasjonsfunksjonene basert på foreløpige KOSTRA-tall 2023 sammenlignet med tilsvarende tall fra 2022 viser at Risør kommune bruker mer ressurser på administrasjonsfunksjonene enn landsgjennomsnittet, men har en positiv utvikling fra 2022.

Analyse mer-Mindreforbruk aktuelle KOSTRA-funksjoner mot landet						
Område/funksjon	Netto driftsutgifter 2022 (kr.pr innb)		Mer-/mindreutgifter 2022 (mill kr.) sammenlignet med			
	Risør	Landsgj. snitt	Landsgj. snitt	"Normert nivå"	"normert og inntektsjustert nivå"	
Administrasjon og Styring	6 668	5 364	8,9	7,1	8,2	
100 Politisk styring	558	377	1,2	1,1	1,2	
110 Kontroll og revisjon	175	107	0,5	0,4	0,5	
120 Administrasjon	4 813	3 999	5,5	4,2	5,0	
121 Eiendomsforvaltning	588	394	1,3	1,2	1,3	
130 Administrasjonslokaler	534	488	0,3	0,2	0,2	

Område/funksjon	Netto driftsutgifter 2023 (kr.pr innb)		Mer-/mindreutgifter 2023 (mill kr.) sammenlignet med			
	Risør	Landsgj. snitt	Landsgj. snitt	"Normert nivå"	"normert og inntektsjustert nivå"	
Administrasjon og Styring	6 709	5 826	6,0	4,1	5,2	
100 Politisk styring	600	487	0,8	0,6	0,7	
110 Kontroll og revisjon	227	112	0,8	0,8	0,8	
120 Administrasjon	5 049	4 300	5,1	3,7	4,5	
121 Eiendomsforvaltning	478	419	0,4	0,3	0,3	
130 Administrasjonslokaler	355	508	-1,0	-1,2	-1,2	

Tabellene viser at er brukt netto kr.6.709 pr innbygger i 2023, mot kr.6.668 i 2022. Utviklingen fra 2022, sammenlignet med landsgjennomsnittet, viser en positiv trend på alle funksjoner ved at merforbruk sammenlignet med landsgjennomsnitt og "normert nivå" er redusert. Tabellen viser at Risør kommune har brukt ca 6,0 mill mer enn landsgjennomsnitt og ca 4,1 mill mer når vi korrigerer tallene til kommunens "normerte nivå", som hensyntar at Risør kommune er ca 5,26% dyrere å drive enn gjennomsnittskommunen. Tallene helt til høyere korrigerer videre tallene til kommunens inntektsnivå som følge av at Risør kommune er en lavinntektskommune med ca 97% av landsgjennomsnittet, som igjen tilsier at kommunen bør bruke mindre penger enn gjennomsnittet.

Som tabellene over viser er "administrasjonskostnadene" brutt ned i KOSTRA-funksjoner som brukes ved bokføring i regnskapet. Det er ikke alle "administrasjonskostnader" som hører hjemme i sektor for interne tjenester, hvor f.eks f-121 eiendomsforvaltning og f-130 administrasjonslokaler begge i sin helhet henføres til sektor for samfunnsutvikling, mens f-120 administrasjon også inneholder lønn til "ledere som leder andre ledere" i alle sektorer. Av de totale kostnadene på ca 34,3 mill som er belastet på f-120 administrasjon i 2023, utgjør ca 7,85 mill kostnader "utenifra", tilsvarende ca 22,86%. I tillegg er det belastet ca 10,2 mill til felles IKT-kostnader som gjelder hele organisasjonens drift, tilsvarende ca 29,63% av de samlede kostnadene på f-120 administrasjon.

Det er kommunedirektørens oppfatning at det drives effektiv administrasjon i Risør kommune, men det vil allikevel være et fokusområde mht hvordan administrasjonsutgiftene belastes i kommunens regnskap. Kommunedirektøren må kontinuerlig vekte bemanning i stabene opp mot oppgaver for

hele organisasjonen, for å fortsatt kunne levere gode tjenester til ledere, ansatte og innbyggere i Risør kommune.

4.7 Sektor Samfunnsutvikling

Regnskapsåret og sektorens resultater

Sektor for Samfunnsutvikling er et område som favner mange ulike samfunnsfunksjoner, og kanskje den sektoren som treffer flest av innbyggernes hverdag. Sektoren består av kommunalsjef med stab bestående av frivillighetskoordinator, ungdomskontakter, samfunnsutvikler, og næringssjef, Enhet for plan og bygg, Enhet for Eiendom og tekniske tjenester, Enhet for Kultur, og Enhet for NAV-tjenester.

Årsverksutviklingen og fordelingen innad i sektoren ved utgangen av 2023 sammenlignet med tidligere år fremkommer som vist i tabellen nedenfor.

	Ansattandel	Ansattandel	Ansattandel	Ansattandel
Utvikling årsverk fast ansatte	2020-12	2021-12	2022-12	2023-12
200 - Sektor samfunnsutvikling	76,3	80,2	83,5	81,7
2000 - Samfunnsutvikling	3,0	3,0	4,0	5,4
2100 - Plan og bygg	6,8	8,3	8,0	7,8
2200 - Eiendom og tekniske tjenester	35,8	42,4	41,9	42,0
2300 - VAR- selvkostområde	8,9	4,8	3,8	2,9
2400 - Kultur	6,8	6,8	6,7	6,0
2600 - NAV	15,0	14,9	19,2	17,6

Tabellen viser alle fast og midlertidig ansatte, og fast ansatte vikarer, samt lærlinger. Oversikten viser at sektoren har en stabil bemanning, med små justeringer innad i sektoren.

År	Sektor	Årsverk	Mulig dagsverk	Tilfeller	Dagsverk fravær	%
2020	200 - Sektor samfunnsutvikling	82	20 394	254	1 967,5	9,65 %
2021	200 - Sektor samfunnsutvikling	80	21 158	299	1 782,4	8,42 %

Sektor for samfunnsutvikling har et samlet sykefravær i 2023 på ca 7,00%, fordelt på hhv 1,54% korttidsfravær og 5,46% langtidsfravær. Sektoren har hatt en positiv utvikling i samlet fravær de siste årene, med en jevn nedgang fra 2020 hvor fraværet lå på ca 9,65%

Driftsrapport sektorene	Regnskap			Oppr. budsjett	Regnskap 2022
	2023	Rev.budsjett	Avvik		
200 - Sektor Samfunnsutvikling					
Sum lønnsutgifter inkl. sykelønnsrefusjoner	75 011 305	75 757 357	746 052	68 055 357	62 134 552
Sum andre driftsutgifter	137 171 251	122 076 032	-15 095 219	119 827 032	128 787 474
Sum driftsinntekter ekskl. sykelønnsrefusjoner	-135 415 871	-122 363 868	13 052 003	-114 122 868	-120 213 139
Sum netto (Inkl VAR)	76 766 685	75 469 521	-1 297 164	73 759 521	70 708 887

Samlet viser sektoren et merforbruk på ca 1,3 mill i 2023 etter et år med mange usikkerhetsmomenter i virksomheten, særlig innen NAV-tjenestene som følge av flyktningssituasjonen og eiendom pga energi og høy prisvekst.. Sektoren har hatt god ressursstyring og har et samlet mindreforbruk på lønnsområdet. Som oversikten viser er det vesentlige på andre driftsutgifter, men disse må sees i sammenheng med tilhørende økte tilskudd/inntekter som fremstår med et nesten like stort avvik andre veien.

Sektorens resultat kan brytes ned på ansvarsnivå som fremkommer nedenfor, og viser hvordan det

enkelte driftsområde avslutter 2023 sammenlignet med revidert budsjett, og regnskap 2022.

Netto drift Sektor Samfunnsutvikling	Regnskap 2023	Rev.budsjett	Avvik	Regnskap 2022
20100 - Samfunnsutvikling leder	6 203 465	6 519 975	316 510	4 490 261
21100 - Plan og byggesak	4 038 082	2 891 270	-1 146 812	1 204 631
22100 - Eiendom forvaltning	12 656 743	21 218 908	8 562 165	15 041 551
22200 - Eiendom vaktmestertjenester	5 114 630	5 505 059	390 429	4 682 359
22300 - Eiendom renhold	12 476 825	12 838 897	362 072	11 548 084
22400 - Eiendom tekniske tjenester	16 975 959	13 927 314	-3 048 645	15 119 272
22500 - Risør Biovarmeanlegg	549 977	0	-549 977	824 320
23100 - Vann og Avløp - Selvkostområder	3 750 368	0	-3 750 368	579 520
24100 - Kultur leder	6 889 998	7 123 538	233 540	6 662 663
24200 - Kultur Risørhuset	973 105	647 298	-325 807	803 785
24300 - Risør bibliotek	2 915 006	2 580 983	-334 023	2 475 338
24400 - Risør kino	872 659	1 108 334	235 675	796 385
26100 - NAV - sosial	15 571 298	15 780 331	209 033	15 473 618
26200 - NAV - flyktning	-12 221 430	-14 672 386	-2 450 956	-8 992 900
Sum netto driftsutgifter	76 766 685	75 469 521	-1 297 164	70 708 887

Oversikten viser fordelingen av enhetsavvikene for sektoren i 2022, hvorav de mest sentrale avvikene er som følger:

Ansvar 20100 Samfunnsutvikling leder avslutter 2022 med et mindreforbruk på ca 0,3 mill hvor mesteparten av mindreforbruket henføres til ansettelse av nærings sjef ungdomsarbeider ihht mai og september, mens stillingene var budsjettert for hele året.

Enhet for Plan og byggesak avslutter året med et samlet merforbruk på ca 1,1 mill som følge av lavere aktivitet i markedet enn forventet som gir utslag i lavere inntekter. Enheten har hatt flere år med høye inntekter under koronafasen, men ifm utfasing av denne kombinert med renteøkning og prisvekst er aktiviteten gått ned innen byggesak og planbehandling.

Enhet for Eiendom og tekniske tjenester, som består av eiendomsforvaltning med vaktmestertjenester og renhold, samt tekniske tjenester og Bio-varmeanlegget, avslutter året med et samlet mindreforbruk på ca 5,7 mill. Enheten har en innsparing på lønnskostnader på ca 1,6 mill hovedsakelig som følge av at stillinger ikke er erstattet ved naturlig avgang. Det største elementet i mindreforbruket knyttes til innsparinger på energikostnader på kommunale bygg som ble ca 3,75 mill lavere enn budsjett. Årsaken ligger mye i utviklingen i strømprisene etter det svært kostbare året i 2022, men også i økt fokus på strømforbruk og energiltak. Enheten har også hatt merinntekter på ca 2 mill husleie, hvor bla ferdigstilling av boligene på Tjenna har gitt utslag. På utgiftssiden er det særlig merkostnader til strøm og vedlikehold og inntektssvikt på kommunale veier og parkering som slår ut med ca 1,7 mill, og merkostnader til brannsamarbeidet ØABV og 110-sentralen med ca 1,2 mill.

Selvkostområdene Vann, avløp og feiertjenesten blir normalt avsluttet i balanse ved bruk av selvkostfond ihht selvkostprinsippene. Som følge av svikt i tilkoblingsgebyrer, høy prisvekst, utgifter til utskiftninger på pumpestasjoner, og kostnader til slamhåndtering ved sivbeddet, ble kostnadene, spesielt innen avløpsområdet, ca 3,75 mill høyere enn forventet. Da alle midlene på selvkostfond for avløp ble brukt opp i 2022, må merforbruket dekkes av kommunens øvrige drift frem til det er etablert nytt fond for avløp og driften av området igjen finansieres gjennom abonnentene. Totalt sett "skylder" nå avløpsområdet kommunen ca 4,3 mill, som innebærer at gebyrene vil øke mer enn normalt i årene som kommer.

Enhet for Kultur avsluttet året med et lite merforbruk på ca 0,2 mill mot budsjett, som i hovedsak skyldes noe merkostnader på lønn inne kultur og bibliotek. Kulturenheten hadde ansvaret for Byjubileet i mai 2023 og var bevilget 0,7 mill til dette i 2023. Prosjektregnskapet for Byjubileet nedenfor viser at det brukt netto 0,95 mill fordelt over de to siste årene, litt mer enn budsjettert.

Prosjekt 2078 Byjubileum 2023	R2022	B2022	Avvik	R2023	B2023	Avvik	Totalt	Budsjett
Driftsutgifter	399 863	200 000	-199 863	1 123 596	700 000	-423 596	1 523 459	900 000
Driftsinntekter	-314 928	0	314 928	-263 582	0	263 582	-578 510	0
Fondsdisponering drift	300 000	0	-300 000	-300 000	0	300 000	0	0
Sum totalt	384 935	200 000	-184 935	560 014	700 000	139 986	944 949	900 000

NAV-tjenestene som inkluderer NAV sosial og NAV flyktning. NAV- Sosial avslutter med et mindreforbruk på ca 0,2 mill som følge av innsparinger på utgifter til Kvalifiseringsprogrammet på ca 0,77 mill pga få deltakere, men reduseres igjen pga økte kostnader til livsopphold og forebyggende arbeid. NAV-Flyktning avslutter med et merforbruk på ca 2,5 mill. Tjenesten har merkostnader til Introduksjonsprogrammet på ca 2,2 mill, 1,7 mill i merkostnader til livsopphold og 0,7 mill merkostnader til bosetting som følge av økningen i mottak av nye flyktinger. Integreringstilskuddet for 2023 ble på ca 42,3 mill, ca 2,2 mill bedre enn budsjettert. "Ukraina-prosjektet" som ble opprettet våren 2022 for å håndtere situasjonen som oppstod som følge av krigen i Ukraina er videreført inn i 2023. Prosjektregnskapet vises som følger.

Prosjektregnskap Ukraina P2099	Sektor 200
Lønn og sosiale utgifter (010-099)	4 058 823
Kjøp som inngår i tj.prod (100-290)	1 183 924
Kjøp som erstatter tj.prod (300-380)	0
Overføringsutgifter (400-490)	1 029 856
SUM UTGIFTER	6 272 603
Refusjoner (700-790)	-173 576
Overføringsinntekter (800-895)	0
SUM INNTEKTER	-173 576
SUM NETTO	6 099 027

Prosjektregnskapet viser at det er påløpt direkte merkostnader på ca 6,1 mill i 2023 på sektor for samfunnsutvikling. Det er i tillegg belastet ca 0,7 mill fordelt på Helsestasjonen, Sønedeled barneskole og Ungdomskolen. Prosjektregnskapet tar ikke inn de indirekte kostnadene som belaster de øvrige kommunale tjenestene.

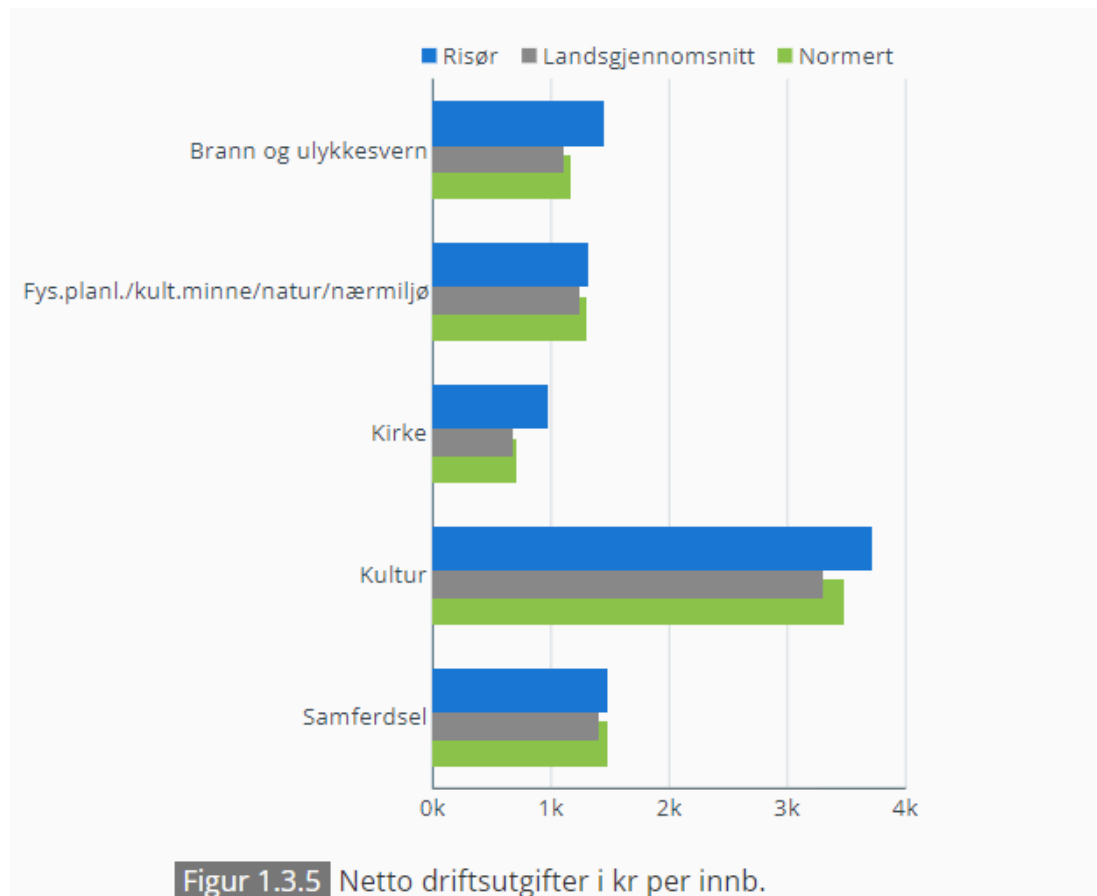
Sektor for samfunnsutvikling avslutter 2023 med et lite merforbruk på 1,3 mill, men er sterkt påvirket av utenforliggende faktorer som kan gi store utslag på kostnadssiden. I det store og hele har sektoren god kontroll på sine budsjetterrammer, og jobber løpende med å håndtere det uforutsette på best mulig måte.

Kostra-analyser viser kommunens ressursbruk innen de sentrale tjenestemrådene sammenlignet med landet og korrigert for kommunens utgiftsnivå. Bland disse er det kun Sosialtjenesten og landbruk som vedrører sektor for samfunnsutvikling. Kommunedirektøren har tidligere bemerket den høye ressursbruken innenfor sosialkontortjenestene, som vi ser nedenfor fremdeles er vesentlig høyere enn landet og normert nivå.

Analyse mer-/mindreforbruk aktuelle KOSTRA-funksjoner mot landet					
Område/funksjon	Netto driftsutgifter 2023 (kr.pr innb)		Mer-/mindreutgifter 2023 (mill kr.) sammenlignet med		
	Risør	Landsgj. snitt	Landsgj. snitt	"Normert nivå"	"normert og inntektsjustert nivå"
Sosialtjeneste	5 413	3 771	11,2	10,2	11,0
242 Råd, veiledning og forebyg. arb	2 947	1 408	10,5	10,1	10,6
243 Tilbud til personer med rusprobl.	519	572	-0,4	-0,5	-0,4
281 Ytelse til livsopphold	1 948	1 791	1,1	0,6	0,9
Landbruk	145	140	0,0	0,4	0,4
329 Landbruksforvaltning	145	140	0,0	0,4	0,4

Samlet viser tallene at kommunen bruker ca 10,2 mill mer enn "normert nivå" i 2023 som er likt til i 2022, men innad i faktoren viser utviklingen at vi øker merforbruket med 1,6 mill på funksjon -242 "Råd veiledning og forebyggende arbeid" enn i fjor, mens vi har redusert merforbruket innen de to andre områdene. Kommunedirektøren har startet kartlegging av hvilke faktorer det er som gir kommunen dette utslaget.

Mange av sektorens tjenester inngår ikke i de store KOSTRA-definisjonene i inntektssystemet, men det er allikevel KOSTRA-tall som kan vise kommunens utgiftsnivå sammenlignet med landsgjennomsnittet. Tabellen nedenfor viser noen av de sentrale funksjonene som ligger i sektoren for samfunnsutvikling som viser netto driftsutgifter pr innbygger sammenlignet med landsgjennomsnittet korrigert for kommunens utgiftsbehov (Normert nivå).

Oversikten viser at kommunen i stor grad ligger på gjennomsnittlig kostnadsnivå sammenlignet med landet, korrigert for utgiftsbehovet, innenfor flere av tjenesteområdene, men også at det er politiske prioriteringer som innebærer en merkostnad for kommunen.

4.8 Sektor Helse og omsorg

Regnskapsåret og sektorens resultater

Sektor for helse og omsorg er den største driftssektoren i kommunen og utgjør ca 49,5% av sektorenes samlede driftsrammer med et opprinnelig budsjett på netto 234,4 mill. Lønnskostnadene utgjør ca 83,3% av sektorens driftsutgifter og gjør økonomien sårbar i forhold til mangel på tilgjengelige ressurser, sykefravær og endringer i tjenestebehov for brukerne.

Helse og omsorgssektoren står overfor en vesentlig økning i demografien, hvor den eldre delen av befolkningen vil øke vesentlig de nærmeste årene. Risør kommunes demografi viser at kommunen er tidlig ute i denne utviklingen og merker det økte tjenestebehovet i den daglige driften.

Sektoren har ved utgangen av året ca 256,3 faste og midlertidig årsverk, og viser en positiv utvikling de siste 4 årene. Utviklingen i tabellen nedenfor kan være noe misvisende da deler av de siste års styrking av hjemmetjenester og institusjon (sykehjem) består av økning i faste stillinger ihht satsningen knyttet til "heltid-deltid". Tabellen viser også utviklingen pr enhet, og viser en reduksjon i habiliteringstjenestene som følge av reduksjon i tjenestebehovet, og en økning innen hjemmetjenester, institusjon og psykisk helse hvor tjenestebehovet er har økt.

	Ansattandel	Ansattandel	Ansattandel	Ansattandel
Utvikling årsverk fast ansatte	2020-12	2021-12	2022-12	2023-12
300 - Sektor helse og omsorg	235,3	239,6	253,5	256,3
3000 - Helse og omsorg	4,4	3,6	3,6	4,2
3100 - Habilitering	84,7	80,3	81,9	77,9
3200 - Hjemmetjenester	56,6	59,9	66,0	71,4
3300 - Helse	13,8	15,1	15,3	15,6
3400 - Institusjon	58,0	60,5	64,2	62,3
3500 - Psykisk helse	17,8	20,3	22,5	24,8

Sektoren har et samlet sykefravær i 2023 på 13,16%, fordelt med hhv 1,64% korttidsfravær og 11,52% langtidsfravær. Det samlede fraværet i 2023 viser en økning på ca 2,1% poeng fra 2022, og 3,2% fra 2021. Det økte gir vesentlige utfordringer med daglig drift og medfører til store avvik på lønnsområdet selv om store deler av langtidsfraværet refunderes fra NAV. Sektoren har tett fokus på fraværet på alle områdemøter, og det jobbes kontinuerlig med tilpasninger av driften for å bedre situasjonen.

Sektorens driftsrammer har blitt kompensert med ca 26,2 mill gjennom året, hvor ca 16,5 mill til dekning av lærlinger, et kostbart lønnsoppgjør og økte pensjonskostnader. De resterende budsjettøkningene på ca 9,7 mill er gått til å kompensere for forventet merforbruk utover året, og er hovedsakelig dekket gjennom økningene i skatt og rammetilskudd til kommunen. Sektoren avslutter allikevel 2023 med et merforbruk på ca 9,2 mill mot regulert budsjett.

Driftsrapport sektorene	Regnskap			Oppr. budsjett	Regnskap 2022
	2023	Rev.budsjett	Avvik		
300 - Sektor Helse og omsorg					
Sum lønnsutgifter inkl. sykelønnsrefusjoner	246 879 190	247 113 121	233 931	221 203 121	234 823 197
Sum andre driftsutgifter	60 125 617	45 287 000	-14 838 617	44 987 000	50 821 639
Sum driftsinntekter ekskl. sykelønnsrefusjoner	-37 215 139	-31 789 000	5 426 139	-31 789 000	-35 964 119
Sum netto	269 789 668	260 611 121	-9 178 547	234 401 121	249 680 717

Som tabellen nedenfor viser er lønnskostnadene innenfor budsjett etter reguleringene, mens andre driftsutgifter overskrider med ca 14,8 mill og inntektene ble ca 5,4 mill bedre enn budsjett. Avvikene beskrives nærmere nedenfor for hvert tjenesteområdet.

Netto lønnskostnader Helse og omsorg	Regnskap 2023	Revidert bud. 2023	Avvik	Regnskap 2022
Fast lønn (010)	155 442 522	161 335 192	5 892 670	142 320 855
Lønn til vikarer (020)	25 365 864	22 804 000	-2 561 864	34 034 392
Lønn til ekstrahjelp (030)	9 682 599	2 932 356	-6 750 243	5 855 157
Overtidslønn (040)	8 185 135	970 000	-7 215 135	11 540 963
Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser (050)	5 185 868	4 062 900	-1 122 968	4 914 833
Skyss og kost (160, 165)	476 857	653 000	176 143	439 201
Sum lønnsutgift	204 338 845	192 757 448	-11 581 397	199 105 401
Pensjon (090)	36 526 051	36 576 006	49 955	27 971 986
Arbeidsgiveravgift (099)	23 781 144	22 337 667	-1 443 477	22 631 528
Sum brutto lønnsutgift	264 646 040	251 671 121	-12 974 919	249 708 915
Lønnsrefusjoner (710)	-17 289 993	-3 905 000	13 384 993	-14 446 515
SUM NETTO LØNNSUTGIFT	247 356 047	247 766 121	410 074	235 262 400

Netto lønnskostnader viser at sektoren er kompensert fullt ut for merkostnad til lønn gjennom året, og avslutter med et avvik på ca 0,4 mill. Som tabellen viser ligger utfordringene innenfor kostnader til vikar, ekstrahjelp og overtid, og begrunnes i økt tjenestebehov som følge av bla flere og mer krevende brukere, raskere utskrivninger fra helseforetakene, og høyt sykefravær. Tabellen viser også at sektoren har fått store refusjonsinntekter fra NAV på ca 17,3 mill i 2023, som følge av permisjoner og det høye langtidsfraværet.

Oversikten nedenfor viser hver enkelt enhets netto regnskap mot regulert budsjett for 2023 og regnskap 2022. Enhetene i sektoren har vist god økonomistyring gjennom året til tross for uforutsigbarheten som ligger i tjenestebehovene for virksomhetene.

Netto drift Sektor Helse og omsorg	Regnskap 2023	Rev.budsjett	Avvik	Regnskap 2022
30100 - Helse og omsorg - leder	4 096 153	2 913 861	-1 182 292	2 493 521
31100 - Habilitering - leder	978 214	-74 234	-1 052 448	-2 254 971
31200 - Habilitering - Linken	8 989 053	9 787 332	798 279	8 938 386
31300 - Habilitering - Orreveien	13 636 806	13 232 561	-404 245	12 938 102
31400 - Habilitering - Sandnes ressursenter	44 225 375	43 930 352	-295 023	44 381 843
31500 - Habilitering - Tyriveien	11 026 862	9 830 616	-1 196 246	9 001 399
32100 - Hjemmetjenester - leder	1 293 816	49 000	-1 244 816	1 189 888
32200 - Hjemmetjenester	55 199 380	55 805 457	606 077	51 390 348
32300 - Institusjon	60 489 782	61 069 590	579 808	57 068 898
34100 - Institusjon - leder	1 205 283	1 148 087	-57 196	16 711 025
34200 - Institusjon kjøkken og vaskeri	7 399 981	6 351 602	-1 048 379	1 236 432
32400 - Psykisk helse	17 711 359	18 072 351	360 992	17 388 026
33100 - Helse - leder	1 258 793	1 258 908	115	11 727 248
33200 - Helse barnevern	17 972 085	15 901 000	-2 071 085	5 315 280
33300 - Helse helsetjenester	12 546 010	11 298 131	-1 247 879	1 339 262
33400 - Risør helsestasjon	5 891 341	5 797 134	-94 207	2 327 852
33500 - Sønedeled legekantor	2 821 548	1 530 880	-1 290 668	1 093 326
33700 - Solsiden legesenter	3 047 827	2 708 493	-339 334	7 394 853
Sum netto driftsutgifter	269 789 668	260 611 121	-9 178 547	249 680 718

Fellesområdene i sektoren, som inneholder oppholdsbetaling Frydenborgsenteret, administrasjon av sektoren og felles utgifter til drift av tjenestene som medisiner og forbruksmateriell, bildrift, IKT/system kostnader, KØH, og kjøp av eksterne tjenester, avslutter med et mindreforbruk på ca 1,2 mill ved utgangen av 2023. Oppholdsbetalingen på sykehjemmet utgjør ca 13,2 mil som er

ca 1,9 mill bedre enn budsjett, men kostnader til innleie av sykehjemslege, drift av bilparken til hjemmetjenestene og lisenskostnader medførte til at enheten overskred budsjettet.

Habiliteringsenhetene avslutter året med et samlet merforbruk på ca 2,15 mill etter å ha fått kompensert ca 3,2 mill gjennom året for å dekke merkostnader i tjenesten. Merforbruket begrunnes hovedsakelig i ca 1 mill i svikt i refusjon på ressurskrevende brukere og økt ressursinnsats i Tyriveien med 1,2 mill. Habiliteringstjenesten har færre ressurskrevende brukere som gir lavere refusjoner, men også reduksjon i bemanningsbehovet. Habiliteringsenhetene er redusert med ca 4 årsverk fra 2022, hvor noen av ressursene er overført andre enheter i sektoren for å dekke opp økte behov som f.eks i Tyriveien i forbindelse med opprettelsen av Tyri Borettslag.

Hjemmetjenestene avslutter 2023 med et merforbruk på ca 0,6 mill etter at tjenesten har fått kompensert med ca 2,8 mill for merforbruk gjennom året. Tjenesten har høyt sykefravær som genererer høye vikarkostnader og overtid. Hjemmetjenestene opplever en økende etterspørsel etter tjenester, økt kompleksitet i pleiebehov og har samtidig høyt fokus på utvikling av tjenestene knyttet til digitale hjelpemidler og oppfølging av brukerne.

Institusjonstjenestene med kjøkken og vaskeri på Frydenborgsenteret avsluttet året med et merforbruk på ca 0,5 mill etter å ha blitt kompensert med ca 3 mill for merforbruk på lønn gjennom året. Tjenestene har gjennom året hatt høyt sykefravær som har gitt økte kostnader til innleie av vikarer og overtid. Merforbruket på 0,5 mill begrunnes i stor grad i økte kostnader til innkjøp på kjøkken og vaskeri pga økte matpriser. Sykehjemmet har hatt god dekning gjennom hele året som viser seg gjennom de økte inntektene på oppholdsbetaling med ca 2 mill.

Enhet for psykisk helse avslutter 2023 med et mindreforbruk på ca 0,3 mill som i all hovedsak begrunnes i øremerket tilskudd til satsning innen tjenesten. Tjenesten har hatt en økning i bemanningen de siste årene som et svar på regjeringens satsning på opptrapping innen rus/psykiatri, og er aktive til å søke prosjektmidler for å forsøke ut tiltak i en tjeneste med økende behov i kommunen.

Enhetene for Helse inneholder det interkommunale barnevernet, helsestasjonstjenesten, ungdomstjenesten, tilskudd til fysioterapi og private leger, og de kommunale legetjenestene. Området avslutter 2023 med et stort merforbruk på ca 5 mill som i stor grad er knyttet til ekstern virksomhet. Den interkommunale legevaktordningen i Arendal kom sent med et varsel om merkostnader på ca 7,6 mill som ga merkostnader for Risør kommune på ca 0,6 mill, mens kostnaden til interkommunale barnevernsamarbeidet fikk et merforbruk mot budsjett på ca 2,1 mill hovedsakelig som følge av økte lønnskostnader i samarbeidet. De kommunale legekantorene avslutter året med et merforbruk på ca 2,2 mill, hvorav Søndeled legekantor har det største merforbruket med ca 1,3 mill pga bruk av innleide leger for å opprettholde drift. Helsestasjonstjenestene har stabil og god drift men avslutter 2023 med et lite merforbruk på ca 0,1 mill pga innleie helsestasjonslege og personell.

Sektoren driver de fleste tjenestene på en effektiv og rasjonell måte, hvor KOSTRA-analyser av tjenestefunksjonene nedenfor viser utviklingen fra 2022 til 2023 fordelt på de ulike funksjonene.

Analyse mer-Mindreforbruk aktuelle KOSTRA-funksjoner mot landet					
Område/funksjon	Netto driftsutgifter 2022 (kr.pr innb)		Mer-/mindreutgifter 2022 (mill kr.) sammenlignet med		
	Risør	Landsgj. snitt	Landsgj. snitt	"Normert nivå"	"normert og inntektsjustert nivå"
Pleie og omsorg	31 993	23 761	56,0	6,7	11,6
234 Aktivisering eldre og funk.hem	1 037	1 209	-1,2	-3,7	-3,5
253 Helse og omsorgstj i institusjon	9 914	8 507	9,6	-8,1	-6,6
254 Helse og omsorgstj i hjemmet	19 533	12 761	46,1	19,6	22,6
261 Institusjonslokaler	1 509	1 284	1,5	-1,1	-0,9
Kommnehelse	3 679	4 416	-5,0	-8,7	-7,9
232 Helsestasjon og skolehelsetj	817	919	-0,7	-1,5	-1,3
233 Forebyggende helse og sosial	382	637	-1,7	-2,3	-2,2
241 Diagnose, behandling og rehab	2 481	2 860	-2,6	-5,0	-4,4
Barnevern	2 609	2 702	-0,6	0,8	1,5
244 Barneverntjeneste	869	990	-0,8	-0,3	-0,1
251 Barneverntiltak i familien	286	315	-0,2	0,0	0,0
252 Barneverntiltak utenfor familien	1 454	1 398	0,4	1,1	1,5

Analyse mer-Mindreforbruk aktuelle KOSTRA-funksjoner mot landet					
Område/funksjon	Netto driftsutgifter 2023 (kr.pr innb)		Mer-/mindreutgifter 2023 (mill kr.) sammenlignet med		
	Risør	Landsgj. snitt	Landsgj. snitt	"Normert nivå"	"normert og inntektsjustert nivå"
Pleie og omsorg	35 328	26 087	63,1	9,3	14,2
234 Aktivisering eldre og funk.hem	1 392	1 298	0,6	-2,0	-1,8
253 Helse og omsorgstj i institusjon	11 440	9 354	14,2	-5,0	-3,4
254 Helse og omsorgstj i hjemmet	20 986	14 095	47,0	18,0	20,9
261 Institusjonslokaler	1 509	1 341	1,1	-1,6	-1,4
Kommnehelse	4 320	4 706	-2,6	-6,6	-5,8
232 Helsestasjon og skolehelsetj	937	1 023	-0,6	-1,5	-1,3
233 Forebyggende helse og sosial	328	507	-1,2	-1,6	-1,6
241 Diagnose, behandling og rehab	3 055	3 177	-0,8	-3,5	-3,0
Barnevern	2 633	2 887	-1,7	-0,4	0,2
244 Barneverntjeneste	1 016	1 101	-0,6	-0,1	0,2
251 Barneverntiltak i familien	199	345	-1,0	-0,8	-0,8
252 Barneverntiltak utenfor familien	1 418	1 441	-0,2	0,5	0,8

Risør kommune har høyere kostnader per innbygger enn gjennomsnitt i landet innenfor pleie- og omsorgsfunksjonene, og mindre innenfor kommnehelse og barnevern. Når vi justerer nettokostnadene opp mot kommunens demografi og utgiftsbehov får vi et nytt bilde av situasjonen sammenlignet med gjennomsnitt i landet. Tallene viser at området driver effektivt opp mot "normert" nivå innen de fleste funksjoner med unntak av f-254 Hjemmetjenester som viser at vi bruker ca 18 mill mer enn normert nivå. Innen denne funksjonen ligger kommunens kostnader til hjemmetjenestene, flere av habiliteringsenhetene og deler av psykisk helse og er derfor utfordrende å bryte ned i sammenligningsgrunnlaget. Merkostnad på denne funksjonen må også sees i sammenheng med f-253 Institusjon som følge av sambruk av hjemmetjenestens ressurser i natt-tjenestene og på korttidsavdelingen.

Utviklingen i tjenestene kan sees når man sammen ligger tabellen med fjorårets tabell over hvor det fremkommer at kommunen bruker mer penger innen pleie & omsorg og kommnehelse i 2023 enn i 2022 sammenlignet med normert nivå. Avvikene innen pleie og omsorg gjenspeiler også kommunens satsning på hjemmebaserte tjenester fremfor institusjon sammenlignet med landet for øvrig. Sektoren har over tid forsøkt å hente ut de synergiene som ligger i samhandling og samlokalisering av tjenestene, og starter i 2024 med ombygginger på Frydenborgsenteret for å samlokalisere legetjenestene som fremdeles drifter på 3 ulike steder i tillegg til sykehjemmet. Habiliteringstjenestene jobber også med utredninger om det bør gjøres endringer i sin virksomhet mht å flytte eller samle sine tjenester for å hente ut tjenstlige og økonomiske gevinster.

Risør kommune deltar i det regionale samarbeidet knyttet til bærekraftige oppvekst og helse og omsorgstjenester (BOHO) i Østre Agder hvor fokus på Innsatstrappen er utvidet til å se på en boligtrapp og en ressurskalkulator som virkemidler inn i dette arbeidet. Helse og omsorgssektoren er den største aktøren inn i arbeidet, men det jobbes med å løfte fokuset også i oppvekstsektoren for å komme tidlig inn med tiltak. Arbeidet er forankret i kommunens ledergruppe og ligger som en rettesnor for kommunens strategiske arbeid fremover.

4.9 Sektor Oppvekst

Regnskapsåret og sektorens resultater

Sektor for oppvekst består av alle kommunens barnehager, de 4 grunnskolene med 3 skolefritidsordninger, den interkommunale PP-tjenesten og voksenopplæringen.

Sektoren har ved utgangen av 2023 ca 175,1 faste årsverk og utviklingen de siste årene viser at bemanningen endres gjennom årene som følge av svingninger i barnekullene i grunnskolen og barnehagene slik de bør gjøre.

	Ansattandel	Ansattandel	Ansattandel	Ansattandel
Utvikling årsverk fast ansatte	2020-12	2021-12	2022-12	2023-12
400 - Sektor Oppvekst	179,0	181,3	184,3	175,1
4000 - Skole og barnehage	3,6	3,5	4,4	4,7
4100 - Risør barneskole	53,3	53,9	52,2	47,5
4200 - Hope oppvekstsenter	12,1	12,7	12,7	12,9
4300 - Søndeled barneskole	22,2	23,1	21,1	19,2
4400 - Risør ungdomsskole	38,4	38,6	35,8	32,9
4500 - Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	9,0	9,0	8,0	9,7
4600 - Fargeskrinet barnehage	13,7	12,2	14,4	13,2
4700 - Trollstua barnehage	12,7	13,7	20,0	17,5
4800 - Voksenopplæringen (VIRK)	14,0	14,6	15,7	17,5

Sykefraværet i 2023 endte på ca 11,26% fordelt med ca 2,17% korttidsfravær og 9,09% langtidsfravær og sektoren har hatt en negativ utvikling de siste 4 årene. Korttidsfraværet vurderes til å være høyt med sine 2,17%, men samtidig er ansatte i oppvekstsektoren mer utsatt for korttidssykdom ved at de jobber med barn og unge. Sykefraværet de siste årene har vært hhv 10,21% i 2022, 8,49% i 2021 og 8,05% i 2020.

Fraværet har også satt sitt preg på sektorens netto lønnskostnader hvor vikarkostnader, ekstrahjelp og overtidslønn utgjør ca 16,15 mill i 2023, mot ca 13,6 mill i 2022. Sektoren har fått refundert ca 10,9 mill i sykepengerefusjoner som følge av fraværet, ca 6,7 mill mer enn budsjettert. Til sammenligning mottok sektoren ca 9,7 mill i sykepengerefusjon i 2022.

Netto lønnskostnader Oppvekst	Regnskap 2023	Revidert bud. 2023	Avvik	Regnskap 2022
Fast lønn (010)	100 232 894	97 834 404	-2 398 490	97 781 421
Lønn til vikarer (020)	9 678 600	5 118 306	-4 560 294	7 002 361
Lønn til ekstrahjelp (030)	3 942 061	139 000	-3 803 061	4 821 434
Overtidslønn (040)	2 535 869	398 000	-2 137 869	1 785 928
Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser (050)	937 937	738 000	-199 937	1 328 544
Oppgavepliktig, ikke aga pliktig lønn (089)	31 500	0	-31 500	0
Skyss og kost (160, 165)	197 706	347 000	149 294	252 657
Sum lønnsutgift	117 556 567	104 574 710	-12 981 857	112 972 345
Pensjon (090)	17 222 986	13 927 971	-3 295 015	12 566 791
Arbeidsgiveravgift (099)	13 212 283	11 741 818	-1 470 465	12 290 594
Sum brutto lønnsutgift	147 991 836	130 244 499	-17 747 337	137 829 730
Lønnsrefusjoner (710)	-10 915 598	-4 160 535	6 755 063	-9 702 681
SUM NETTO LØNNSUTGIFT	137 076 238	126 083 964	-10 992 274	128 127 049

Oversikten som viser netto lønnskostnader for hele oppvekstsektoren viser et merforbruk på lønn på totalt ca 11 mill i 2023, hvorav Risør barneskole og SFO utgjør over 50% av dette med ca 6 mill. Sektoren har blitt kompensert for lærlinger, lønnsoppgjør kap 4 og økte pensjonskostnader med ca 6,1 mill gjennom året. Hovedårsaken til det store merforbruket begrunnes i økt ressursinnsats på

enkeltelever og elevgrupper og vikarbruk ved oppdekning for sykefravær. Det kan også være grunn til å tro at skolene har vært noe optimistisk budsjettert mht forventning om ressursstyringen og mindre fravær, hvor forutsetningene for å få til dette ikke har slått inn.

Sektoren har hatt en netto driftsramme på ca 142,75 mill i 2023, og avsluttet året med et samlet merforbruk på ca 14,5 mill, som er en forverring fra 2022 hvor merforbruket var på ca 12,4 mill.

Driftsrapport sektorene	Regnskap 2023			Oppr. budsjett	Regnskap 2022
	2023	Rev.budsjett	Avvik		
400 - Sektor Oppvekst					
Sum lønnsutgifter inkl. sykelønnsrefusjoner	136 878 532	125 736 964	-11 141 568	119 630 964	127 874 391
Sum andre driftsutgifter	53 899 039	47 730 926	-6 168 113	42 601 926	46 620 214
Sum driftsinntekter ekskl. sykelønnsrefusjoner	-33 484 578	-30 715 345	2 769 233	-30 243 345	-30 714 485
Sum netto	157 292 993	142 752 545	-14 540 448	131 989 545	143 780 120

Sektorens merforbruk mot revidert budsjett med fordelingen mellom de enkelte driftsenhetene vises i tabellen nedenfor.

Netto drift Sektor Oppvekst	Regnskap 2023	Rev.budsjett	Avvik	Regnskap 2022
25300 - Voksenopplæringen (VIRK)	5 600 825	6 179 001	578 176	5 516 533
40100 - Skole og barnehage - leder	41 918 365	35 010 388	-6 907 977	32 218 255
41100 - Risør barneskole - grunnskole	36 241 053	29 923 340	-6 317 713	35 760 680
41200 - Risør barneskole SFO	3 034 390	2 572 331	-462 059	1 718 221
42100 - Hope oppvekstsenter - grunnskole	5 253 330	5 346 231	92 901	5 047 741
42200 - Hope oppvekstsenter - SFO	67 338	99 974	32 636	-70 971
42300 - Hope oppvekstsenter - barnehage	4 081 642	3 303 523	-778 119	3 462 976
43100 - Søndeled barneskole - grunnskole	13 345 821	12 594 097	-751 724	12 799 824
43200 - Søndeled barneskole - SFO	735 854	599 365	-136 489	443 879
44100 - Risør ungdomskole - grunnskole	25 847 992	25 778 989	-69 003	29 061 323
45100 - Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	2 871 567	2 962 403	90 836	2 658 077
46100 - Fargeskrinet barnehage	8 216 742	8 277 665	60 923	6 890 387
47100 - Trollstua barnehage	10 078 073	10 105 238	27 165	8 273 193
Sum netto driftsutgifter	157 292 992	142 752 545	-14 540 447	143 780 118

Sektoren styres fra ansvar 40100 - leder, som også inneholder sektoradministrasjonen, BTI-rådgiver, førskoletiltak, skoleskyss og tilskudd til private barnehager. Enheten står for nesten 50% av sektorens merforbruk i 2023 med ca 6,9 mill. Avviket begrunnes i hovedsak av en stor økning i kostnader til elever i andre kommuner med ca 1,8 mill, økte kostnader til førskoletiltak i barnehager med ca 2,4 mill, økte skysskostnader med ca 0,8 mill, og økte kostnader til kompensasjon for moderasjonsordninger i barnehager med ca 0,5 mill.

Voksenopplæringen (VIRK) avslutter regnskapsåret med et lite mindreforbruk på ca 0,6 mill i 2023. Skolen har ved utgangen av året ca 260 elever hvorav ca 50% er gjesteelever fra Gjerstad og Vegårshei. Det er en dobling sammenlignet med utgangen av 2022. Elevgruppene har svært ulikt kompetansenivå som medfører til at undervisningen må deles opp i mindre grupper og følgelig krever mer ressurser. Det meste dekkes opp gjennom økte tilskudd og refusjoner og netto driftsrammer er omtrent lik regnskap 2022 selv om bemanningen er styrket noe for å håndtere elevøkningen.

Risør barneskole har ved utgangen av året ca 330 elever, og avslutter året med et merforbruk på ca 6,7 mill mot revidert budsjett, hvor grunnskolen i hovedsak består av merforbruk på lønnskostnader mot budsjett. SFO avslutter med et merforbruk på ca 0,46 mill som følge av

merforbruk på lønn, mens inntektene ble omtrent som budsjettet etter å ha blitt kompensert for gratis SFO 2 trinn.

Hope oppvekstsenter avslutter året med et merforbruk på ca 0,65 mill. Både grunnskole delen og SFO holder seg innenfor budsjett, mens barnehagen får et merforbruk på ca 0,8 mill pga økte ressursbehov og førskoletiltak.

Sønedeled skole har ved utgangen av året ca 86 elever, og avslutter med et merforbruk på ca 0,9 mill hvorav grunnskolen utgjør mesteparten med ca 0,75 mill som følge av merkostnader på lønn. SFO har også noe merforbruk på lønn, men deler av disse dekkes opp gjennom økt oppholdsbetaling som følge av flere barn enn budsjettet.

Fargeskrinet barnehage har ca 44 barn ved utgangen av året og har god kapasitet. Barnehagen avslutter året omtrent i balanse etter et år med høyt sykefravær og reduksjon i antall barn. Barnehagen har holdt igjen på ressursbruken for å dekke opp for nedgangen i oppholdsbetalingen.

Trollstua barnehage har ca 55 barn ved utgangen av året har begrenset kapasitet. Barnehagen avslutter 2023 omtrent i balanse mot regulert budsjett. Barnehagene har hatt høyt sykefravær men vikarkostnadene er stort sett dekket opp av refusjon sykepengen, og oppholdsbetalingen ble ca 150.000 bedre enn regulert budsjett,

Risør ungdomsskole har ved utgangen av året ca 230 elever, og avslutter året omtrent i balanse mot regulert budsjett. Skolen har hatt et høyt sykefravær og har merkostnader på lønn på ca 3,2 mill, men hvor dette er dekket opp gjennom refusjon sykepengen med ca 2,2 mill og resten gjennom tilskudd og refusjonsordninger fra andre kommuner og stat.

Det interkommunale PPT-samarbeidet avsluttet året med et mindreforbruk mot budsjett på ca 0,25 mill som fordeles ut på deltakerkommunene ved årsslutt. Risør som er vertskommune for tjenesten utgjør ca 38% av samarbeidet fikk dermed en innsparing på ca 91.000 mot budsjett. Tjenesten har hatt noe langtidsfravær hvor vikarkostnadene er dekket opp av sykelønnsrefusjoner, og hvor deler av arbeidsoppgavene er fordelt ut på øvrige ansatte som har medført noe overtidkostnader fremfor vikarkostnader. Samarbeidet betjener kommunene Risør, Tvedestrand, Gjerstad og Vegårshei.

Samlet sett viser årsregnskapet at sektorens største utfordringer ligger innenfor grunnskole og førskoletiltak som sammen utgjør et merforbruk på ca 11,9 mill. Innen grunnskolene er kostnader til tilpasset opplæring den største utfordringen, men synliggjøres ikke ved egne Kostra-funksjoner. Dette gjør analyse av grunnskolekostnadene vanskelig. Elever i andre kommuner fikk i 2023 en total kostnad på ca 4,34 mill, omtrent 1,75 mill over budsjett, og ca 1,1 mill mer enn i 2022.

Indikatoren nedenfor viser netto driftsutgifter for sentrale funksjoner i sektor for oppvekst per innbygger sammenlignet med landet, og korrigert ifht kommunens utgiftsbehov innenfor området.

Analyse mer-Mindreforbruk aktuelle KOSTRA-funksjoner mot landet					
Område/funksjon	Netto driftsutgifter 2022 (kr.pr innb)		Mer-/mindreutgifter 2022 (mill kr.) sammenlignet med		
	Risør	Landsgj. snitt	Landsgj. snitt	"Normert nivå"	"normert og inntektsjustert nivå"
Barnehage/førskole	7 102	9 959	-19,4	-0,5	1,8
201 Barnehage	6 288	8 386	-14,3	1,7	3,7
211 Styrket tilbud førskole	459	859	-2,7	-1,1	-0,9
221 Barnehagelokaler	356	714	-2,4	-1,1	-1,0
Grunnskole	16 030	15 948	0,6	5,4	9,0
202 Grunnskole	13 003	12 352	4,4	8,2	11,1
215 Skolefritidstilbud	338	456	-0,8	-0,7	-0,6
222 Skolelokaler	2 293	2 852	-3,8	-2,9	-2,4
223 Skoleskyss	397	288	0,7	0,8	0,9

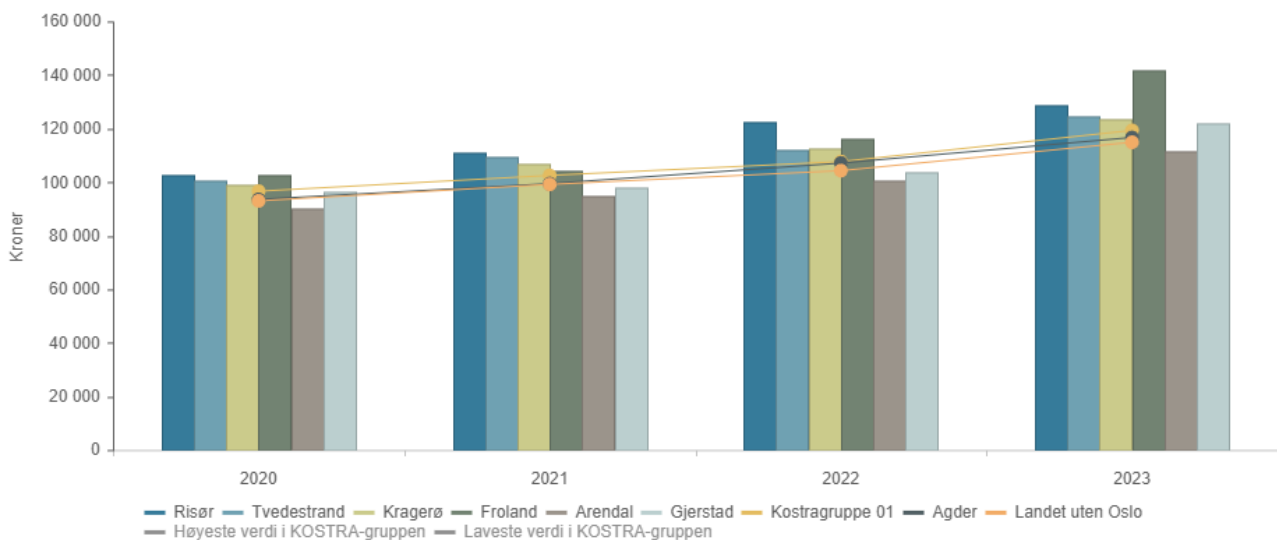
Analyse mer-Mindreforbruk aktuelle KOSTRA-funksjoner mot landet					
Område/funksjon	Netto driftsutgifter 2023 (kr.pr innb)		Mer-/mindreutgifter 2023 (mill kr.) sammenlignet med		
	Risør	Landsgj snitt	Landsgj snitt	"Normert nivå"	"normert og inntektsjustert nivå"
Barnehage/førskole	8 702	10 995		5,1	7,4
201 Barnehage	7 447	9 203	-12,0	5,4	7,3
211 Styrket tilbud førskole	823	959	-0,9	0,9	1,1
221 Barnehagelokaler	432	832	-2,7	-1,2	-1,0
Grunnskole	17 186	17 447		6,2	9,8
202 Grunnskole	13 531	13 444	0,6	6,7	9,6
215 Skolefritidstilbud	616	693	-0,5	-0,2	-0,1
222 Skolelokaler	2 631	3 001	-2,5	-1,2	-0,6
223 Skoleskyss	407	309	0,7	0,8	0,9

Utviklingen viser at barnehage-/førskoleområdet har hatt en negativ utvikling fra 2022, både innenfor ordinær barnehagetjenester (f-201) og førskoletiltak (f-211). På grunnskoleområdet ser vi også en negativ utvikling samlet sett, men en positiv utvikling i grunnskolen (f-202) fra 2022 med ca 1,5 mill. Funksjonene fanger ikke opp variasjoner i behov for tilpasset opplæring/spesialundervisning eller lokal prioritering om skolestruktur.

Tallene kan også vises gjennom utvikling i netto driftsutgifter i grunnskolen (202) pr elev for de siste 4 år. Tallene viser at Risør kommune ligger nest høyest blant sammenlignings-utvalget nedenfor, og med ca 700 elever i grunnskolen utgjør avviket mot Kostragruppe 01 ca 6,7 mill i "merkostnad".

Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år

**) Graf er justert med utgiftsbehov

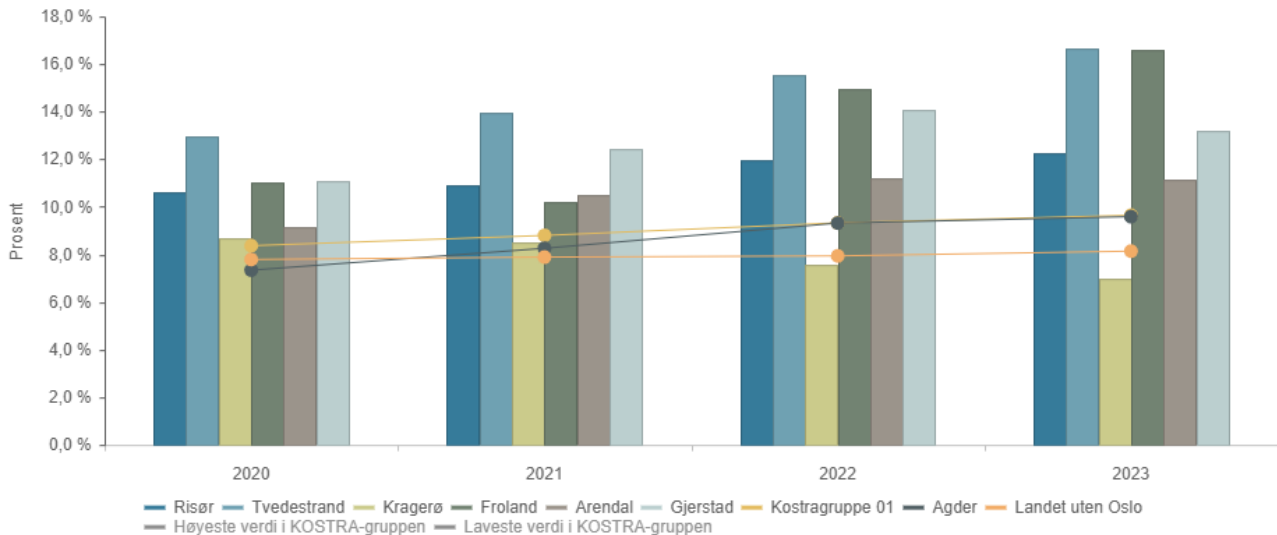

	2020	2021	2022	2023
Risør	102 529	110 825	122 311	128 961
Tvedestrand	100 752	109 490	112 301	124 348
Kragerø	99 184	106 878	112 725	123 356
Froland	102 634	104 059	116 277	141 890
Arendal	90 198	95 022	100 518	111 645
Gjerstad	96 340	98 210	103 513	121 899
Kostragruppe 01	96 607	102 508	107 664	119 320
Agder	93 550	99 444	107 119	116 672
Landet uten Oslo	93 002	99 157	104 276	114 892

Utviklingen i andel elever med spesialundervisning har økt med ca 1,7% de siste 4 årene i Risør og vi ser at det er en utfordring de fleste andre norske kommuner også har i sterkere eller svakere grad som vist i oversikten nedenfor. Oversikten viser at andelen i Risør i 2023 ligger på ca 12,3% ikke er særlig unormalt ifht andre kommuner i regionen, men ca hhv 2,6% og 2,7% høyere enn Kostragruppe 01 og Agder totalt. Samtidig er det viktig å bemerke at andel elever ikke viser noe om omfanget av antall vedtakstimer elevene mottar, som naturligvis vil kunne gi store utslag i kostnadssammenligninger.

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)

	2020	2021	2022	2023
Risør	10,6 %	10,9 %	12,0 %	12,3 %
Tvedestrand	13,0 %	13,9 %	15,5 %	16,7 %
Kragerø	8,7 %	8,5 %	7,6 %	7,0 %
Froland	11,0 %	10,2 %	14,9 %	16,6 %
Arendal	9,2 %	10,5 %	11,2 %	11,2 %
Gjerstad	11,1 %	12,4 %	14,1 %	13,2 %
Kostragruppe 01	8,4 %	8,8 %	9,3 %	9,7 %
Agder	7,3 %	8,3 %	9,3 %	9,6 %
Landet uten Oslo	7,8 %	7,9 %	7,9 %	8,1 %

Med bakgrunn i demografianalyser med synkende barnetall i oppvekstsektoren, og kommunens ressursbruk på fagområdene sammenlignet med andre kommuner, mener kommunedirektøren at det bør rettes fokus på kommunens ressursbruk på området. Kommunedirektøren mener det er viktig å hente ut de økonomiske handlingsrommene som ligger innen sektoren for å dekke opp for fremtidige demografikostnader innen helse og omsorgssektoren.

4.10 Investeringsåret

Kommunestyret vedtok et investeringsbudsjett på brutto 39,5 mill for 2023, og gjennom året er det i tillegg vedtatt endringer på ca 48,8 mill ved rebudsjettering av tidligere års bevilgninger som ikke var påstartet eller avsluttet i 2022. Investeringsbudsjettet økte til brutto kr.88,3 mill, samt bevilgning på kr.37 mill til utlån ifm Startlånsordningen.

Netto lånebehov ble økt fra 30,3 mill i opprinnelig budsjett, til 49,5 mill ifm reguleringene, samt 37 mill til Startlånsordningen.

Investeringsregnskapet for 2023 fremkommer i Bevilgningsoversikt investering A nedenfor.

Bevilgningsoversikt investering jf.§5-5 1 ledd (A)	Regnskap 2023	Reg.budsjett 2023	Avvik	Oppr.Bud. 2023	Regnskap 2022
Investeringer i varige driftsmidler	67 341 701	76 771 000	9 429 299	37 475 000	89 948 350
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	817 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	9 686 726	11 585 000	1 898 274	2 000 000	1 620 352
Sum investeringsutgifter	77 028 427	88 356 000	11 327 573	39 475 000	92 385 702
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 705 967	-10 090 000	-1 384 033	-4 660 000	-15 482 476
Tilskudd fra andre	-13 623 088	-5 438 000	8 185 088	-1 520 000	-45 718 184
Salg av varige driftsmidler	-19 943 657	-16 800 000	3 143 657	-1 000 000	-5 312 897
Salg av finansielle anleggsmidler	-80 000	0	80 000	0	0
Bruk av lån	-28 334 534	-49 517 000	-21 182 466	-30 295 000	-23 984 625
Sum investeringsinntekter	-70 687 246	-81 845 000	-11 157 754	-37 475 000	-90 498 182
Videreutlån	33 648 750	37 000 000	3 351 250	20 000 000	13 691 000
Bruk av lån til videreutlån	-33 648 750	-37 000 000	-3 351 250	-20 000 000	-13 691 000
Avdrag på lån til videreutlån	6 812 991	0	-6 812 991	0	6 236 137
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 860 942	0	7 860 942	0	-8 110 300
Netto utgifter videreutlån	-1 047 951	0	1 047 951	0	-1 874 163
Avsetninger til bundne investeringsfond	1 745 549	0	-1 745 549	0	1 874 163
Bruk av bundne investeringsfond	-1 809 032	-1 111 000	698 032	0	-1 100 000
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	1 685 653
Bruk av ubundet investeringsfond	-5 229 747	-5 400 000	-170 253	-2 000 000	-2 473 173
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-5 293 230	-6 511 000	-1 217 770	-2 000 000	-13 357
Avstemming	0	0	0	0	0

Oversikten viser at kommunedirektørens arbeid med å tilpasse budsjettet til faktisk gjennomføringsevne har lyktes i stor grad, og regnskapet samsvarer nå bedre med budsjettet enn tidligere. Mye av årsaken til dette er et tettere fokus på om det er kapasitet og ressurser til å starte opp prosjektene ved rebudsjettering av tidligere års prosjekter som er overført neste år.

Regnskapet viser også at investeringene på ca 77 mill i større grad enn budsjettet er finansiert gjennom salg av eiendom og tilskudd fra andre, som igjen medfører at lånefinansieringsbehovet er redusert. Faktisk lånefinansiering av investeringer ved årsslutt ble ca 28,3 mill, ca 11,3 mill lavere enn budsjett som følge av økte tilskudd og salgsinntekter.

Salgsinntektene på 19,9 mill kommer i hovedsak fra salg av eiendom for bolig og næring:

- Salg av festetomter kr.15.000
- Boligtomter kr.6,9 mill (Caspersensvei 3,4 mill/Randheia 2 mil/Tyriveien 1,5 mill/div tilleggstomter 54.000)
- Salg Tyri Borettslag kr.12 mill
- Næringstomter kr.0,98 mill (Moland 0,77 mill/Caspersensvei 0,21 mill)

Tilskuddsinntektene består i hovedsak av følgende poster:

Oversikt tilskudd fra andre	Beløp
Spillemidler Skatebanen	2 000 000
Diverse friluftsmidler/nærmiljømidler ifm prosjekter	2 358 000
Anleggsbidrag Beach-baner	500 000
Husbanktilskudd omsorgsboliger	528 000
Refusjon prosjektkostnad Fylket ifm kirkegårprosjekt	140 000
Anleggsbidrag VA-prosjekter	280 000
Overført infrastruktur Randheia	7 567 000
Refusjon prosjektkostnad Strandgata	250 000
Sum tilskudd fra andre	13 623 000

Rapporten viser også Startlånsordningen (Videreutlån) samlet, og viser at det ble lånt ut 33,7 mill i 2023, og at kommunen har mottatt mer i avdrag fra utlån enn betalt på lånene til Husbanken. Ordningen har som utgangspunkt at den ikke skal koste kommunen noe, og netto inntekt/utgift på ca 1,05 mill balanseres mot bundne investeringsfond ved årsslutt. Kommunedirektøren lånte 20 mill til utlån i 2023, i tillegg til 13,7 mill i ubrukte lånemidler fra tidligere år.

Det er også brukt ca 5,2 mill fra ubundne investeringsfond til finansiering av investeringer:

- Egenkapitalinnskudd KLP 1,78 mill
- Kjøp av boliger (BKE) 3,39 mill
- Kunst omsorgsboliger Tjenna 0,06 mill.

Ved bruk av de frie inntektene fra investeringsregnskapet er lånefinansieringsgraden i 2023 kun ca 36,7% av finansieringsbehovet, som igjen bidrar til å holde gjeldsnivået og tilhørende kapitalkostnader nede.

Fordelingen av investeringsutgiftene i 2023 på 77 mill fremkommer av Bevilgningsoversikt investering B som vist nedenfor pr prosjekt.

Bevilgningsoversikt investering B	Regnskap	Reg.budsjett	Oppr.Budsjett	
	2023	2023	Avvik	2023
Investeringer i varige driftsmidler	67 341 701	76 771 000	9 429 299	27 890 000
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	9 686 726	11 585 000	1 898 274	11 585 000
Sum investeringsutgifter	77 028 427	88 356 000	11 327 573	39 475 000
0523 - Båthavner	186 718	300 000	113 282	300 000
0618 - Utbedring veier	1 208 073	1 021 000	-187 073	0
0619 - Nærmiljø, Trafikksikkerhet og Friluftsområder	359 138	400 000	40 862	900 000
0635 - Egenkapitalinnskudd KLP	1 782 396	2 000 000	217 604	2 000 000
0712 - Utstyr Teknisk drift	123 421	1 000 000	876 579	2 500 000
1037 - Friluftsområder ihht vedlegg 6 HP/ØP	1 095 850	2 778 000	1 682 150	2 470 000
1407 - Hovedplan Vann & Avløp (INV)	0	15 262 000	15 262 000	3 120 000
1504 - Kommunale utleieboliger	5 946 837	10 000 000	4 053 163	0
1602 - Velferdsteknologi/med.utstyr	464 914	640 000	175 086	500 000
1609 - Oppdatering av Kartgrunnlag	150 000	150 000	0	150 000
1836 - VA Fie/ Krabbesund	39 733	0	-39 733	0
1911 - Utstyr Frydenborgsenteret	135 855	200 000	64 145	0
2001 - Skatepark og nærmiljøanlegg Kjempestien	0	385 000	385 000	0
2004 - Utvikling Alderssenteret Tjenna - omsorgsboliger	9 885 015	8 687 000	-1 198 015	0
2005 - Boliger unge funksjonshemmede Tyriveien	10 508 684	8 397 000	-2 111 684	0
2039 - Bossvik VBA - oppgradering	4 365	0	-4 365	0
2049 - Randvik RA - Rehabilitering VA	121 726	0	-121 726	0
2050 - Standarheving kommunale bygg	3 966 259	4 008 000	41 741	3 000 000
2055 - Oppgradering Risør og Søndeled kirkegårder	1 772 439	569 000	-1 203 439	0
2070 - Sanering VA Urbakken	4 410 177	0	-4 410 177	0
2071 - Sanering VA Trekta	1 532 307	0	-1 532 307	0
2076 - Avløp Holmen - Flisvika	54 126	0	-54 126	0
2079 - Oppgradering personalbase Tyriveien	102 588	150 000	47 412	0
2087 - Nytt legvaktbygg Arendal	7 757 909	9 585 000	1 827 091	9 585 000
2105 - Oppgradering veilys til LED	1 299 050	2 973 000	1 673 950	0
2109 - Energiltak kommunale bygg ihht vedlegg 5.1	9 343 010	9 550 000	206 990	9 550 000
2110 - Samordnet legesenter - Frydenborg	297 105	1 000 000	702 895	1 000 000
2111 - Nye prosjektorer Risør kino	0	1 200 000	1 200 000	1 200 000
2112 - Oppgradering kjøkken Nr 14 psykisk helse	0	400 000	400 000	400 000
2113 - Oppgr. kjøkken og møbler Frydenborgsenteret	448 303	450 000	1 697	450 000
2115 - Muslimske gravplass Risør kirkegård	0	2 350 000	2 350 000	2 350 000
2130 - Vindvik trykkøkningsstasjon	154 014	0	-154 014	0
2135 - Idrettsanlegg på grusbane Kjempesteinsmyra	3 811 920	3 806 000	-5 920	0
2139 - Brygge Strandgata/ Tollboden	1 093 231	875 000	-218 231	0
2143 - Dagsturhytta	1 289 717	220 000	-1 069 717	0
2150 - Kjøp av aksjer/ andeler	116 421	0	-116 421	0
2154 - Randheia Vei og VA - overdratt fra Kamperhaug	7 567 125	0	-7 567 125	0
Sum investeringsutgifter pr prosjekt	77 028 427	88 356 000	11 327 572	39 475 000

Flere prosjekter er ferdigstilt gjennom 2023, og blant disse kan nevnes:

- **Prosjekt 0619 "Nærmiljøanlegg"** har hatt en budsjetttramme på 0,4 mill til ny ballbinge ved Søndeled skole. Prosjektet er ferdigstilt innenfor budsjetttrammen, og er delfinansiert

med kr.180.000 i tilskudd fra Fylket.

- **Prosjektene 1037 "Friluftsområder" og 2143 "Dagsturhytta"** må sees i sammenheng da regnskap og budsjett i disse prosjektene glir noe over i hverandre. Tiltakene som er gjennomført og ferdigstilt i 2023 er i hovedsak Padlehuken på Lille Danmark, Brygge Finnøya, HC-toalett Lille Danmark, og Dagsturhytta. Alle prosjektene har hatt gode tilskuddsordninger til finansiering, og er blitt meget vellykkede prosjekter som gir stor verdi til kommunens innbyggere og besøkende. Prosjektene har hatt en kostnad på ca 2,4 mill, mens hele 2,2 mill av disse er finansiert gjennom tilskuddsordninger hovedsakelig fra Fylket.
- **Prosjekt 2004 "Alderssenteret Tjenna - omsorgsboliger"** ble ferdigstilt i mars/april og startet raskt med innflytting av beboere i de 17 leilighetene. Prosjektet hadde en netto budsjetttramme på ca 53,5 mill og avsluttet prosjektet med en kostnad på 54,8 mill som følge av noe uforutsett arbeid etter overtakelse som måtte gjennomføres. Prosjektregnskapet kan vises som nedenfor

Prosjektregnskap	Regnskap	Oppr.budsjett	Regnskap	Rev.Budsjett	Avvik	Regnskap	Rev.Budsjett	Avvik	Regnskap	Rev.budsjett	Avvik	Totalregnskap	Budsjett
P2004 Utvikling aldersenter Tjenna	2020	2020	2 021	2 021	2 021	2 022	2 022	2 022	2023	2023	2023	prosjekt	Prosjekt
010 Lønnskostnader	0	0	0	0	0	196 380	0	-196 380	-32 774	0	32 774	163 606	0
090 Sosiale kostnader	0	0	0	0	0	64 051	0	-64 051	-3 474	0	3 474	60 577	0
Lønn og sosiale utgifter	0	0	0	0	0	260 431	0	-260 431	-36 248	0	36 248	224 183	0
115 bevertning	0	0	0	0	0	5 972	0	-5 972	408	0	-408	6 380	0
120 Forbruksmateriell	0	0	0	0	0	0	0	0	486	0	-486	486	0
130 Post bank	1 522	0	224	0	-224	0	0	0	0	0	0	1 746	0
170 Transport/reisekostn	594	0	46	0	-46	0	0	0	0	0	0	640	0
195 Avgifter/gebyrer	0	0	300	0	-300	0	0	0	1 200	0	-1 200	1 500	0
200 inventar/utstyr	0	0	0	0	0	38 662	0	-38 662	665 000	0	-665 000	703 662	0
230 Vedl.hold/nybygg	512 862	28 000 000	14 698 641	62 088 000	47 389 359	39 720 818	46 993 000	7 272 182	7 404 709	6 886 000	-518 709	62 337 030	63 200 000
250 Materialer til vedl.hold/nybygg	0	0	0	0	0	0	0	0	125	0	-125	125	0
260 Renhold	0	0	0	0	0	7 200	0	-7 200	0	0	0	7 200	0
270 Andre tjenester	598 548	0	389 748	0	-389 748	65 728	0	-65 728	29 848	0	-29 848	1 083 872	0
Sum utgifter	1 113 526	28 000 000	15 088 959	62 088 000	46 999 041	39 838 380	46 993 000	7 154 620	8 101 776	6 886 000	-1 215 776	64 142 641	63 200 000
429 Mva-Komp	247 559	7 000 000	3 771 393	15 441 000	11 669 607	10 087 888	11 670 000	1 582 112	1 819 486	1 801 000	-18 486	15 926 326	15 800 000
470 Andre overføringer	0	0	0	0	0	8 000	0	-8 000	0	0	0	8 000	0
Sum overføringer	247 559	7 000 000	3 771 393	15 441 000	11 669 607	10 095 888	11 670 000	1 574 112	1 819 486	1 801 000	-18 486	15 934 326	15 800 000
Sum Utgifter	1 361 085	35 000 000	18 860 352	77 529 000	58 668 648	50 194 699	58 663 000	8 468 301	9 885 014	8 687 000	-1 198 014	80 301 150	79 000 000
081000 Tilskudd Husbanken	0	0	0	-25 500 000	-25 500 000	-25 500 000	-25 500 000	0	0	0	0	-25 500 000	-25 500 000
Sum inntekter	0	0	0	-25 500 000	-25 500 000	-25 500 000	-25 500 000	0	0	0	0	-25 500 000	-25 500 000
Sum netto investering	1 361 085	35 000 000	18 860 352	52 029 000	33 168 648	24 694 699	33 163 000	8 468 301	9 885 014	8 687 000	-1 198 014	54 801 150	53 500 000

- **Prosjekt 2005 "Boliger unge funksjonshemmede Tyriveien"** ble ferdigstilt i mai og beboerne har gradvis flyttet inn i boligene utover året. Salgsprosessen har vært tidkrevende og ble endelig avsluttet primo 2024. Prosjektet har vært svært vellykket med et flott og funksjonelt bygg som er oppført i godt samarbeid med foreldregruppen til beboerne. Prosjektet hadde brutto budsjetttramme på 24 mill som i sin helhet var finansiert gjennom mva-kompensasjon, Husbanktilskudd og salgsinntekter. Prosjektet ble ca 2,3 mill dyrere enn opprinnelig budsjett, men hele merkostnaden ble dekket inn av økt Husbanktilskudd. Prosjektregnskapet kan vises som nedenfor:

Tyriveien Brl P2005	Sum totalt	2023	2022	2021	2020	Budsjett
Lønn og sosiale kostnader	750 000	750 000	0	0	0	0
Avgifter, gebyrer, div	57 462	53 131	0	0	4 331	0
Bygg og anlegg	18 015 928	6 507 051	11 476 734	32 143	0	18 200 000
Konsulent	1 173 891	63 600	22 218	639 315	448 758	1 000 000
Kjøp av tomt	1 500 000	1 500 000	0	0	0	0
Mva-komp	4 740 278	1 604 902	2 854 238	167 865	113 273	4 800 000
Andelsinnskudd	30 000	30 000	0	0	0	0
Sum inv.utg	26 267 559	10 508 684	14 353 190	839 323	566 362	24 000 000
Salg eiendom	-12 030 000	-12 030 000	0	0	0	-12 000 000
Mva-komp	-4 740 278	-1 604 902	-2 854 238	-167 865	-113 273	-4 800 000
Tilskudd	-9 528 000	-528 000	-9 000 000	0	0	-7 200 000
Sum inntekt	-26 298 278	-14 162 902	-11 854 238	-167 865	-113 273	-24 000 000
Netto investering	0	-3 654 218	2 498 952	671 458	453 089	0

- **Prosjekt 2079 "Oppgradering personalbase Tyriveien"** ble igangsatt i 2022 og ferdigstilt første kvartal 2023 og var klart til innflytting av de nye boligene i bokollektivet i nabobygget (Tyribo Brl). Prosjektet hadde en kostnadsramme på 1 mill, og ble ferdigstilt innenfor rammen.
- **Prosjekt 2135 "Idrettsanlegg grusbanen Kjempesteinsmyra"**, også omtalt som "Beachbane prosjektet", har bestått av etablering av nye beach-volleyballbaner, beach-håndballbane og street-basketballbane på den gamle grusbanen på kjempesteinen. Basketballbanen skal også brukes som skøytebane om vinteren, og det hele er blitt et svært fint lavterskelanlegg for kommunen. Prosjektet hadde en brutto budsjetttramme på 3,8 mill, med delfinansiering av Risør Il og Risør håndballklubb, samt spillemidler til anleggene på totalt 1,77 mill. Prosjektet er bygd innenfor kostnadsrammen, men det er en usikkerhet om alle budsjetterte spillemidler vil oppnås. Dette avklares trolig 1. januar 2024.
- **Prosjekt 2154 "Randheia vei og VA"** er overtakelse av infrastruktur etter utbyggingen av Randheia prosjektet til Kamperhaug. Det er benyttet en justeringsmodell for merverdiavgift for å gi utbygger mva-kompensasjon for anleggene som er overtatt av kommunen etter ferdigstilling, ihht utbyggingsavtalen.. Anleggene er overført til kommunen vederlagsfritt og har ingen egen bevilgning. Kommunen drifter anlegget videre og gjennomfører mva-justeringen årlig over 10 år.

Prosjekter som er påstartet men ikke ferdigstilt i 2023

- **Prosjekt 1504 "kommunale utleieboliger"** ble vedtatt som en følge av økt mottak av flyktninger og utfordringer med leiemarkedet i Risør. Det ble bevilget kjøp av boliger for inntil 10 mill, delfinansiert av ubundne investeringsfond på 3,4 mill avsatt til Boligkoordinerende Enhet (BKE) tidligere år. Det er i 2023 anskaffet 3 egnede boliger som er tatt i bruk, og restbevilgningen søkes overført 2024 for ytterligere kjøp.
- **Prosjekt 1836 "VA-Fie til Krabbesund"** ble vedtatt i 2021 i egen sak til kommunestyret. Prosjektet ble igangsatt men ble stoppet opp som følge av en etterlevelseskontroll bestilt av kontrollutvalget ifm finansieringsordningen med anleggsbidrag. Saken er sendt tilbake til kommunedirektøren for avklaringer ifht finansiering, og vil komme opp som ny sak når denne foreligger. Alle bevilgninger er strøket i prosjektet.
- **Prosjekt 2050 "standardheving kommunale bygg" og 2109 "Energiltak kommunale bygg"** fikk ekstra bevilgninger i 2023 med hhv 3 mill og 9,6 mill til konkrete tiltak fra HP/ØP's vedlegg 5. Alle tiltakene er gjennomført ihht plan innenfor budsjetttrammen.
- **Prosjekt 2055 "Oppgradering Risør og Søndeled kirkegårder" og 2115 "muslimsk gravplass Risør kirkegård"** sees i sammenheng da prosjektene har glidd over i hverandre utover prosjektet. Prosjektet ledes av Kirkevergen. Arbeidet med drenering, beplantning og vannposter er ferdigstilt, og etablering av muslimsk gravlund er påstartet og forventes ferdigstilt våren-24. Minnelund på Søndeled er planlagt gjennomført i 2024, men ser ut til å bli mer kostbar enn forventet som følge av krav om arkeologiske undersøkelser.
- **Prosjekt 2087 "Nytt legevaktbygg Arendal"** består av innskuddskapital til det nye helsebygget i Arendal som skal inneholde de interkommunale tjenestene KØH og Legevakt, i tillegg til en avlastningsavdeling for Arendal kommune. Kostnaden på 7,75 mill i 2023 er ihht betalingsplanen, og de resterende 20% skal innbetales innen sommeren 2024. Bygget er ferdigstilt og tatt i bruk i 2023 ihht plan.
- **Prosjekt 2105 "Oppgradering veilyls til LED"** ble fremskyndet fra 2024 til 2022 med kr.3,4 mill og arbeidet ble igangsatt. Utskiftingen skjer etappevis etter hvert som utskifting av halogenlamper er nødvendig. Det er påløpt ca 1,3 mill i 2023 og bevilgningen vil videreføres til arbeidet er fullført i 2024.

Prosjekter med bevilgning som ikke er igangsatt i 2023.

- **Prosjekt 2110 "Samordnet legesenter - Frydenborg"** var planlagt prosjektert og igangsatt i 2023 med kr.1 mill, men er blitt forsinket i prosessen. Det er lagt inn investeringer på totalt 18 mill i økonomiplanen 2024-27 med gjennomføring i 2024 og 2025. Det er påløpt ca ca 0,3 mill i prosjektering ila 2023, og kommunedirektøren håper å få ut anbud på prosjektet 1 halvår 2024.
- **Prosjekt 2111 "Nye prosjektorer Risør Kino"** er blitt forsinket som følge av feil i anbudsprosessen, og er følgelig ikke slutført i 2023. Prosessen er igangsatt på nytt og vil bli slutført i 2024 innenfor rammen på 1,2 mill.
- **Prosjekt 2112 "Oppgradering kjøkken Nr 14"**, er blitt forsinket gjennom 2023 men er forventet ferdigstilt ila 1 halvår 2024 innenfor rammen på 0,4 mill.

Risør kommune følger vedtatt Hovedplan for vann og avløp og i 2023 var det satt av 3,12 mill til ulike prosjekter innenfor denne. I tillegg ble det overført 12,16 mill i restbevilgninger fra 20 tidligere år som ikke var fullført eller startet opp. Budsjettene legger på felles prosjekt, og fordeles ut på de pågående aktuelle prosjektene gjennom året. Prosjektene 1836 "VA-Fie til Krabbesund" og 2154 "Randheia Vei og VA" kommer i tillegg til hovedplanprosjektene.

Det er i 2023 jobbet med følgende VA-prosjekter med tilhørende investeringskostnader.

Investeringskostnader V-A	Regnskap	Reg.budsjett	Oppr.Budsjett
	2023	2023	2023
1407 - Hovedplan Vann & Avløp (INV)	0	8 986 000	3 120 000
1836 - VA Fie/ Krabbesund	39 733	0	0
2039 - Bossvik VBA - oppgradering	4 365	4 000	0
2049 - Randvik RA - Rehabilitering VA	121 726	122 000	0
2070 - Sanering VA Urbakken	4 410 177	4 410 000	0
2071 - Sanering VA Trekta	1 532 307	1 532 000	0
2076 - Avløp Holmen - Flisvika	54 126	54 000	0
2130 - Vindvik trykkøkningsstasjon	154 014	154 000	0
2154 - Randheia Vei og VA - overdratt fra Kamperhaug	7 567 125	0	0
Samlet investering VA	13 883 573	15 262 000	3 120 000

Enhet for Eiendom og Tekniske tjenester som forvalter VAR-områdene prioriterer hovedplanprosjektene ut fra pågående arbeid og muligheter, og fremskynder oppstart av prosjekter når det er fornuftig.

Investeringsbudsjettet vedtas samlet på brutto nivå, og ikke på enkeltprosjekt med enkeltfinansiering. Alle inntekter, med unntak av øremerkede tilskudd, er frie inntekter som brukes til finansiering av investeringene. Investeringsregnskapet avsluttes årlig, men er egentlig lite egnet til dette da prosjektene lever fra oppstart til slutføring. Årlig avslutning og finansiering av enkeltprosjekter fremstår derfor som misvisende og lite hensiktsmessig. Ofte kommer tilskudd og salgsinntekter i etterkant av slutføring av prosjektet, og er ikke alltid like lett å forutsi når disse kommer ifht progresjon. Kommunedirektøren følger prosjektene sammen med prosjektlederne, og ved avvik i investeringsutgiftene på enkeltprosjekter vil det informeres om løpende gjennom tertialrapporter eller i enkeltsaker.

Investeringsaktiviteten i kommunen gjenspeiles i i stor grad i gjeldsnivået, og fokus på kommunens gjeld innebærer å ha fokus på investeringsaktiviteten. Kommunedirektøren forholder seg til vedtatt handlingsregel for låneopptak til investeringer og Kommunestyrets vedtatte måltall på gjeldsgradsnivå, og har stort fokus på egenkapitalfinansiering av prosjektene.

Kommunedirektøren følger 4-årige investeringsplaner som vedtas ifm Handlingsplan og

økonomiplan hvert år, og har i tillegg utarbeidet "grove" 10 års investeringsplaner for å flytte fokuset fremover. Dette er viktig for å i god tid fange opp de mest vesentlige investeringene som vil komme fremover innen viktige kommunale tjenestebygg og anlegg.

4.11 Økonomiske måltall og balansen

Kommunestyret har ihht ny kommunelov fra 2020 vedtatt måltall som skal være bindende for styringen ved utarbeidelse og behandling i budsjett, økonomiplan og årsregnskap. Utviklingen i disse vedtatte måltallene de siste 5 årene vises i tabellen nedenfor, sammen med beregnet gjennomsnittsverdier og anbefalte nivå på indikatorene.

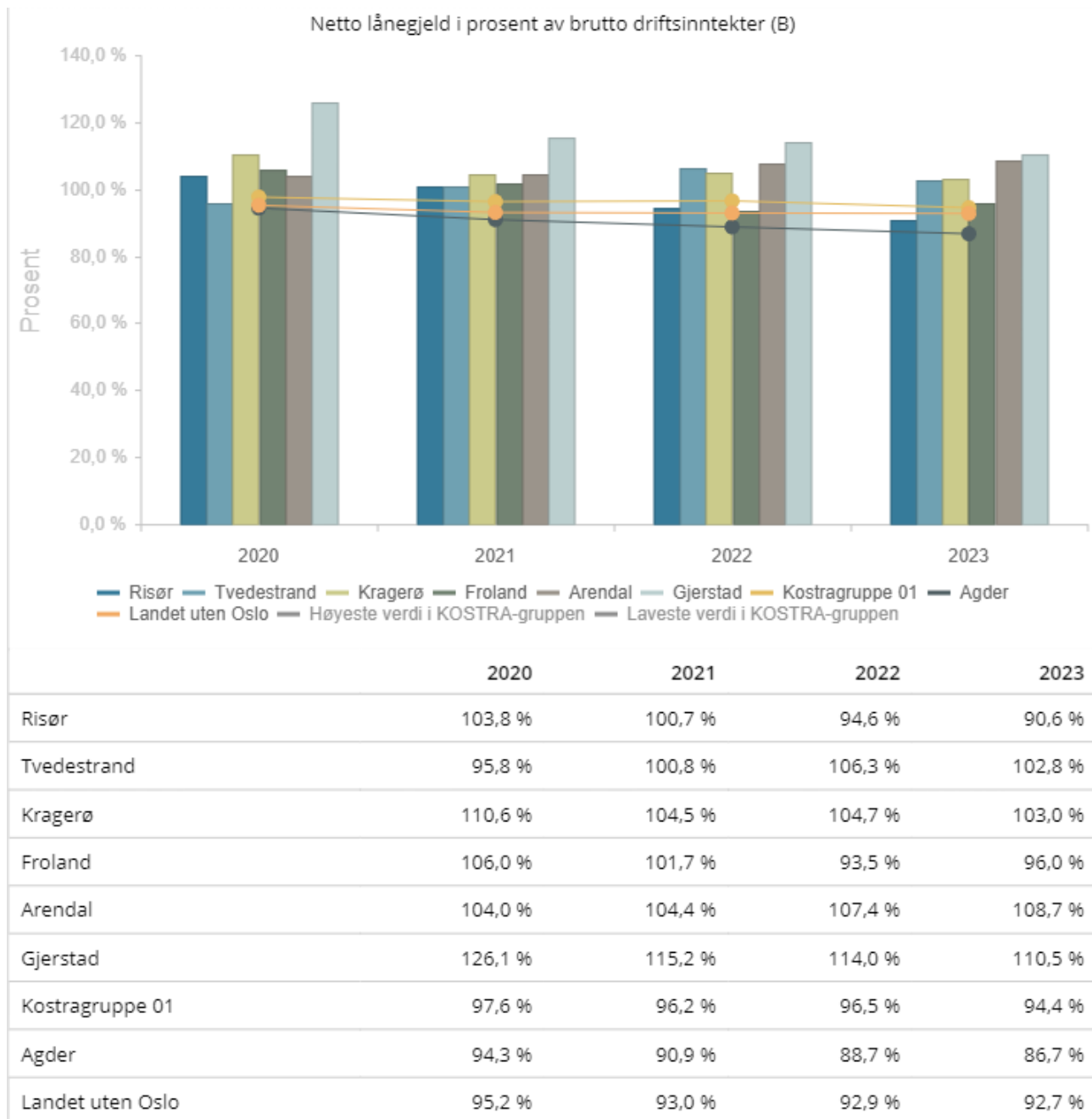
Nøkkeltall/Indikator	2019	2020	2021	2022	2023	Snitt 5 år	Anbefalt nivå
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	-0,58 %	1,18 %	2,80 %	-0,24 %	-3,25 %	-0,02 %	1,75 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	99,08 %	104,06 %	101,08 %	94,85 %	91,29 %	98,07 %	70-80%
Disp.fond i % av driftsinntektene	9,26 %	11,00 %	12,90 %	12,51 %	9,73 %	11,08 %	5-10 %
Netto finansutg. i % av driftsinntekter	4,81 %	5,05 %	4,85 %	4,26 %	4,11 %	4,62 %	2-3 %
Disp.fond i % av akk. premieavvik	142,30 %	195,49 %	187,99 %	151,30 %	82,35 %	151,89 %	100 %

Måltallene viser et godt bilde av den økonomiske situasjonen for Risør kommune. Måltallene bør sees over tid, og ikke isoleres for ett enkelt år, da det fra år til år vil være elementer som kan gi store utslag på flere av indikatorene. Det er også viktig å gjøre vurderinger rundt hva som er riktig nivå for den enkelte kommune ut fra helhetsbildet i økonomien. En kommune kan ha en sunn og god økonomi med et netto driftsresultat som er lavere enn anbefalingen på 1,75% om kommunen har solide buffere i disposisjonsfond, eller lav gjeldsbelastning.

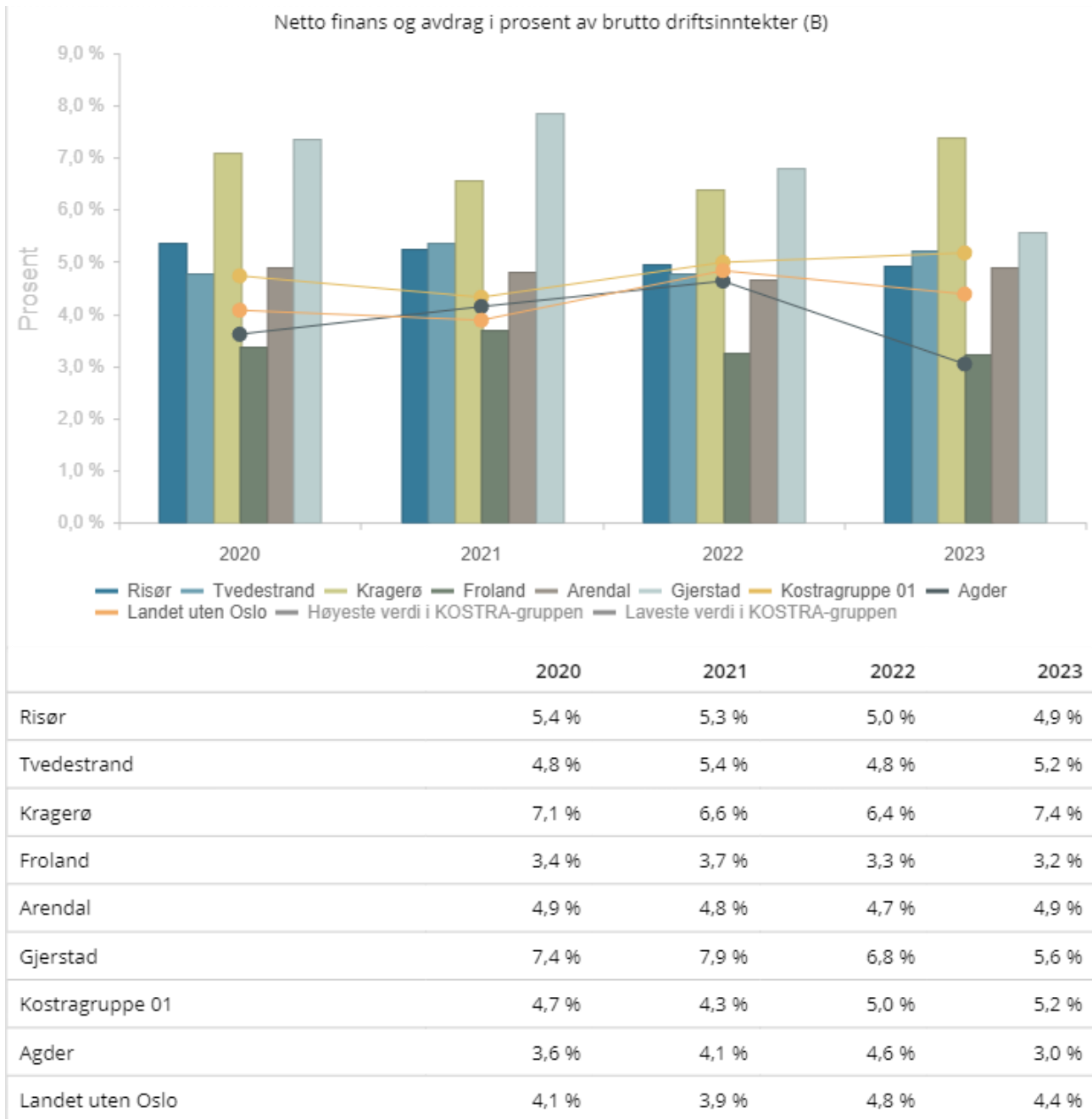
Netto driftsresultat har vært sterkt synkende de siste 2 årene, og et resultat på ca -3,25% er urovekkende svakt. Risør kommune har de siste årene budsjettert med svake resultater som følge av betydelig bruk av disposisjonsfondsmidler til ekstraordinære driftsutgifter, og i påvente av større strukturelle endringer for å skape handlingsrom.

Risør kommune har ved utgangen av året et disposisjonsfond på ca 71,7 mill tilsvarende 9,73% av driftsinntektene, man samtidig dekker ikke dette lenger opp for det akkumulerte premieavviket på 87,1 mill.

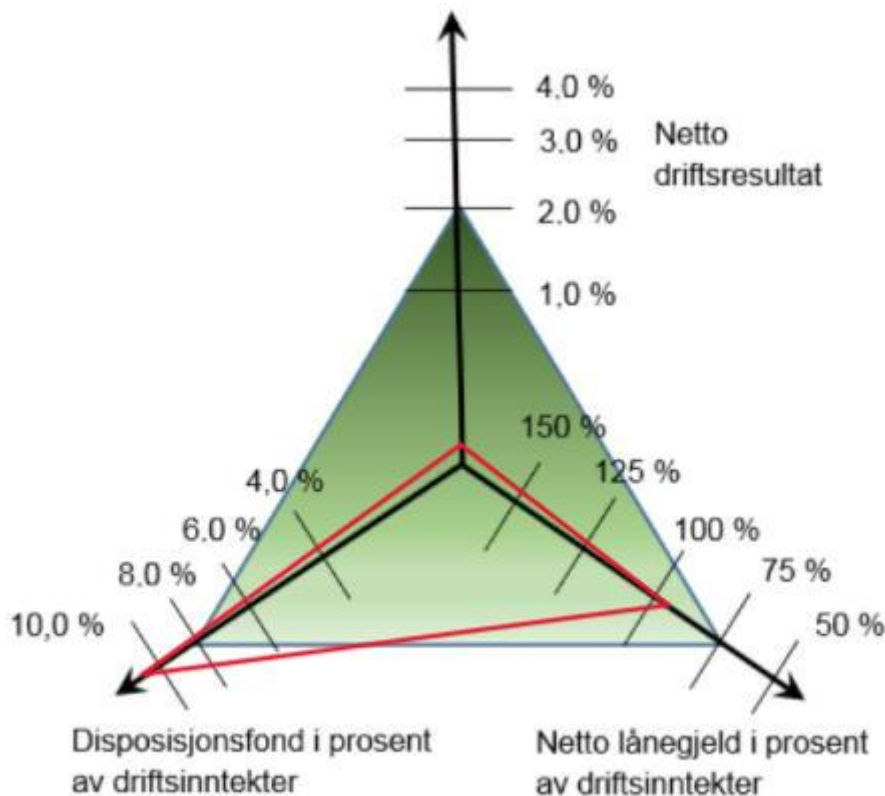
Gjeldsindikatoren, med tilhørende finansutgift har hatt en positiv utvikling de siste årene som følge av fokus på nøktern investeringsaktivitet, og god egenkapitalfinansiering på prosjektene. Utviklingen fra 2020 til 2023 viser at gjeldsgraden er redusert med ca 12,77% målt i prosent av brutto driftsutgifter. Gjeldsstyringen er viktig for å redusere finanskostnadene og følgelig skape handlingsrom til å bruk mer av kommunens inntekter på løpende driftsutgifter. Gjennomsnittet for landet utenom Oslo ligger på 92,7%, mens Kostragruppe 01 ligger på 94,4%, og viser at Risør kommune nå har kommet ned under snittet, og betydelig under nabokommunene. Det er allikevel viktig å presisere at lånegjelden og gjeldsgraden ikke sier noe om kommunenes historiske og fremtidige investeringsforløp ifht andre kommuner, mht utvikling innen spesielt oppvekst (skoler), helsesektoren (sykehjem), og infrastruktur (vei, vann og avløp). Vi vet f.eks at flere av nabokommunene har gjort store investeringer i skolebygg ifm strukturelle endringer, mens Risør ikke har valgt å gå samme vei og har et betydelig investeringsbehov knyttet til ny ungdomsskole.

Netto finans og avdragsutgifter måles opp mot brutto driftsinntekter og er hovedsakelig påvirket av disse og gjeldsnivået, men også av hvordan låneporteføljen er forvaltet. Kommunens likviditet som gir renteinntekter, og kommunens aksjer med tilhørende utbytteinntekter gir også effekt på denne indikatoren. Økte renteinntekter og økte utbytteinntekter fra Å Energi har i 2023 kompensert for de økte rentekostnadene fra låneporteføljen, og netto finansutgift er derfor omtrent uendret fra 2022 til 2023 til tross for vesentlig økning i markedsrentene. Indikatoren kan sammenlignes med andre kommuner og grupper som nedenfor.

Ser man nøkkeltallene i lys av modellen om Kommunal Økonomisk Bærekraft (KØB) og setter inn gjennomsnittsverdiene for de siste 5 årene kan vi se at vi fremdeles må jobbe med gjeldsnivået, men hovedfokus bør ligge på å få netto driftsresultat opp mot anbefalt nivå på 1,75% av driftsinntektene. Kommunedirektørens fremste mål er følgelig å få etablert et driftsnivå på lengre sikt hvor løpende driftsutgifter finansieres med løpende driftsinntekter, og at det budsjetteres med positive driftsresultat som skaper handlingsrom på disposisjonsfondet eller betaler ned på lånegjelden.

Likviditeten i Risør kommuner er akseptabel og likviditetsanalyser viser at kommunen ligger godt over anbefalte nivåer over tid, men at utviklingen fra 2021 er negativ. Denne utviklingen skyldes at kommunen delvis driftes med sparepenger fra disposisjonsfond og bundne driftsfond i for stor grad, som gir negative netto driftsresultater.

Likviditetsgrader	2023	2022	2021	2020	2019	2018
2. (Krav > 1) ACID TEST	2,99	3,53	3,75	3,14	3,47	2,79
3 (krav > 0,3) KONTANTGRAD	1,83	1,87	2,39	2,00	1,91	1,22

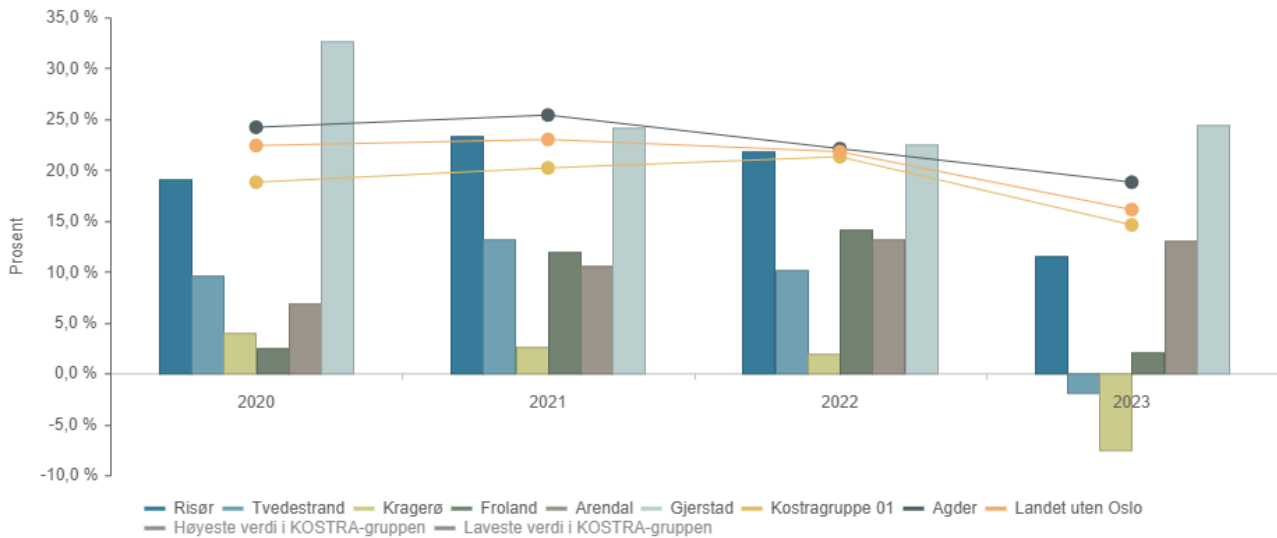
Arbeidskapitalen viser forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld og dermed kommunens betalingsevne til å dekke kortsiktige forpliktelser. Kommunens arbeidskapital er svekket med ca 40,9 mill i 2023 hovedsakelig som følge av en betydelig reduksjon i omløpsmidlene.

Arbeidskapital	Omløpsmidler	Kortsiktig gjeld	Arbeidskapital
Inngående balanse 1/1	296 601 106	-84 101 447	212 499 659
Utgående balanse 31/12	257 641 185	-86 081 087	171 560 098
Endring i arbeidskapital	-38 959 921	-1 979 640	-40 939 561

Arbeidskapitalen utgjør ved utgangen av året ca 23,3% av brutto driftsinntekter, men inneholder også kommunens akkumulerte premieavvik som bør trekkes ut av arbeidskapitalen. Når dette gjøres faller indikatoren til ca 11,5% som følge av et stort premieavvik i 2023 som øker forpliktelsen med ca 28,5 mill gjennom året. Sammenligningstall viser at kommunen da ligger lavere enn snitt i Agder, Kostragruppen og Landet uten Oslo, og at den negative utviklingen i Risør er større enn de fleste i sammenligningsgrunnlaget.

Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

	2020	2021	2022	2023
Risør	19,1 %	23,4 %	21,8 %	11,5 %
Tvedestrand	9,6 %	13,2 %	10,2 %	-1,9 %
Kragerø	4,0 %	2,6 %	2,0 %	-7,5 %
Froland	2,5 %	12,0 %	14,1 %	2,1 %
Arendal	6,9 %	10,6 %	13,2 %	13,0 %
Gjerstad	32,6 %	24,1 %	22,5 %	24,5 %
Kostragruppe 01	18,8 %	20,2 %	21,3 %	14,6 %
Agder	24,2 %	25,4 %	22,1 %	18,8 %
Landet uten Oslo	22,4 %	23,0 %	21,8 %	16,1 %

Vi kan også korrigere kommunens likviditet for midler som allerede har en "øremerking" gjennom bundne fond eller låneopptak som nedenfor.

"kommunens frie likviditet"	IB 01/01	UB 31/12	Endring
Kontantbeholdning	157 525 412	113 547 170	-43 978 242
Ubrukte lånemidler	58 202 196	46 513 913	-11 688 283
Bundne Fond	36 801 971	28 994 014	-7 807 957
Sum	95 004 167	75 507 927	-19 496 240
Kontantbeholdning som ikke er knyttet til ubrukte lånemidler eller bundne fond	62 521 245	38 039 243	-24 482 002

Tabellen viser at den "frie likviditeten" er redusert med ca 24,5 mill gjennom året, etter korrigerings av ubrukte lånemidler og midler på bundne drifts- og investeringsfond. Korrigeringen viser at av kommunens kontantbeholdning på 113,5 mill er ca 38 mill som er "reell fri likviditet" ved utgangen av året. Også på dette måltallet har kommunen de siste årene hatt en betydelig svekkelse som underbygges ved at det sammenlignbare tallet ved utgangen av 2021 var på ca 88,9 mill, ca 51 mill bedre.

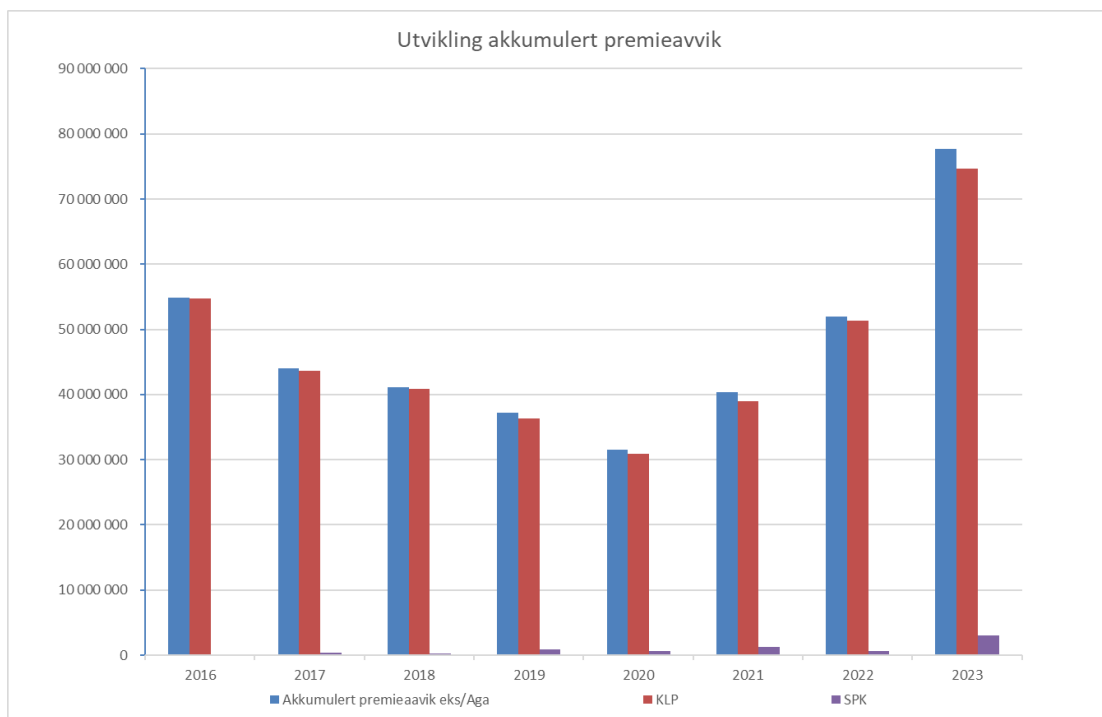
Risør kommune har over tid opparbeidet en god buffer i disposisjonsfond, og ved inngangen av 2023 var fondet på hele 88,6 mill. Som følge av aktiv bruk av fondene til å dekke opp for driftsutgifter i budsjettet har 2023 tæret svært hardt på fondene, samtidig som det akkumulerte

premieavviket har økt betydelig. Utviklingen i fondene i 2023 vises i tabellen under.

Fond	IB 1/1	Bruk 2023	Avsatt 2023	Strykninger	UB 31/12
Disposisjonsfond generelt	27 456 989	23 602 647	0	-3 158 020	0
Disposisjonsfond arbeidsmiljøtiltak	300 000			-300 000	-
Disposisjonsfond Kantine USK	71 189			-71 189	-
Disposisjonsfond Folkehelse (Sh)	529 436			-529 436	-
Disposisjonsfond Agder Energi	2 958 187		0	-2 958 187	-
Disposisjonsfond Vedlikehold Vinter	1 000 000			-1 000 000	-
Disposisjonsfond for Svømmebasseng	3 000 000			-3 000 000	-
Disposisjonsfond Korona	300 326			-300 326	-
Disposisjonsfond Fiberutbygging & E-18	1 132 366			-1 132 366	-
Premieavviksfond	51 909 580	2 000 000	8 694 476	12 449 524	71 749 902
Sum	88 658 073	25 602 647	8 694 476	0	71 749 902

Kommunestyret har vedtatt gjennom måltallene at kommunen skal ha 100% dekning for det akkumulerte premieavviket på eget disposisjonsfond. Frem til 2023 har kommunen hatt dekning utover denne forpliktelsen, og dermed hatt et reelt fritt disposisjonsfond, som ved inngangen av 2023 utgjorde ca 36,7 mill. Det ble budsjettert med bruk av disp fond på ca 25,6 mill i 2023, og at forventet premieavvik skulle avsettes for å opprettholde 100% dekning av forpliktelsen. Med det svake driftsresultatet var ikke dette oppnåelig, og dermed har forpliktelsen oversteget disposisjonsfondet ved utgangen av året. Dette svekker organisasjonens evne til å håndtere utfordringer uten at det vil påvirke kommunens innbyggere og tjenestebrukere gjennom redusert tjenestetilbud.

Premieavviksfondet andel av disposisjonsfondet styres av det akkumulerte premieavviket som ligger som en økonomisk forpliktelse for kommunen de neste 7-10 årene. Kommunedirektøren har jobbet aktivt med å redusere forpliktelsen, men de siste årenes økonomiske uro har igjen gitt vesentlig høyere reguleringspremie enn signalisert. Konsekvensen er store positive premieavvikinntekter i regnskapet og en vesentlig økning i forpliktelsen fra 2020-2023 på ca 46,2 mill ekskl. arbeidsgiveravgift. Utviklingen vises som nedenfor, samlet og fordelt på pensjonsselskap.

Kommunens balanse viser utviklingen i eiendeler, gjeld og egenkapital gjennom 2023.

Balanseregnskap	31.12.2022	31.12.2023	Endring
Kasse/bank	157 525 412	113 547 170	-43 978 242
Kortsiktige fordringer	80 476 298	56 963 015	-23 513 283
Premieavvik pensjon	58 599 395	87 131 000	28 531 605
Sum Omløpsmidler	296 601 106	257 641 185	-38 959 921
Pensjonsmidler	884 714 815	945 885 898	61 171 083
Aksjer og andeler	62 529 891	72 236 617	9 706 726
Utlån	102 904 861	128 354 576	25 449 715
Utstyr, maskiner og transportmidler	23 820 375	20 772 900	-3 047 475
Faste eiendommer og anlegg	939 210 743	944 887 636	5 676 893
Sum Anleggsmidler	2 013 180 685	2 112 137 627	98 956 942
SUM EIENDELER	2 309 781 790	2 369 778 812	59 997 022
Kortsiktig Gjeld	-84 101 447	-86 081 087	-1 979 640
Pensjonsforpliktelser	-881 951 474	-932 979 109	-51 027 635
Sertifikatlån	-171 883 225	-168 417 889	3 465 336
Andre lån	-661 258 826	-679 566 386	-18 307 560
Sum Langsiktig gjeld	-1 715 093 525	-1 780 963 384	-65 869 859,00
Bundne driftsfond	-19 132 484	-10 265 828	8 866 656
Ubundne Investeringsfond	-25 798 761	-21 266 612	4 532 149
Bundne investeringsfond	-17 669 487	-18 725 186	-1 055 699
Disposisjonsfond	-88 658 073	-71 749 902	16 908 171
Endringer i regnskapsprinsipper	-4 167 307	-4 167 307	0
Kapitalkonto	-355 160 706	-376 559 507	-21 398 801
Sum egenkapital	-510 586 819	-502 734 342	7 852 477
Sum Gjeld og Egenkapital	-2 309 781 791	-2 369 778 813	-59 997 022
Memoria Ubrukte lånemidler	58 202 196	46 513 913	-11 688 283
Memoria Selvkost	579 520	4 329 888	3 750 368
Motkonto memoria	-58 781 716	-50 843 801	7 937 915

Måltallene for kommunen og balansen viser at kommunen har en relativ sunn økonomi, men at utviklingen krever at det gjøres grep for å sikre balanse mellom inntekter og utgifter for å stanse den negative utviklingen de siste 2-3 årene.

Kommunedirektøren bør gjøre vesentlige grep i driftsorganisasjonen for å sikre positive netto driftsresultater fremover for å skape handlingsrom til å håndtere uforutsette hendelser, og mulighetsrom for videre utvikling av tjenestene.

Kommunedirektøren må også ha fokus på å videreføre arbeidet med å holde nøktern investeringsaktivitet for å holde gjeldsnivået på dagens nivå, og helst redusere det ytterligere for å være rustet til å gjennomføres nødvendige investeringer for å sikre fortsatt gode tjenester.

Gjennom disse viktige fokusområdene vil kommunen kunne bedre balansen i kommunal økonomisk bærekraft (KØB).

4.12 Finansforvaltning

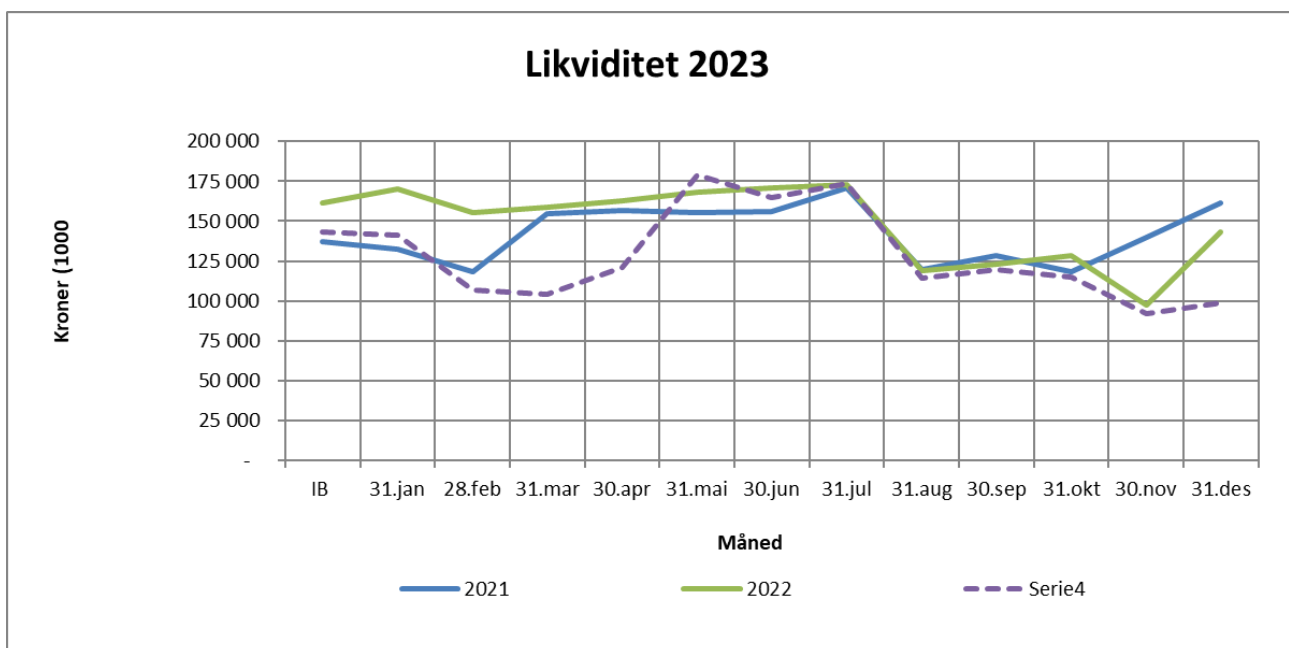
Kommunedirektøren forvalter kommunens likviditet og gjeldsportefølje ihht vedtatt finansreglement. Finansreglementet skal hindre kommunene i å ta vesentlig finansiell risiko slik at betalingsevne og økonomisk handleevne blir ivaretatt over tid. Kommunedirektøren rapporterer til Kommunestyret gjennom tertialrapportene og årsberetningen, og ved eventuelle avvik skal kommunedirektøren iverksette nødvendige tiltak for å lukke disse.

Kommunedirektøren har en forsiktig strategi i sin forvaltning og har ikke hatt noen avvik fra finansreglementet i 2023.

4.12.1 Likviditet

Kommunedirektøren har løpende oppfølging av likviditetssituasjonen gjennom året, og jobber målrettet for å sikre en god likviditet.

Som grafen nedenfor viser har likviditeten gjennom 2023 vært god (lilla stiplet linje). God likviditet sikres best gjennom samsvar mellom løpende inntekter og utgifter i kommunens drift, og løpende oppfølging av kommunens fordringer. Kommunedirektøren styrer låneopptaket til vedtatte investeringer ut fra investeringstakten og finansieringsbehov, og i 2023 ble låneopptaket gjennomført i desember. Andelen ubrukte lånemidler som ligger i likviditeten ved årsslutt er redusert med ca 11,7 mill og utgjør ca 46,5 mill.

Kommunedirektøren bruker av premiefondet i KLP til delbetaling av pensjonspremien gjennom året. Det er brukt ca 26,7 mill av fondet i 2023 og har en positiv innvirkning på likviditeten når fondet brukes til å dekke deler av pensjonspremien over tid. Kommunen har en likviditetsreserve i KLP på ca 21,3 mill ved utgangen av 2023 som kan kun brukes til å betale pensjonspremie i kommende år.

Risør kommunen har hovedbankavtale med Sparebanken Sør, og er ute på anbud hvert 4 år. Kommunen har majoriteten av innskuddene der, men har i tillegg noen konti i DnB og Nordea av praktiske årsaker. Tabellen nedenfor viser fordelingen av kommunens bankinnskudd gjennom året, samt avkastning på disse midlene.

Rapportering for likvide midler i Risør Kommune

Alle tall i hele tusen kr

		IB 1/1		Tertial 1		Tertial 2		UB 31/12	
Innskudd (1000)		Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%	Kr.	%
Hovedbank	Spb.Sør	126 248	88 %	100 518	83 %	104 642	91,8 %	89 704	91 %
Andre banker	DnB	15 311	11 %	19 130	16 %	4 492	3,9 %	7 458	8 %
	Nordea	1 603	1 %	1 604	1 %	4 856	4,3 %	1 426	1 %
Sum		kr 143 162	100 %	kr 121 252	100 %	kr 113 990	100 %	kr 98 588	100 %
Gj.snitt likviditet									
ultimo periode (1000)				kr 123 333		kr 138 621		kr 128 678	
Påløpt/bokført avkastning									
ultimo periode				kr 1 565	1,27 %	kr 4 084	2,95 %	kr 5 865	4,56 %
Referanseavkastning NBR 3mnd		3,35 %		3,80 %		4,72 %		4,73 %	
NBR 3 mnd omregnet (360/dgr)				1,27 %		3,15 %		4,73 %	
Bunde likvider		Finansinst.		Betingelser %		Beløp bundet tkr.		Avkastn.tkr./%	
Avtale nr.1	Spb.sør			Nibor+0,45 pkt		14 857		640 4,31 %	
Avtale nr.2									
Sum						14 857		640	

Tabellen viser at kommunen har ca 98,6 mill trygt plassert i banken ved årsslutt, og har hatt en gjennomsnittlikviditet gjennom året på ca 128,7 mill. God gjennomsnittlikviditet har gitt en avkastning på bankinnskuddene på ca 5,8 mill tilsvarende ca 4,56%. Referanseavkastningen, 3 måneders NIBOR ved årsslutt var på 4,73%, mens gjennomsnittlig rente gjennom året var på ca 4,16%.

Kommunen har ingen plasseringer som binder opp likviditet gjennom året, eller ved årsslutt, utover pålagt avsatte skattetrekkmidler på 14,86 mill.

4.12.2 Gjeldsporteføljen

Kommunens gjeldsporteføljen forvaltes ihht vedtatt finansreglement, og det har ikke vært noen avvik fra dette i 2023.

Tabellen nedenfor viser oversikten over kommunens låneportefølje, med unntak av lån til videreformidling gjennom Startlånsordningen som holdes utenfor da disse ikke har noen resultateffekt for kommunen. Total utgjør disse videreformidlingslånene i Husbanken ca 147,75 mill ved utgangen av 2023.

Lånegiver	Type lån	Lån IB	Tertial 1	Tertial 2	Lån 31/12	Utløpstidspkt
Nordea 1	Sertifikat	100 000	100 000	100 000	100 000	nov. 22
Nordea 2	Sertifikat	27 012	26 656	25 946	25 590	des. 22
Nordea 4	Sertifikat	44 871	44 360	43 849	42 828	sep. 21
Kommunalbanken 9	Serielån - NBR	69 817	68 673	66 384	66 384	sep. 39
Kommunalbanken 10	Serielån - Pt	113 393	111 700	110 008	106 623	feb. 38
Kommunalbanken 13	Serielån -NBR	44 416	43 332	42 790	42 250	mai. 43
Kommunalbanken 13-II	Serielån -NBR	41 300	40 808	39 825	39 333	nov. 43
Kommunalbanken 19	Serielån -NBR	55 279	54 758	53 714	53 193	jul. 49
Kommunalbanken 20	Serielån -NBR	36 838	36 838	36 180	35 523	des. 50
Kommunalbanken 21	Serielån -NBR	38 668	38 002	37 669	37 333	des. 51
Kommunalbanken 22	Serielån -NBR	30 000	29 750	29 250	29 000	des. 52
KLP-kommunekreditt	Serielån - Pt	3 110	2 577	2 577	2 044	sep. 33
KLP-kommunekreditt	Serielån -NBR	18 958	18 749	18 541	18 125	sep. 45
KLP-kommunekreditt	Serielån - fastrente	38 498	37 712	37 712	36 926	mar. 24
KLP-kommunekreditt	Serielån - fastrente	34 861	34 615	34 369	33 879	jun. 25
KLP-kommunekreditt	Serielån -NBR	0	0	0	30 295	des. 53
Husbanken	Serielån - Pt	929	929	891	848	mai. 32
Husbanken	Serielån - fastrente	296	147	0	0	aug. 23
Husbanken	Serielån - fastrente	83	72	60	60	aug. 26
Sum langsiktig Gjeld		698 329	689 678	679 765	700 234	

Rentebytteavtaler	Avtalebetingelser	Avtalebeløp	Utløpstidspkt
Nordea Swap 1	Fast til flytende 2,52	100 000	November 2028
Sør 2 Swap	Fast til flytende 0,90	44 977	September 2027
Nordea Swap 5	Fast til flytende 1,57	37 500	Mars 2025
Sør 1 Swap	Fast til flytende 1,32	50 000	Mars 2026
Sum rentebytteavtaler		232 477	

Vekting Flytende/fast inkl.rentebytteavtaler		
Fast	kr 303 342	43,32 %
Flytende	kr 396 892	56,68 %
Antall løpende enkeltlån	18 stk	
Største enkeltlån	kr 106 623	15,23 %
Gjennomsnittrente		3,44 %
Rentesårbarhet +1%	kr 3 969	* Dersom rente går opp 1% øker rentebelastningen årlig

Tabellen viser at kommunen har 18 enkeltlån ved utgangen av året, fordelt over 4 ulike, solide finansieringsinstitusjoner. Gjennomsnittlig rente i porteføljen ble på ca 3,44 % som er ca 1,47% høyere enn i 2022. Rentesårbarheten ved utgangen av året er på ca 3,97 mill, og viser årlig merkostnad på finanskostnadene dersom renten stiger med 1%.

Kommunedirektøren har en forsiktig forvaltning av låneporteføljen som følge av relativt høyt gjelds nivå, sett i forhold til driftsinntekter. Ved utgangen av 2023 er ca 43,3 % av porteføljen sikret gjennom fastrentelån eller langsiktige rentebytteavtaler. Ved utgangen av 2023 har kommunen 4 aktive rentebytteavtaler, som "bytter" flytende renter mot faste renter, og dermed sikrer en forutsigbar finanskostnad. Totalt utgjør disse avtalene 232,5 mill, og har en varighet som er spredd utover de neste 2-5 år for å redusere forfallsrisikoen.

I tillegg til den ordinære gjeldsforvaltningen, hvor kommunedirektøren tilstreber å skjerme for svingninger i finansutgiftene som følge av renteendringer i markedet, har kommunen andre "sikringsordninger" som bidrar til ytterligere sikkerhet. Alle investeringer som foretas innenfor selvkostområdene vann- og avløpsområdet (VAR) sikres gjennom en kalkulatorisk rente som kompenserer den ordinære kommunale driften, og investeringer foretatt innenfor Husbankens ordninger knyttet til kirkebygg, skoleanlegg og sykehjemsplasser som gir rentekompensasjon.

Tryggheten ved rentesikringer har en "forsikringspremie" som kommer til uttrykk i perioder hvor de flytende rentene er lave. Etter flere år med svært lave renter, har vi sett en betydelig økning i markedsrentene med 6 rentehevinger i 2022 og ytterligere 6 til i 2023 fra Norges Bank.

Styringsrenten har økt fra 0,5% til 2,75% i 2022, og videre opp til 4,5% ved utgangen av 2023. Kommunedirektøren mener at kommunens nøytrale sikringsgrad på ca 50% fordeling på fast og flytende avtaler er fornuftig for å holde så stabile og forutsigbare finansutgifter over tid som mulig, spesielt med hensyn til at kommunen har en relativt høy gjeldsgrad på ca 91% av driftsinntektene.

5 Sektorenes årsmeldinger

Den økonomiske situasjonen for kommunen og driftssektorene er gjennomgått i kapittel 5, og kommunalsjefene vil i dette kapittelet redegjøre for driftsåret 2023 for sine respektive sektorer med fokus på måloppnåelse mot årsplan, tjenesteleveransen og kvalitet. Kapittelet erstatter dermed de tidligere årsmeldingene.

5.1 Sektor Interne tjenester og kommunedirektør

Interne tjenester og kommunedirektør omfatter kommunedirektør, politisk sekretariat og ledelse, økonomi, HR/personal, organisasjonsutvikling, kommunikasjon, dokumentcenter og publikumstjenesten, og utgjør 16,5 årsverk inkludert frikjøpte tillitsvalgte og hovedverneombud.

Politisk sekretariat

Politisk sekretariat består av en rådgiver. Sammen med kommunedirektøren utgjør de den samlede sekretariats-ressursen. Kommunedirektørens opplevelse er at vi har et sekretariat som fungerer svært bra og holder god kontroll på den administrative delen knyttet til den politiske virksomheten. Det jobbes jevnt og trutt med større og mindre forbedringsoppgaver, noen som en del av IKT-Agder samarbeidet, og noen som bare gjelder Risør kommune.

Økonomi (Budsjett, regnskap, lønn og innfordring)

Totalt har kommunen 4 årsverk innen fagområdene, som i tillegg til å følge opp kommunens økonomi, leverer økonomitjenester til Kirkelig fellesråd og Sørlandet kommunerevisjon IKS, samt har ansvaret for saksbehandling og forvaltning av Startlånsordningen i kommunen.

Økonomifunksjonen jobber kontinuerlig med forbedring av eksisterende fagsystemer og kompetanseheving av disse som verktøy for lederne ute i driftssektorene. Innføringen av nytt innkjøpsverktøy "døde ved fødsel" da systemet ikke klarte å levere som forventet, og det ble besluttet å skrinlegge videre arbeid.

Det er jobbet med revisjon av kommunens økonomireglement, som skal inkludere av finansreglementet og innkjøpsreglement. Det er også utarbeidet et utkast til en innkjøpsstrategi som skal følge opp innkjøpsreglementet. Disse reglementene har «lagt litt på været» ifht videre progresjon og politisk behandling, som følge av kapasitetsutfordringer innen økonomi og kommunedirektørens ledergruppe. Arbeidet tas opp igjen 1 halvår 2024.

Publikumstjenesten og kommunikasjon

Kommunikasjon og Publikumstjenesten er kommunens ansikt utad og en viktig funksjon i samhandlingen med kommunens innbyggere. Publikumstjenesten består av 2,5 årsverk som betjener kommunens sentralbord, postmottak, og intern og ekstern kommunikasjon. Tjenesten betjener alle henvendelser til kommunen, felles innkjøp av rekvisita, gjennomgang av all inngående digital og fysisk post, samt mesteparten av kommunikasjon på intranett, hjemmesider og sosiale medier. Tjenesten har i 2023 hatt ansvar for innføring av kommunen nye nettsider, og tatt i bruk "kommuneverten" som skal gjøre kommunehuset mer tilgjengelig utenom sentralbordets åpningstider.

Dokumentcenteret (sak- arkiv)

Tjenesten består av 1,8 årsverk som skal ivareta fagområdet på en sikker og god måte. Sak- arkiv systemet P360 skal samhandle med mange av de øvrige fagsystemene ute i driftssektorene for å sikre at arkivering skjer innenfor et krevende lovverk. Dette integrasjonsarbeidet er komplisert og det jobbes med å få løsningen "opp i skyen", samtidig som system for e-byggesak "Plan & Build" innføres. Implementeringen vil skje 1 halvår 2024.

HR-Personal

HR-personal området består av kun 2 årsverk etter at ny HR-sjef kom på plass i februar, samt ca 2,5 årsverk frikjøpte hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. HR-avdelingen har ansvar for ivaretagelse av kommunens personalpolitikk, rekruttering, gjennomføring av lederutviklingsprogram og kvalitetssikringssystem. Tjenesten har satt fokus på revisjon av kommunens interne rutiner og reglement inn på personalområdet og kvalitetssikringssystemet, men det er et tidkrevende og omfattende arbeid som vil fortsette inn i 2024. HR-sjefen har også det overordnede ansvaret sammen med kommunedirektøren for å følge opp kommunens arbeid med økt nærvær, og det er gjennomført et prosjekt sammen med bedriftshelsetjenesten og hovedverneombudet for å kartlegge og analysere det høye sykefraværet ute i driftsorganisasjonen. Fase 1 av prosjektet med kartlegging ble ferdig i 2023, mens fase 2 fortsetter inn i 2024.

Sektor for interne tjenester har dedikerte, dyktige ansatte som står på for å sikre interne rutiner og støtte av kommunens driftsorganisasjon. Interne tjenester leverer system og tjenester til alle kommunens driftssektorer for å bidra med tilrettelegging og kompetanseheving ut til ledere og ansatte.

Kommunens veteranarbeid

Kommunestyret vedtok Veteranplanen enstemmig 30. november. Veterankontakten har i 2024 hatt løpende dialog med veteranrepresentant Tore Bjørn Thorbjørnsen Hovde og andre veteraner bosatt i kommunen. Mer om kommunens veteranarbeid finnes på kommunens hjemmeside, *Veteraner - I tjeneste for Norge, bosatt i Risør - Risør kommune (risor.kommune.no)*.

Det var i 2023 et utvidet program for markering av frigjørings- og veterandagen 8. mai i anledning avslutning av Risørs jubileumsuke. Årets taler ved minnestøtta på Solsiden og i Konvoibyen var veteran Frank Oddbjørn Sandbye-Ruud, i tillegg til ordfører Per Kristian Lunden. Veterantreff med dialogmøte før politisk behandling av kommunens Veteranplan ble avholdt 12. juni og 19. oktober var planen tema i samarbeidsmøte med fastlegene. FN-dagen 24. oktober ble markert med Aktive Fredsreisere Krigsseilerutstilling på Risørhuset. Statsforvalterens fagdag for kommunale veterankontakter og nøkkelpersoner var 4. oktober med veteranfamilien som hovedtema.

5.2 Sektor Samfunnsutvikling

Den overordnede oppgaven for samfunnssektoren er å omsette kommuneplanens mål om en positiv samfunnsutvikling, til praktisk handling og gjennomføring innenfor tilgangen av både administrative og økonomiske ressurser.

Gjennom både drift og utvikling har sektoren konsentrert sitt arbeid om kommunens overordnede prioriteringer som er lagt til grunn for perioden. Det har handlet om å prioritere enhetenes kjerneoppgaver og fokusere på å få levert de prosjektene og tiltakene som er vedtatt for budsjettåret 2023 og i perioden i sin helhet. Sektoren har arbeidet med å gjennomføre planstrategien for perioden, og i 2023 ble blant annet Sentrumsplanen, Veteranplanen, Trafikksikkerhetsplanen, Miljøplanen og Kommuneplanens samfunnsdel ferdig. I tillegg er det utarbeidet en mulighetsstudie for Tjenna, som legges til grunn for et reguleringsplanarbeid som foreslås prioritert i den kommende planstrategien.

For samfunnssektoren i Risør kommune, var det spesielt jubileumsåret som satt sitt preg på 2023. Risørs 300 års jubileum ble planlagt i 2022, men selve gjennomføringen av jubileet preget året fra begynnelse til slutt. Både planlegging og gjennomføring førte til en fin restart av Risørs kulturliv, etter at pandemien satt sitt preg på de forutgående årene.

Budsjettmessig preges samfunnssektoren av eksterne endringer, som kommunen ikke fullt ut rår over selv, og det var fremdeles usikkerhet rundt spesielt to områder ved inngangen til 2023. Det ene var bosetting av flyktninger i 2023 og det andre var utviklingen av strømkostnadene gjennom året.

Bosetting

Ved inngangen til 2023 ble Risør kommune bedt om å bosette 70 flyktninger. Med familiegjennomføring ble antall bosatte gjennom året 75. Med over 70 bosatte også i 2022 opplevde flere av kommunens tjenester et stort arbeidspress gjennom året. Det har vært avgjørende å fortsette det tverrfaglige samarbeidet og gjennom året opprettholde bevisstheten om at det er hele kommunen som bosetter, ikke kun NAV flyktning. I en helhetlig vurdering av hvor mange flyktninger kommunen kommer til å bli bedt om å bosette, og en gjennomgang av stillinger og naturlig avgang ved NAV, ble det bestemt at de fire midlertidige stillingene som ble lyst ut i 2022, ble lyst ut på nytt i 2023, men da som faste stillinger.

Strømkostnadene

Strømprisene steg kraftig gjennom hele 2022 og stabiliserte seg på et relativt høyt nivå i 2023. I budsjettbehandlingen for 2023 ble det vedtatt å investere 10 millioner kroner i energieffektive løsninger. og følgende prosjekter ble gjennomført:

- Solceller og brønner ble etablert på Risørhallen
- Brønner og solceller ble etablert på Sønedeled skole
- Solceller ble montert på Hope Oppvekstsenter
- Kultursektoren og Risørs 300 års jubileum

Kulturenheten

Byjubileet preget arbeidet til kulturenheten i 2023. Budsjettmessig ble det delt ut store tilskudd til frivillige, lag og foreninger og kulturinstitusjoner gjennom året. Skapergleden var stor både i planleggingsåret 2022 og i selve jubileumsåret. Kulturenheten ledet gjennomføringen av byjubileet fra kommunens side, og på grunn av dette arbeidet ble det bestemt å utsette arbeidet med kulturplanen til 2024.

Det ble også arbeidet med omorganiseringer i kulturenheten gjennom året. Biblioteksjefen sa opp sin stilling og det skapet en mulighet for å se hvilken kompetanse kommunen hadde blant egne ansatte, og etter en prosess ble stillingen som biblioteksjef besatt internt. Det var flere grunner til dette ble vurdert som en god løsning, blant annet har det vært innført flere digitale løsninger som gjorde at det kunne la seg gjøre å se på en reduksjon av antall ansatte ved Risørhuset, og det har også over lengre tid vært sett på muligheten for å ha en ledelse ved Risørhuset. Det er et mål at en enhetlig ledelse vil ha mulighet til å bygge ned «siloene» ved huset, og få en helhetlig og overordnet drift av kulturarrangementer, kino og bibliotek.

Styrking av frivilligheten to ungdomsmiljøarbeidere

Ved budsjettbehandlingen i desember 2022 ble det vedtatt at kommunen skulle ansatte en ungdomsmiljøarbeider i 50 % stilling. Ved hjelp av eksterne midler fikk kommunen mulighet til å ansatte to ungdomsmiljøarbeidere, en i 50 % fast stilling, og en i 50 % midlertidig stilling. Stillingene ble tilknyttet samfunnssektoren og rapporterer til frivilligkoordinator og fikk det operative ansvaret for å støtte opp om, skape og drifte ungdomsaktiviteter. Det var en forutsetning at disse stillingene måtte jobbe mye utenom den ordinære arbeidstiden.

Stillingene har vært operative siden august 2023 og ble viktige både i forbindelse med treffstedet og i gjennomføringen av et stort spill /Gaming-arrangement.

Arbeidet med å utvikle Senter for Frivillighet (SEFF) har fortsatt gjennom hele 2023, og i løpet av høsten åpnet Utlånsentralen i bygget. Mange lag- og foreninger er nå på plass i huset og bidrar til å skape aktiviteter i en kalender gjennom uken. Nå som også andre etasjen er ledig, er det rom for at flere frivillige flytter inn.

Gjennom året har vi hatt fokus på å jobbe tverrfaglig for å finne de beste og mest smidige løsningene på ulike problemstillinger. Vi har jobbet mye tverrfaglig på tvers av sektorene, ved at flere medarbeidere fra samfunnsområdet har vært svært sentrale i viktige utviklingsprosjekter fra de andre sektorene. Spesielt gjelder dette byggeprosjekter som vi leder, både når det gjelder planlegging og bygging, som omsorgsboligene på Tjenna, planlegging og bygging av det privat-offentlige samarbeidsprosjektet i Tyriveien, samt ferdigstillelse av sandhåndball, sandvolleyball og basketball-baner på Kjempesteinsmyra.

Gjennom jubileumsåret bidro også samfunnssektoren til at Risør har fått flere nye møteplasser, både padlehuk på Lille Danmark, Dagsturhytte, Risør Havbad, treffstedet for ungdom ved Risørhuset og.

Arbeidet med reguleringsplan for Kjempesteinsmyra er iverksatt, parallelt med at det gjøres arbeid for å se konsekvensene av å gjenbruke dagens svømmehall. Disse to prosessene følger hverandre, men diskusjon rundt skolestruktur har skapte nye utfordringer gjennom 2023.

2023 har også vært året hvor boplikten falt, og det har vært et år med stor pågang når det gjelder boligprosjekter. Det er boligprosjekter, hytteprosjekter, steds- og byutviklingsprosjekter. Dette gjelder prosjekter i hele kommunen, fra Apalvika på Sønedeled til Lørdagsheia på Hope / Sandnes og ikke minst byutviklingsprosjektet rundt gamle Tollboden og etableringen av Park Cafe. Det er med andre ord mange som tenker det er verdt å investere i Risør nå og det er bra!

Faste medarbeidere

Pr. desember 2023 var det 95 fast ansatte i sektoren. De utgjorde 81,6 ansattandeler (årsverk), altså en gjennomsnittlig stillingsandel blant de fast ansatte på 85,9%.

Fast ansatte pr desember 2023:

Organisasjon hierarki	Nivå	2023-12			
		Personer	Kvinner	Menn	Ansattandel
▲ 200 - Sektor samfunnsutvikling	5	95	57	38	81,6
▶ 2000 - Samfunnsutvikling	6	5	2	3	4,5
▶ 2100 - Plan og bygg	6	8	5	3	8,0
▶ 2200 - Eiendom og tekniske tjenester	6	51	27	24	42,2
▶ 2300 - VAR- selvkostområde	6	3	0	3	1,9
▶ 2400 - Kultur	6	9	7	2	6,2
▶ 2600 - NAV	6	21	16	5	18,8
Total		95	57	38	81,6

Årene som gikk og årene som kommer vil kreve at vi er fleksible og tør å gjøre ting på nye måter. Det å endre måten vi arbeider på og hvem vi samarbeider med, kan være krevende, spesielt fordi vi kan risikere at vi ikke nødvendigvis lykkes. Det må vi skape høyde for, både administrativt og politisk.

5.3 Sektor Helse og omsorg

Kommunens helse- og omsorgstjenester står foran store utfordringer i årene som kommer. Demografien viser at andelen eldre vil øke kraftig i årene framover. Samhandlingsreformen gjør at kommunen i tillegg har fått og får ansvar for flere og sykere pasienter og brukere. Andelen barn og unge blir mindre i samme periode. Samtidig vil barnevernsreformen stille økt krav til tidlig samordnet innsats rettet mot utsatte barn og unge.

Kommunens økonomiske planlegging må ta hensyn til dette. Tjenestebehovet i helse og omsorg vil øke til det dobbelte fram mot 2040 dersom tjenestene løses på samme måte som i dag. Derfor jobbes det kontinuerlig med tiltak som gir en mest mulig rasjonell og effektiv drift.

Innsatstrappa

Helse og omsorg gjennomførte i 2021 en større analyse av dagens tjenesteprofil og framtidige behov for tjenestene sammen med Østre Agder kommunene og Agenda Kaupang. Dette arbeidet er tatt videre i 2023 og danner mye av grunnlaget for sektorens prioriteringer og tiltak. Forankringen ut i organisasjonen er gjort gjennom felles fagsamlinger med ansatte i enhetene. Politikerne har fått dette presentert ved flere anledninger og arbeidet er tatt positivt imot. Innsatstrappa er et pedagogisk virkemiddel som gir oss et felles grunnlag for framtidige avgjørelser. Innsatstrappen brukes i flere kommuner.

Til innsatstrappen er det utviklet en tilhørende Ressurskalkulator som er et faglig og ressursmessig prioriteringsverktøy. Den bidrar til å vurdere økonomiske og personellmessige ressurser og forhold ved ulike behovsdekninger opp mot hverandre. Ressurskalkulatoren tydeliggjør hva en enkelt tjeneste vil legge beslag på av ressurser og gjør det mulig å sammenligne alternative løsninger og betydningen av å rette innsatsen mot tiltak på forskjellige trinn. Verdi for brukeren sees i forhold til ressursbruken. Den gir også kommunen muligheten til å dele på kunnskap om ressursbruken mellom tjenesteområder og ansatte.

Digitalisering og velferdsteknologi

Digitalisering av arbeidsprosesser gjør det mulig å effektivisere driften og samtidig gi kvalitativt bedre tjenester til pasient og bruker. Velferdsteknologi er et viktig virkemiddel i denne sammenhengen. Enhetene har i 2023 implementert og videreutviklet ulike teknologier som gir kvalitativt bedre tjenester og mulighet for en mer rasjonell drift. Videreutvikling av området ivaretas også gjennom Østre Agder samarbeidet.

Saksbehandling

Framtidig saksbehandling/saksbehandlere må ha fokuset rettet mot bunnen av innsatstrappa slik at den enkelte pasient/bruker kan klare seg godt og lengst mulig uten tyngre og kostbare tiltak. De må i tillegg ha kunnskaper om økonomi og organisatoriske relasjoner innen så vel helse og omsorg som ellers i kommunen, slik at kommunen sikrer riktig kapasitet på de ulike områdene når det virkelig trengs.

Vi har hatt stor fokus på dette området også i 2023 og alle saksbehandlere har hatt kompetansehevende kurs for inneværende år. Vi har fortløpende vurderinger på hvordan denne tjenesten skal videreutvikles.

Koordinering

Forventningene til tjenestene øker, noe som igjen øker behovet for mer helhetlige og koordinerte tjenester innad i kommunen og mellom kommunen og sykehuset. Den gode samhandlingen med kommunens fastleger er ytterligere styrket slik at bl.a. den demografiske utviklingen i årene framover møtes på en fornuftig måte. Overgangene mellom sykehus og kommune ivaretas av

framforhandlede avtaler innen ulike områder. Helsefellesskapet, som er det formaliserte samarbeidet mellom sykehus og kommuner, spiller en viktig rolle i denne sammenhengen.

Systemkoordinatorfunksjonen er tydeliggjort og styrket i 2023.

Heltid

Flere heltidsstillinger er et mål det har vært jobbet med både lokalt og regionalt for helse og omsorgssektoren i flere år. Kommunestyret styrket hjemmetjenesten med 2 millioner til dette formålet i budsjettbehandlingen. Et tiltak som har gitt positive effekter for enheten. Utfordringen med bemanning i helgene øker imidlertid i takt med flere heltidsstillinger og det har vært jobbet aktivt med ulike turnusordninger for ansatte for å løse dette.

Rekruttering og kompetanseutvikling

Helse og omsorg merker utfordringer i.f.t. rekruttering særlig for sykepleiere og leger. Tiltak for dette drøftes kontinuerlig med tillitsvalgte og tas nå også direkte med utdanningsinstitusjoner. Arbeidsmiljø, fagutvikling, videreutdanning og organisering er sentrale fokusområder her. Lønn står også sentralt, men synes ikke å være avgjørende alene.

Utfordringen har fått mye oppmerksomhet også i HLF (Helselederforum for Østre Agder) og det er en utfordring for alle kommunene og sykehuset. Det har også her vært drøftet ulike turnusordninger, rekrutteringsgodter og felles retningslinjer slik at ikke kommuner og sykehus overbyr hverandre.

Leve hele livet

Plan for Leve hele livet er vedtatt i kommunestyret i oktober 2021. Reformen er også forankret i kommuneplanens samfunnsdel og tiltakene med økonomiske konsekvenser legges inn i handlingsprogram, budsjett og økonomiplan. Reformen Leve hele livet skal bidra til at eldre kan mestre livet lenger, ha trygghet for at de får god hjelp når de har behov for det, at pårørende kan bidra uten at de blir utslitt og at ansatte kan bruke sin kompetanse i tjenestene.

Meldingens hovedfokus er å skape et mer aldersvennlig Norge og finne nye og innovative løsninger på de kvalitative utfordringene knyttet til aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp, sammenheng og overganger i tjenestene. Antall personer over 80 år vil øke med 143% i Risør fram mot 2040. Dette innebærer at kommunen fortsetter å omstille og gjøre kloke tiltak for å møte dette på en best mulig måte. Utvidet hjemmebasert tjeneste, korttid og avlastning for pårørende, digitalisering og velferdsteknologi, treningsgrupper og oppsøkende dagsenter for eldre er stikkord her.

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning er og blir sentralt. Brukerens kunnskaper, erfaringer og behov blir avgjørende for å finne gode og rasjonelle løsninger. Helt fra individuell kartlegging av den enkeltes behov til samhandling på systemnivå med elderrådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Rådene har hatt månedlige møter og samarbeidet og engasjementet oppleves som konstruktivt og godt. Frydenborgsenteret har fått sin brukerrepresentant fra elderrådet. Prosjektet "boliger til unge funksjonshemmede" i Tyriveien initiert av foreldregruppen er et godt eksempel på dette. Prosjektet er klart for innflytting i mai 2023.

Rådene er nå slått sammen til Råd for eldre og personer med nedsatt funksjonsevner.

Beredskap

Gjennom bla kommunens beredskapsplan, kriseledelsesplan, smittevernplan og infeksjonskontrollprogram skal kommunen være rustet til å møte pandemier. Utfordringene er ajourføring og oppdatering underveis i en krevende arbeidshverdag.

Byggeprosjekter

På Tjenna er 17 nye omsorgsboliger ferdigstilt og nye beboere er flyttet inn. Boligenes plassering går rett inn i «Leve hele livet»-reformen med bl.a. økt trygghet, tilgjengelighet og mestring for den enkelte.

I Tyriveien er prosjektet «Boliger unge funksjonshemmede» ferdig, og de 6 beboerne har flyttet inn i sine egne boliger.

Samlokalisering av legene

Kommunestyret vedtok i juni full samlokalisering av alle legene på Frydenborgsenteret. Arbeidsgruppen har kommet frem til en god, rasjonell løsning som legene er fornøyde med.

Legene er svært motiverte og ser frem til en felles god løsning som vil gi et framtidig faglig sterkt miljø, sikre et best mulig samarbeid mellom legene og andre yrkesgrupper, sikre gode overganger mellom sykehus og kommunen, sikre rasjonelle utnytting av personalressurser, og være et positivt rekrutteringstiltak for tjenestene.

Helselederform

Østre Agder Helselederforum (HLF) er et rådgivende organ for Rådmannsutvalget og utarbeider årlig sin virksomhetsplan. Utvalget skal fremme samhandling, utviklingsarbeid og kompetansesamarbeid innenfor fagfeltet helse, omsorg og levekår mellom kommunene i Østre Agder og sykehuset. Hovedmålet er et sammenhengende tjenestetilbud som kjennetegnes av høy kvalitet, pasientsikkerhet, nærhet til pasienten, kompetente medarbeidere og effektivitet.

Digitalisering, kompetanseutvikling, KØH (kommunal øyeblikkelig hjelp), ny legevakt, rekruttering, samarbeid med sykehuset, hvordan ta innstastrapp, boligtrapp og ressurskalkulator videre, er saker som har preget arbeidet i forumet i 2023.

Omsorgsforskningkommune

Helse og omsorg i Risør er, gjennom samarbeidsavtale, en omsorgsforskningkommune. Dette innebærer å være partner med Senter for omsorgsforskning i dets forskningsaktivitet, nasjonalt og regionalt. Partnerskapet innebærer blant annet å bistå i prosessen med å samle inn relevant informasjon til forskningsprosjekter ved for eksempel å sette senteret i kontakt med viktige informanter i omsorgstjenestens nedslagsfelt ved behov. Det kan også innebære å delta som forskingsdeltaker gjennom å svare på et spørreskjema eller stille til intervju.

Som kompensasjon for å delta i omsorgskommunepanelet, vil kommunen være prioritert i fagmiljøet ved Senter for omsorgsforskning, bli tilgodesett med formidling av forskningsresultater og kunne be om råd i aktuelle omsorgsfaglige problemstillinger.

Forskningsprosjekt

Det er nå gjort avtale med Universitet Nord og Senter for Omsorgsforskning at hjemmetjenesten går inn i et femårig forskningsprosjekt med fokus på medikamenthåndtering for hjemmeboende eldre. Dette vil gi kommunen nyttig kunnskap som kan benyttes i den framtidige planleggingen av tjenestene.

BTI og tidlig innsats

BTI-modellen skal sikre god informasjonsflyt, brukermedvirkning, dokumentasjon og samordning av tjenester. Kommunen er i front på dette arbeidet og satsingen er i tråd med analysen som helse og omsorg har gjort sammen med Østre Agder kommunene og Agenda Kaupang og innsatstrappa om tidlig innsats og koordinering.

Barnevernsreformen

Barnevernsreformen trådte i kraft 1. januar 2022. Formålet er at barn og familier som trenger det, skal få hjelp til rett tid i lokalsamfunnet. Kommunene har fått et større ansvar for barnevernet, og det forebyggende og tverrsektorielle samarbeidet styrkes. Tenkningen rundt dette er helt i tråd med innsatstrappa og kommunen bør ha gode forutsetninger for å lykkes med dette arbeidet.

Barnevernsreformen er derfor også en oppvekstreform. Implementering og videreutvikling av BTI vil utgjøre rammeverket i arbeidet. Ulike prosjekter i helse, oppvekst og spesifikt helsestasjonen, vil bidra til utvikling i riktig retning.

Verdier

Kommunen har vedtatt nye verdier som er stolt, engasjert og raus. Disse er sentrale i ansettelsesprosesser, den utfordrende samtalen, hvordan vi fremstår som ansatte i Risør kommune, overfor samarbeidspartnere, i samlinger med de ansatte, m.m.

Lærlinger

Helse og omsorg har inne syv lærlinger til enhver tid. Dette virker å være et riktig nivå. Ulike praksisordninger/språkpraksis bl.a. i samarbeid med videregående skole er også et ansvar sektoren tar, men som kan være krevende å følge opp på en tilfredsstillende måte.

Høyskole

I tillegg har sektoren inne vernepleier- og sykepleierstudenter etter avtaler med universitet og høyskole. Dette er et svært sentralt område å prioritere for kommunen i årene framover da behovet for høyere kompetanse øker med bakgrunn bl.a. i samhandlingsreformen og oppgaveforskyvninger mellom sykehus og kommune.

Vi har fire helsefagarbeidere inne på sykepleierutdanning med støtte fra arbeidsgiver.

Faste medarbeidere

Pr. desember 2023 var det 318 fast ansatte (uten avlastere) i sektoren. De utgjorde 244,3 ansattandeler (årsverk), altså en gjennomsnittlig stillingsandel blant de fast ansatte på 76,8%

Fast ansatte pr desember 2023:

		2023-12			
Organisasjon hierarki	Nivå	Personer	Kvinner	Menn	Ansattandel
▲ 300 - Sektor helse og omsorg	5	318	265	53	244,3
▶ 3000 - Helse og omsorg	6	6	3	3	4,2
▶ 3100 - Habilitering	6	103	77	26	78,1
▶ 3200 - Hjemmetjenester	6	80	73	7	63,6
▶ 3300 - Helse	6	19	14	5	14,7
▶ 3400 - Institusjon	6	87	80	7	61,6
▶ 3500 - Psykisk helse	6	25	20	5	22,1
Total		318	265	53	244,3

5.4 Sektor Oppvekst

Hvert år legges det frem for kommunestyret en egen, relativt omfattende og detaljert, tilstandsrapport for skole og barnehage. I herværende årsberetning vil elementer fra denne tilstandsrapporten anvendes på et mer overordnet nivå.

Barnehage

I Risør kommune har vi 6 barnehager. Av disse er tre kommunale og tre private. De kommunale barnehagene er Trollstua barnehage, Fargeskrinet barnehage og Hope oppvekstsenter. De private barnehagene er Amandus barnehage, Frydenborg barnehage og Tjenna barnehage.

Pr. 15.12.23 går det 255 barn i barnehagene i Risør kommune. I de kommunale barnehagene går det 109 barn, og i de private barnehagene går det 146 barn.

Risørs barnehager oppfyller nasjonal bemanningsnorm. En utfordring er imidlertid at det i løpet av en barnehageuke er det blitt økte krav om dokumentering og registrering. Det er mye møteaktivitet ut mot foresatte, tverrfaglige instanser og internt. Pedagoger og annet personale har krav og behov om planleggingstid i løpet av sin arbeidsdag. Dette gir igjen utfordringer for å møte bemanningskravet gjennom hele dagen.

I barnehagene ser man en økende trend knyttet til barn som får vedtak om spesialundervisning hhv 6 barn i 2021, 7 barn i 2022 og 15 barn i 2023.

Tilsvarende ser vi økning i andel barn med minoritetsspråklig bakgrunn 2021: 32, 2022: 47 og 2023: 45.

Kort om den enkelte barnehage

Hope oppvekstsenter: (Skole og barnehage)

Våre fokusområder er en god og strukturert språkopplæring og samarbeid på tvers. Vi bruker alternative opplæringsarenaer gjennom uteskole, stasjonsarbeid, og digitale verktøy. Vi har lek, mestring, lærelyst og undring i sentrum.

- Jobbe med inkludering, passe på at alle barn er inkludert i lek og læring.
- Være tett på, se alle.
- Jobbe med grundig språkopplæring gjennom grupper og i fellesskap via «Språkpakken» og grundig arbeid med fonologi og ansatte skal ha kompetanse innen alternativ kommunikasjon.
- Varierte læringsarenaer, og metoder.
- Ha vekt på refleksjon og muntlige aktiviteter.

Hope oppvekstsenter jobber hvert år for å skape et trygt og godt læringsmiljø som skal skape trivsel og økt motivasjon hos barn og elever. Vi har snudd opp ned på timeplanen for å legge inn tid til lek, undring og varierte undervisningsmetoder som uteskole og mer tid til praktiske fag. For å legge vekt på at vi er et oppvekstsenter har vi felles tema som alle jobber med. I år har temaene blant annet vært «energi og bærekraft» «leseglede», og i vår skal vi jobbe med ferskvann og skog. Temaene legger til rette for økt læringsaktivitet og samarbeid på tvers.

Vi har det siste året jobbet med grundig leseopplæring/språkopplæring på alle nivå. Vi har lagt vekt på organisering som gir rom for språkgrupper både i barnehage og på skolen. Vi har hatt intensive kurs på lesing, skriving, regning og engelsk. Vi bruker digitale verktøy for å sikre at alle elever har

et likt utgangspunkt for å oppleve mestring.

Elevundersøkelsen viser at det å gi økt motivasjon og mestringsfølelse vil gagne elevene våre.

I forhold til nasjonale prøver ser vi at i år hadde vi ingen elever på nivå en, og at dette er en fremgang siden i fjor på alle tre fag. Ellers ser resultatene våre at vi må fortsette et grundig arbeid for at alle skal ha en dysleksivennlig opplæring, og at vi er tett på i begynneropplæringen for å gi alle barna et grunnleggende fonologisk ståsted fra tidlig i barnehagen.

Vi har hatt en høy prosent med fravær, dette skaper litt utfordringer. Prosenten ser veldig høy ut om man ser på Hope oppvekstsenter isolert, men grunnet lavt antall ansatte er hver ansatt en høy prosentandel.

Vi er nå 38 elever på skolen, i tre grupper og 18 barn i barnehagen på en avdeling. Vi må hele tiden være bevisst på at det er et lite miljø hos oss, dette har klart fordeler når det kommer til trygghet, tilhørighet og trivsel. Det kan også være en utfordring for at alle skal finne noen å være sammen med, dette må vi jobbe med hele tiden.

Sammen med nærmiljø, idrettslag og foreldregruppen gir vi gode arenaer for barna på Hope hele døgnet. Dette samarbeidet er en stor ressurs for alle.

Fargeskrinet barnehage

Våre fokusområder er språk, lek og inkludering. Vi jobber aktivt med felles Språkplan for alle barnehagene i Risør, og i tillegg bruker vi språkverktøyet “Snakkepakken” i hverdagen. Vår visjon er “Vennskap, lek og læring gir alle riktig næring”. Dette gjennomsyrrer alle hverdagslige aktiviteter for barna i Fargeskrinet barnehage.

Personalet har fokus på voksenrollen og inkludering for at alle barn skal oppleve et trygt og godt barnehagemiljø. Dette fokuset er tett knyttet opp mot kompetanseløftet for spesialpedagogikk.

Vi er opptatt av å bruke barnehagens nærområde og nærmiljø aktivt, i tillegg til å bruke de ressursene vi har i vårt nærområde. I hverdagen betyr det å bruke naturen i form av høsting av frukt, bær og grønnsaker, utforske skog og mark og å ruste barna til å bli selvstendige og robuste mennesker.

Trollstua barnehage

Trollstua barnehage er en natur og idrettsbarnehage. Vi ønsker å gi barna gode naturopplevelser året rundt, med fokus på fysisk fostring, vennskap og inkludering. Vi er mye ute i friluft, og har både Grillhytte og Gapahuk som base for de eldste kullene. Skogen og stiene rundt barnehagen blir brukt daglig, både til lek og læring.

Vår visjon er “røtter og vinger”. Vi ønsker å gi barna basiskompetanse og trygghet til å stå stødig og være rustet for fremtiden. Samtidig ønsker vi å legge grunnlaget for at barna etter hvert utvikler “vinger” slik at de blir nysgjerrige på livet, prøver og feiler, er trygg på seg selv og sin rolle.

Vi jobber med “Språkplanen” og språkverktøyet “snakkepakken”.

Barnehagen har vært med i Læringsmiljøprosjektet de siste årene der vi jobber med et trygt og godt læringsmiljø, der fokuset er inkludering, relasjoner og voksenrollen. I tillegg har vi hatt to ansatte som har tatt videreutdanning i spesialpedagogikk.

Skole

Antall elever i Risørskolen i 2023- 2024 var 677.

I de to foregående årene var tallene hhv: 2022-2023: 684 elever og for 2021-2022: 725 elever.

Skolene oppfyller i noe varierende grad lærenormen (antall elever pr lærere. I tilstandsrapport skole vil dette belyses nærmere)

Risør barneskole

Risør barneskole er med på Læringsmiljøprosjektet, som er en satsning på å skape et positivt og inkluderende læringsmiljø for alle parter. Det er jobbet med områdene klasseledelse, inkludering, tilpasset opplæring og skole/hjem samarbeid. Både skole og SFO har vært deltagende i prosjektet. En videreføring av disse områdene vil bli vårt hovedfokus i 2024.

5. trinn gjorde det bra på nasjonale prøver høsten 2023, der vi ligger 2 - 3 skalapoeng over gjennomsnittet i Agder fylke.

Risør barneskole på 1.- 4. trinn: 16,7 (Skolen har 1,6 ordinære undervisningsårsverk mindre enn lovkravet)

Risør barneskole på 5.-7. trinn: 20,0 (Skolen har riktig lærertetthet)

I elevundersøkelsen gir elevene våre tydelige signaler om at støtten fra foreldre og lærere er god. Selv om en stor andel av elevene våre trives på skolen, har vi høye mobbetall. Dette jobbes det med kontinuerlig.

Skolen hadde et høyt merforbruk ifht til budsjett i 2023

Høyt sykefravær, og mangelen på vikarer utløste i tillegg til vikarutgifter overtidsbetaling. For å møte brukerkrav, er vi nødt til å sette inn vikarer.

Skolen bruker en høy andel av ressursene til spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Vi ser en økning i behov for spesialundervisning. På lang sikt jobber vi for at arbeidet med tilpasset opplæring vil resultere et mindre behov for spesialundervisning.

Vi har nå 331 elever på skolen. Elevtallet vårt er noe synkende i 2024.

Sønedeled skole

Sønedeled skole jobber systematisk med kommunens tre hovedmål for oppvekst.

Gjennom elevundersøkelsen forteller elevene om trivsel over landsgjennomsnittet i elevgruppa, og at de opplever at voksne både på skolen og hjemme støtter dem i læringen. Samtidig har vi gjennom flere år sett en dalene motivasjon for læring blant elevene.

Vårt utviklingsarbeid i 2023 har derfor i stor grad rettet seg mot å øke elevens lyst og motivasjon til å lære, Dette gjør vi gjennom å legge til rette for mer praktisk undervisning, blant annet gjennom et tydelig fokus på lek og uteskole for alle trinn. Vi jobber for å skape en større sammenheng i fagene som bidrar til relevans, og har derfor utarbeidet tverrfaglige temaplaner for alle trinn. Flere uker i året, jobber har vi også egne fokus-uker, der vi snur om på timeplanene og legger til rette for flere ulike arbeidsmåter og aldersblanding. Skolens deltakelse i desentralisert kompetanseheving har tilført utviklingsarbeidet økt fokus på elevenes medvirkning, som også henger tett sammen med elevenes motivasjon for læring.

Skolen har dette året jobbet for å bli stadig bedre til å fange opp og tilrettelegge for god, tilpasset opplæring som inkluderer alle. Ny språkplan for Risør oppvekst og deltakelse i leseutviklingsprosjektet READ for de yngste, bidrar til å sikre at vi bedre kan fange opp elever som strever og treffe med gode tiltak. I 2023 har de ansatte også økt sin kompetanse i hvordan de bedre

kan legge til rette for dysleksivennlig undervisning.

Det kraftig synkende elevtallet. Dette året har denne nedgangen stoppet opp. Økt tilflytting og Ukraina-situasjonen har kompensert for lave, kommunale fødselstall. Vi har mange elever som trenger ulik grad av armering i grunnmuren vi sammen bygger. For å kunne legge til rette for de ulike behovene i elevgruppa, gjennom god ressursutnytting, er de 7 trinnene slått sammen til 3-4 grupper i omtrent 50% av skoletimene.

Risor ungdomsskole

- Resultatene på nasjonale prøver viser at elevene forbedrer sine lese- og regneferdigheter fra 8. til 9. trinn.
- Skolen har lagt om timeplanen for å få økt lengde på timene, slik at vi kan jobbe mer i tråd med LK20. Øktene er nå stort sett 90-minutter. Dette gir rom for både mer tverrfaglighet, og mer dybdelæring.
- Skolen hadde et langtidssykefravær på 13,7% i 2023. Av helt særskilte tiltak knyttet til forebygging av dette i 2023, gikk skolen blant annet til innkjøp av pc-skjermer og tastaturer for at lærerne skal ha en bedre ergonomisk arbeidssituasjon.
- Skolen jobber også aktivt med å innføre 2-lærersystem i spesialundervisningen. Her viser forskningen at det å gi elever opplæring på liten gruppe har liten effekt, og skolen jobber aktivt med at opplæringen i klasserommet skal være så tilpasset (blant annet ved hjelp av to pedagoger) sånn at flere skal ha utbytte av å være tilstede.

Pedagogisk -psykologisk tjeneste (PPT)

I Risor, Tvedestrand, Vegårshei og Gjerstad er PP-tjenesten organisert som en interkommunal tjeneste, med Risor som vertskommune. Tjenesten har sin base på kommunehuset i Risor og har likt ansvar i alle samarbeidskommunene. Ved å ha en interkommunal tjeneste sikrer vi et godt profesjonsfelleskap med god kompetanse på de oppgaver som skal løses. Vi dekker et bredt spekter av utfordringer hos barn, unge og voksne.

I 2023 har PP-tjenesten har hovedfokus på kompetanseheving. Dette er i tråd med statlige føringer som sier at PPT skal utføre enkelte av de oppgavene som Statped tidligere har hatt. PPT har sammen med ungdomsskolene i våre fire kommuner, fått kompetanseheving fra Statped på tema ufrivillig skolefravær. Sammen med Risor barneskole og Trollstua barnehage har PPT deltatt på kompetanseheving om «Trygt og godt skole- og barnehagemiljø» i regi av Læringsmiljøprosjektet. Vi har deltatt på samlinger knyttet til Kompetanseløftet, DE-komp og RE-komp sammen med alle kommunene. Vi følger også Vegårshei kommune i sitt arbeid med Oppfølgingsordningen i regi av Skrivesenteret i Stavanger, med hovedfokus på språk. PPT har arrangert samlinger for alle barnehagene og skoene med psykolog Gro Løhaugen fra HABU. Tema var «Barn med reguleringsvansker». Samlingene ble svært godt mottatt.

Antall saker

Vi mottok 127 nye individ henvisninger i 2023. Av disse er 95 fortsatt aktive, mens 32 ble avsluttet/ anbefalt tilpasset opplæring og ikke spesialundervisning. Dette viser en nedgang fra 2022 der vi mottok 143 henvisninger. Vi hadde derimot en økning i antall systemsaker med 7 i 2023, mot 4 i 2022. Dette er i tråd med hvordan PPT ønsker å jobbe. Ved å jobbe med hele klasser og grupper når vi flere barn/ elever, noe som også kan virke forebyggende mot evt fremtidige henvisninger.

Nedenfor skisseres de hyppigste henvisningsgrunnene;

- lese -og skrivevansker
- konsentrasjon og oppmerksomhet
- språk og kommunikasjon
- administrative forespørslers (feks forespørslers om å innhente tidligere dokumenter og utredninger)
- sosiale -og emosjonelle vansker

SLT

SLT står for Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak.

SLT handler ikke om å sette i gang mange nye tiltak. Målet er at de forebyggende ressursene som finnes, utnyttes best mulig i et koordinert samspill for å fremme gode oppvekstvilkår for barn og unge. I SLT- møtene utveksler vi informasjon slik at hver enhet kan iverksette gode tiltak både på individ- og gruppenivå.

Styringsgruppen for SLT-modellen er politiråd som avholdes to ganger hvert år.

SLT-møtes avholdes månedlig på tvers av tjenestene i tillegg til ad hoc saker. I møtene legges det vekt på å ha god informasjonsflyt; konkrete saker drøftes av representanter fra grunnskole, psykisk helse og barnevern. I tillegg diskuterer deltagerne hvordan vi best mulig kan videreutvikle vårt forebyggende arbeid innenfor rammen av BTI. I 2023 var det følgende Møtefora:

- SLT- politiråd
- SLT- grunnskole
- SLT- videregående skole
- SLT- voksenopplæring

Veien videre bli å søke kontinuerlig forbedring av møteforaene og å sørge for at SLT bidrar til god samhandling på tvers av tjenester.

5.5 Klima og miljøarbeid i den kommunale organisasjonen

Alle kommuner må jobbe med klima, natur og miljø, og de kommunene som er tidlig ute med å omstille seg, vil klare seg best i konkurransen om vekst og utvikling de kommende tiår. Skal Risør bli blant disse, må vi prioritere å jobbe med dette viktige samfunnsområdet.

Arbeidet med klima, natur og miljø har blitt en stadig viktigere del av Risør kommunes strategiarbeid, og det er et sterkt engasjement for klima og natur blant politisk ledelse, i befolkningen og i næringslivet. Dette må foredles og videreutvikles og i løpet av 2023 ferdigstilte kommunedirektøren Miljøplanen for Risør kommune. Bare i løpet av de årene hvor Miljøplanen har vært under utarbeiding har det skjedd enorme endringer i vår kunnskap om og forståelse av naturkrisen og klimakrisen som verden står ovenfor. Rapporten til Klimautvalget 2050 publisert i oktober 2023, peker spesielt på viktigheten av lokal innsats, og at det er nettopp gjennom kommunenes omstillingsevner at vi i Norge kan ha håp om å nå målene for 2050.

Miljøplanen

Miljøplanen er en kommunedelplan som skisserer hvordan Risør kommune tar aktivt ansvar i den pågående klima- og naturkrisen, i tråd med globale forpliktelser skaler ned til lokale forhold. Planen er bygd opp rundt mål og tiltak innen syv temaer:

- Bygg og anlegg
- Naturmangfold
- Transport
- Arealplanlegging
- Mat, jord-, skog og havbruk
- Bærekraftig verdiskaping og sirkulærøkonomi
- Innkjøp

For hvert tema presenteres det et hovedmål, flere delmål og en beskrivelse av hvordan delmålet skal følges opp. Årlig skal konkrete tiltak og oppfølging av disse, skisseres inn i den årlige rulleringen av Risør kommunes klimabudsjett og handlingsprogram og økonomiplan.

På grunn av høye strømkostnader i 2023 ble det vedtatt å gjøre store energieffektiviserende tiltak gjennom året. Tiltakene var også positive i klimabudsjettet.

Miljøfyrtårnsertifisering

Miljøfyrtårnsertifiseringen av kommunale bygg er et pågående arbeid, og ettersom det var tre år siden kommunehuset ble sertifisert for første gang, ble det iverksatt et arbeid, høsten 2023, for resertifisering av kommunehuset som også er hovedbygningen for sertifiseringsordningen. Kommunehuset ble på nytt sertifisert 12. januar 2024.

Det er et mål om at alle de kommunale bygningene er sertifisert i løpet av 2024.

6 Oppfølging politiske vedtak

Oversikt over oppfølging av politiske vedtak legges ut på kommunens hjemmeside slik at dette er tilgjengelig til enhver tid. Gjeldende års oversikt oppdateres månedlig. Vedtak som fremdeles er under arbeid er overført til oversikten for 2024.

[Oppfølging av politiske vedtak 2023.](#)